

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΒ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19—ΤΗΛ. 27.689 | 1—15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1955 | ΑΡΙΘ. 3—4

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πατριαρχικά Γράμματα.—Συνοδική Ἐγκύκλιος (792), περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἑλλήνων Πατέρων.—**Αμίλκα Σ. Ἀλιβιζάτου**, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Εἰς ἔκκλησιν ἀπάντησις.—**Βασιλείου Μ. Βέλλα**, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Νοσοκομεῖον.—**Ε. Γ. Μ.**, Τὸ Ἀειπάροδιον τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ ἁσματογραφίᾳ τῶν Κυριακῶν.—**Νικολάου Β. Τωμαδάκη**, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ Ἰωάννης ὁ Μαυρόπουλος.—**Γερασ. Ι. Κοινιδάκη**, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἡ Β' Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (γ').—**Πρῶην Δήμνου Βασιλείου**, Ὁ Αἰγίνης καὶ Σαλαμίνας Σαμουήλ.—**Ἀρχιμ. Τιμοθέου Παπουτσάκη**, Ὁ μοναχικὸς θεσμὸς παρ' ἡμῖν.—**Ἀρχιμ. Θεοκλήτου Φιλιππαίου**, Ἡ ἀγαμία τοῦ Κλήρου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ.—**Εὐαγγέλου Θεοδώρου**, Ὁ ἅγιος Ἀδγουστῖνος καὶ ἡ Φιλοσοφία τῆς Θρησκείας (β').—**Παναγ. Γ. Παναγιωτάκου**, Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς δα' ἀριθ. 1000/1954 Γνωμοδοτήσεως τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους.—**Αμίλκα Σ. Ἀλιβιζάτου**, Δρ. John Mott.—**Παρατηρήσεων Στήλη**: Τὸ Τριψῆδιον. Τὸ χρονοποιὸν ἐγχείρημα. Ἡ «Ἡμέρα» τῶν Λεπρῶν.—**Χρονικά**.—**Βιβλιογραφία**.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργεῖ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, Κύριε Σπυρίδων, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορευόμεν.

Αἰσιῶς, τῇ θείᾳ χάριτι, φθάσαντες καὶ πανηγυρίζοντες μετὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐνταῦθα εὐσεβοῦς πληρώματος τὴν ἁγίαν καὶ χαρμόσυνον τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως εορτήν, ἄσμενοι καὶ μετ' εὐχαριστίας βαθείας ἐδεξάμεθα τὰς ἐπὶ τῇ ἁγίᾳ ἡμέρᾳ καὶ τῷ ἐπιτέλλοντι νέῳ ἔτει τιμίας ἀδελφικῆς προσορήσεις καὶ εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας λίαν ἡμῖν ἀγαπητῆς καὶ ἐπιποθήτου γερασμίας Μακαριότητος, τὰς διὰ τῶν εορτίων Γραμμάτων Ἀδτῆς προφρόνως κατὰ τὸ ἱερόν ἔθος διαβιβασθείσας ἡμῖν.

Ἐν ἀγάπῃ δ' ἐγκαρδίῳ τὸν ἀδελφικὸν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἀποδιδόντες Ἀδτῇ μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἀγαπητῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἀσπασμὸν, ἀντευχόμεθα ὅλη ψυχῇ, ὅπως ἡ χάρις τοῦ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐνανθρωπήσαντος Κυρίου καὶ Σωτήρος ἡμῶν προχέται πάντοτε δαυιλῶς τῇ κατ' Ἀδτὴν Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ πληρώματι αὐτῆς, πᾶσα δ' εὐλογία Αὐτοῦ ἐπιστέφῃ τὴν μερι-

μυαν καὶ τοὺς κόπους τῆς διακονίας τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος, πρὸς δόξαν τοῦ ἁγίου Αὐτοῦ Ὄνοματος.

Καὶ τὸ ἀνατεῖλαν δὲ νέον σωτήριον ἔτος ἔμπλεον πάσης ἀγαθωσύνης τῇ Ὑμετέρᾳ σεβασμοποδίτῳ Μακαριότητι καὶ εἰρηνικὸν τῷ κόσμῳ παντὶ ἐπευχόμενοι, κατασπαζόμεθα Ἀδτὴν καὶ αὐδῖς ἐν φιλήματι ἁγίῳ καὶ διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ ἐξειδιασμένης τιμῆς

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ
ἀρ. 299 Ἰανουαρίου ε'.

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ (792)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Ἀριθμ. Διεκπ. 418

Πρωτ. 57

Ἀθήνησι τῇ 29ῃ Ἰανουαρίου 1955

Πρὸς

Τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Εἰς εὐχάριστον θέσιν εὐρίσκεται ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀγγέλουσα ὑμῖν, ὅτι ἤρξατο ἡ ἐκδοσις τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Πατέρων ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοὺς καλουμένους Ἀποστολικούς Πατέρας.

Τὸ ἔργον τοῦτο, ὅπερ ἀνέλαβεν ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, εἶναι, ὡς γνωστὸν ὑμῖν, ἡ ἐκπλήρωσις πόθου διακαοῦς τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, δεδομένου ὅτι ἡ ἔλλειψις τοιαύτης ἐκδόσεως καθίστα ἀπρόσιτον τὸν ἀνεκτίμητον πνευματικὸν θησαυρὸν, τὸν ὅποιον περιέχουσι τὰ ἀθάνατα ἔργα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Διὸ δὲν ἀμφιβάλλει ποσῶς ἡ Ἱερά Σύνοδος, ὅτι μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς θὰ χαιρετισθῇ παρὰ τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀγγελλομένη ὡς ἄνω πατρολογικὴ ἐκδοσις, ἡ ὅποια θὰ ἀποτελέσῃ σταθμὸν μέγαν εἰς τὰ παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά καὶ εἰς τὴν Θεολογικὴν, καθόλου, Ἐπιστήμην.

Τὸ διαληφθὲν ἐκδοτικὸν ἔργον ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἶναι μέγα καὶ σοβαρὸν, καὶ θὰ ἀπαιτηθῇ οὐκ ὀλίγον χρόνου διάστημα πρὸς ὀλοκλήρωσιν αὐτοῦ, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει ὅτι καὶ ἡ ἐκδοσις

ΕΠΙ Τῶ ΠΑΚΟΣΜΙῶ ΟΚΤΑΗΜΕΡῶ
ΠΡΟΣΕΥΧῆΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

ΕΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΝ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐν τῷ
Π/μίῳ Ἀθηνῶν κ. ΑΜΙΑΚΑ Σ. ΑΔΙΒΙΖΑΤΟΥ

Τελευταίως, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ παγκοσμίου διταχημέ-
ρου προσευχῆς ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν,
ἐπετάθη ὑπὸ τῆς «Καθολικῆς» ὀντισμοῦ τῆς ἀνάγκης
φιλικωτέρων θεολογικῶν ἐπαφῶν μεταξύ ἡμῶν τῶν
ὀρθοδόξων καὶ τῶν ῥωμαιοκαθολικῶν.

Ὁρθῶς ἐξαιρέται ἡ ἀνάγκη ἐξευρέσεως μέσων
θεραπείας τῆς βαθυτάτης πληγῆς εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἐκ-
κλησίας τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν προὐκάλεσεν ἀκριβῶς
ἡ ἔλλειψις ἀγάπης καὶ ἡ κατὰ πλησμονὴν ἀνάπτυξις
τοῦ ἐγωϊσμοῦ, ἐκεῖ ὅπου μόνον ἀγάπη καὶ πραότης
θὰ ἔπρεπε νὰ βασιλεύῃ. Θὰ προσέθετον μάλιστα, ὅτι
ἡ θεραπεία τῆς ἀνάγκης αὐτῆς, τὴν ὁποίαν εἰς τὸ
σύνολον τῆς (τίποτε εἰς τὴν χριστιανικὴν ἰδεολογίαν
δὲν εἶναι λειψὸν καὶ χλιαρὸν) μόνον οἱ ἀληθινοὶ χρι-
στιανοὶ σκέπτονται, αἰσθάνονται καὶ ἐπιθυμοῦν, εἶναι
ἀπολύτως ἐπείγουσα καὶ ἀνεπίδεκτος ἀναβολῆς.
Ἐν σχέσει μάλιστα πρὸς τὰς καταβαλλομένας σήμερον
ἐνωτικὰς προσπάθειας, κατ' ἐπανάληψιν εἰς δοθείσας
μοι εὐκαιρίας ἐτόνισα, πόσον εἶναι λυπηρὸν, ὅτι ἐνῶ
ἀπὸ μακροῦ ἐπιχειρεῖται ἀποκατάστασις τοῦ ἀποσχί-

τῶν ἔργων τῶν Πατέρων ὑπὸ τοῦ παπικοῦ Migne
διήρχεσεν ἐπὶ ἔτη.

Ἡ ἔκδοσις αὕτη ἐκ μέρους τῆς Ἀποστολικῆς
Διακονίας ἔχει πλήρως ἐξασφαλισθῆ, καθὰ ἐγνώσθη
ὑμῖν δι' Ἐγκυκλίου αὐτῆς.

Ὅθεν, ἀποβλέπουσα ἡ Ἱερά Σύνοδος εἰς τὴν
ἀνυπολόγιστον σημασίαν τοῦ ἔργου τούτου τῆς
ἐκδόσεως τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν
Πατέρων, καὶ ἐπιθυμοῦσα, ὅπως ἀχθῆ αὐτὸ εἰς πέρας,
τῇ συνδρομῇ αὐτῆς ταύτης τῆς Διοικούσης Ἐκ-
κλησίας, παρακαλεῖ ὑμᾶς ὅπως ἐκδώσῃτε τὰς δεούσας
ἐγκυκλίους ὁδηγίας τῷ παρ' ὑμῖν Ἱερῷ Κλήρῳ
καὶ τῷ φιλοθρήσκῳ Λαῷ, πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ἔργου
τούτου, διὰ τῆς ἐγγραφῆς αὐτῶν ὡς συνδρομητῶν,
προβῆτε δὲ ἐν ταύτῳ καὶ εἰς τὴν σύστασιν αὐτοῦ
παρὰ τοῖς ἐκπαιδευτικοῖς Καθιδρύμασι τῶν Ἐπαρ-
χιῶν ὑμῶν, καὶ παρὰ τοῖς διαφόροις κοινωφελέσιν
Ὁργανισμοῖς.

Πέποιθε δ' ἐν τέλει, ὅτι, τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ,
τοῦ συνεργούντος εἰς πᾶν ἀγαθόν, καὶ τῇ ὑμετέρᾳ
συστάσει καὶ συνδρομῇ, εἰς πέρας ποθητὸν θὰ ἀχθῆ
τὸ διαληφθέν, μέγα ὁμολογουμένως, ἔργον.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ, Πρόεδρος
- † Ὁ Θεσσαλονικῆς ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ
- † Ὁ Κασσανδρείας ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ
- † Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ΚΥΡΙΑΛΟΣ
- † Ὁ Παροναξίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
- † Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν ΜΕΘΟΔΙΟΣ
- † Ὁ Πολυανῆς καὶ Κίλικιστοῦ ΙΩΑΚΕΙΜ
- † Ὁ Ἐδέσσης καὶ Πέλλης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
- † Ὁ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

Ἁρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Θέμελης

σθέντος ἀρράφου τοῦ Χριστοῦ χιτῶνος διὰ τῆς μόνης,
τό γε νῦν, ἀληθινῆς μεθόδου τῆς ἀμοιβαίας γνωριμίας
καὶ ἀγάπης μεταξύ τμημάτων τῆς χριστιανικῆς οἰκο-
γενείας, ἐμφανιζόντων μεταξύ τῶν τοῦ ἱεροῦ τούτου
χιτῶνος τὰ μεγαλύτερα σχίσματα, οὐδεμίαν λαμβάνεται
μέριμνα ἀναπτύξεως πρωτοβουλίας παρομοίας προσπα-
θείας μεταξύ τῶν ἐγγύτερον πρὸς ἀλλήλα ἱσταμένον
τμημάτων, τῶν ὁποίων τὰ σχίσματα, ὡς μικρότερα,
εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον θὰ συνήπτοντο ἐπὶ ἀπαρχῇ
σοβαρᾶς ἐργασίας πρὸς πλήρη ὀλοκλήρου τοῦ ἱεροῦ
χιτῶνος ἀποκατάστασιν.

Ἐπαινῶ λοιπὸν τὴν διατυπωμένην εἰς τὴν «Καθο-
λικὴν» ἐκκλησίαν φιλικῆς συνεννοήσεως καὶ ἐπαφῆς,
καὶ ἐπιθυμῶ ἀπλῶς νὰ τονίσω, ὅτι τοιαύτη προσπάθεια
ἀπὸ πολλοῦ καταβαλλομένη ἐξ ἀτομικῆς πρωτοβου-
λίας ἐντεῦθεν, δύναται, συστηματοποιουμένη ἀμφοτέ-
ρωθεν, νὰ φέρῃ εἰς θετικὰ ἀποτελέσματα, ἐφ' ὅσον,
ἀφ' ἐνὸς μὲν, ἀναχωρεῖ ἀπὸ ἀπολύτου καὶ ἀναμφισβη-
τήτου εἰλικρινείας, ἀφ' ἑτέρου δέ, τυγχάνει τῆς ἐξαιρε-
τικῆς προσοχῆς, ἡ ὁποία χρειάζεται διὰ τὴν διαχείρισιν
τόσον σπουδαίου λεπτεπιλέπτου καὶ ζωτικῆς δι' αὐτὴν
τὴν ὑπόστασιν τῆς Ἐκκλησίας ζητήματος.

Καὶ ἐξηγοῦμαι:

Ἐγὼ ὁ ἴδιος—καὶ εἰς μερικὰς περιπτώσεις ἐπι-
τρέπεται ἡ ἀκίνδυνος ἀντικειμενικὴ περιαιτιολογία,
ἰδίᾳ ὅταν εἶναι ἀντιπροσωπευτικὴ ὠρισμένων τάσεων
καὶ καταστάσεων—ἀνατραφεὶς εἰς ἐχθρικὸν περιβάλλον,
οὐχὶ σπανίως, ἐξ ὅλων δεδικαιολογημένων ἀφορμῶν,
εἰς παλαιότεραν μάλιστα ἐποχὴν, ὑπῆρξα δριμύς ἐπι-
κριτῆς ὠρισμένων ἐνεργειῶν τῆς ῥωμαιοκαθολικῆς
Ἐκκλησίας.

Ἡ κατὰ μικρὸν ἀνερχομένη στάθμη τῆς μορφώσεως
καὶ ἀναπτύξεως, εἰδικώτερον ἐν τῷ ἐλευθέρῳ χριστια-
νικῷ πνεύματι, τῷ κοινῶς σήμερον οἰκουμενικῶ καλου-
μένῳ, με ὠδήγησεν εἰς λύπην διὰ τὴν εἰς ὀξύτητα
ἐκδηλουμένην ἀντίθεσιν, δι' ὑπόθεσιν δέ, ἡ ὁποία μόνον
ἐν ἀληθῶς χριστιανικῷ πνεύματι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετά-
ζῃται καὶ μόνον διὰ χριστιανικῆς συμπεριφορᾶς νὰ
οἰκονομῆται, καὶ με ἔπεισεν, ὅτι ἡ τακτικὴ ἔπρεπε νὰ
μεταβληθῆ. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ τόνος τῶν ἐπ' εὐκαιρίας
γραφομένων ἐκάστοτε σχετικῶν ἐν τῷ τύπῳ ἄρθρων
μου καὶ ἡ ἐν ταῖς πανεπιστημιακαῖς μου ἀκόμη παρα-
δόσειςι κατάλληλος τῶν φοιτητῶν καθοδήγησις, ἐπὶ
δημιουργίᾳ περισσότερον εὐκράτου μεταξύ τῶν δύο
κόσμων κλίματος. Δὲν παρέλειψα δὲ οὐ μόνον νὰ συμ-
μετέχω εἰς ἐπιστημονικὰ θεολογικὰ συμπόσια, ὅσα-
κις ἐζητήθη ἡ συμμετοχή μου—ἀκόμη καὶ τελευ-
ταίως, εἰς τό, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναμνηστικῆς τοῦ σχί-
σματος τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐπετηρίδος, δημοσιεύμε-
νον ἐν ἐγκρίτῳ περιοδικῷ τοῦ Βελγίου—, ἀλλὰ καὶ φιλι-
κὰς νὰ καλλιεργῶ σχέσεις μετὰ σεβαστῶν καὶ διακε-
κριμένων τοῦ ῥωμαιοκαθολικοῦ κόσμου προσωπικο-
τήτων. Δὲν θὰ ἐδυσκολοῦμίην δὲ νὰ ἀναφέρω, ὅτι ἀκόμη
καὶ κατὰ τὴν προτελευταίαν μου ἐπίσκεψιν εἰς Ῥώμην,
οὐ μόνον ἐπωφελήθη τῆς δοθείσης μοι εὐκαιρίας, ἵνα
συνομιλήσω μετὰ σημαίνοντων προσώπων τοῦ Βατι-
κανοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀτομικῆς μου ὅλων πρωτοβου-
λίας, ἐτόνισα τὴν ἀνάγκην συστηματικῆς ὁργανώ-
σεως φιλοφρόνων θεολογικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν

ἀνεπιστήμων ἐπαφῶν, ἐπὶ ἀμοιβαία γνωριμία, αἱ ὁποῖαι, τὶς οἶδε, εἰς ποῖον εὐχάριστον εἰς ἀπώτερον μέλλον θὰ ὠδήγουν ἀποτέλεσμα.

Εἰς τὰς τοιαύτας μου προσωπικὰς συνεντεύξεις δὲν παρέλειψα νὰ ὑποδείξω τὴν ἀνάγκην ἀποχῆς ἀπὸ πάσης, τὸ γε νῦν, ἐπισήμου ἀναμίξεως, διὰ τὴν τῆς ἐπιστημότητος στυγνότητα, καὶ τὸ ἀπαραίτητον τῆς ἄρσεως ἐκ τοῦ μέσου ὀρισμένων ἐμποδίων, τὰ ὅποια, ἀνοήτως δημιουργηθέντα καὶ ὑφιστάμενα, μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξυπηρετοῦν κανένα ἀπολύτως σοβαρὸν σκοπὸν, χρησιμεύουν ὡς ἐμπόδια τῆς ἐπιθυμητῆς δημιουργίας φιλικῆς ἀτμοσφαιρας καὶ θερμότερου μεταξὺ τῶν δύο κόσμων κλίματος.

Ἐχάρην, ὁμολογῶ, πολλάκις διὰ τὴν, ἐν ταῖς ὡς ἄνω ἀτομικαῖς ἐπαφαῖς καὶ ἐν τῇ μετὰ διακεκριμένων φίλων τοῦ ἐκεῖθεν κόσμου ἀλληλογραφία, διαπιστωμένην κατανόησιν καὶ καλὴν διάθεσιν, δὲν θὰ ἠδυνάμην ὅμως νὰ εἶπω τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὰς ἐκ τούτων ἀναμενομένας ἐνεργείας, πλὴν τῶν ἀληθῶς ἀξιεπαίνων μακρόθεν ἀραιῶν, ἐπιστημονικῶν μᾶλλον, σχέσεων τῶν κέντρων Παρισίων, Λυῶνος καὶ Σεβρόνης.

Ἄλλ' ἢ ἐκ καθαρῶς χριστιανικοῦ (οὐχὶ ἐκκλησιαστικῆς ὑστεροβουλίας) ἐλατηρίου ἐκζητουμένη στενωτέρα ἐπαφή καὶ δημιουργία εὐνοικωτέρας ἀτμοσφαιρας ἀπαιτεῖ ἀπόλυτον καθαρότητα καὶ κρυσταλλίνην ἐκατέρωθεν εἰλικρινείαν, διότι τὸ μόνον («ἐνωτικόν») τῆς διαιρέσεως, ἢ ἀγάπη ἢ ἀνυπόκριτος, μόνον ἐπὶ τοιαύτης καθαρότητος δύναται νὰ σταθῇ καὶ νὰ ἐπιδράσῃ ἀποτελεσματικῶς.

Δὲν εἶναι δυνατόν, φέρ' εἰπεῖν, εἰς τὴν καταβαλλομένην ἀτομικὴν σήμερον ἢ τὴν καταβληθησομένην αὐριον ὁμαδικωτέραν προσπάθειαν νὰ μὴ ἀναγνωρισθῇ ἀπολύτως εἰλικρινῶς καὶ ἐκπεφρασμένως, ὅτι ἐντεῦθεν ὑφίσταται παρ' ἡμῖν ἰσχυρὰ εἰσέτι ἢ παλαιὰ ἐναντίον τοῦ ῥωμαιοκαθολικοῦ κόσμου πικρία, ἢ μέχρι μίσους πολλάκις καὶ περιφρονησεως ἐξικνουμένη, ἂν καὶ σήμερον πολὺ ὀλιγώτερον ἢ πρότερον. Δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ παρακολουθοῦνται καὶ σήμερον ἀκόμη, ἔστω καὶ ἀπαθῶς, μερικαὶ σοβαροφανεῖς, διὰ τὴν παρὰ τῶν πολλῶν εὐκολον λείαν ἐπαίνου καὶ διαφημίσεως, ἐκδηλώσεις, ἀναξέουσαι ἀνωφελῶς ἢ μᾶλλον ἐπιβλαβῶς παλαιὰς πληγὰς, ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπεν ἢ αὐξουσα γνῶσις καὶ τὸ εὐρύτερον πνεῦμα νὰ ἐπιχέῃ ἐπὶ πλέον καὶ πλέον ἐπ' αὐτῶν βάλσαμον ἰάσεως. Δὲν πρέπει νὰ μὴ ἀναγνωρισθῇ, ὅτι οὐχὶ σπανίως ἐν τῷ ἡμερησίῳ τύπῳ, ἐκ προφανοῦς ἀμαθείας, ἀναγράφονται τὰ πλέον ἀπίθανα καὶ ἀσύστατα πράγματα ἐναντίον τῆς ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἡγεσίας τῆς, (τὰ ὅποια μάλιστα ἀντὶ περιφρονησεως διὰ τὴν ἀμάθειάν των, πικροχόλως σχολιάζονται ὑπὸ τῆς «Καθολικῆς»). Δὲν πρέπει, τέλος, νὰ παραγνωρισθῇ, ὅτι ἐπιδεικνύεται στενόκαρδος ἄρνησις ἀναγνωρίσεως μερικῶν δικαίων αἰτημάτων καὶ τυγχάνουν κακῆς ὑποδοχῆς, συκοφαντημένα ἴσως, προτάσεις, δυνάμεναι ἀκινδύνως νὰ γίνων δεκταί.

Ἐξ ἄλλου ὅμως, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐμφανίζονται ἐκεῖθεν ἐκδηλώσεις ἐπίσης πικρίας, ἐχθρότητος καὶ περιφρονησεως, ὡς προσφάτως ἐναντι εὐγενεστάτης χειρονομίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἥτις ἐπε-

χειρήθη ἐπιστημότητα καὶ ἀνεπιστήμως νὰ συκοφαντηθῇ ἐπ' ἀπωλεία μεγάλης εὐκαιρίας ἐπαφῆς. Εἶναι δύσκολον νὰ λησμονηθῇ προγενεστέρα, εἰς στιγμὰς ἐθνικῆς συμφορᾶς, ἐνεργεῖα θίξασα εἰς τὰ καιρία τὴν ἑλληνικὴν μας ψυχὴν ἢ καὶ νὰ ἐπιδειχθῇ ἀδιαφορία διὰ τὴν ἐπίμονον διατήρησιν—ἀνευ δ' ἀληθῶς λόγου—πραγμάτων, ἐπεχόντων θέσιν κάρφους εἰς τὰς μεταξὺ τῶν δύο κόσμων ἐπαφάς, καὶ δὲν παρορῶνται εὐκόλως μερικαὶ ἐνεργεῖαι ἐκδήλου προσπαθείας ἠθικοῦ ἐκβιασμοῦ διὰ τὴν κρατικὴν μας σμικρότητα, προκαλοῦμεναι, βέβαια, παρισσότερον ἀπὸ ἀνοήτους μωροφιλοδοξίας μερικῶν ὑπερζηλωτῶν, αἱ ὁποῖαι ὅμως γίνονται ἀνεκταί, ἴσως, καὶ ἐνθαρρύνονται δι' ὀρισμένους ὑπολογισμούς. Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα δημιουργοῦν ἀτμόσφαιραν ἀκριβῶς ἀντίθετον τῆς ζητουμένης ποιότητος. Πῶς εἶναι ὅμως δυνατόν νὰ καθιερωθῶν εἰλικρινεῖς φιλικαὶ ἐπαφαί, χωρὶς τὴν φρόνιμον ἀπομάκρυνσιν ὅλων τούτων τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν σοβαρῶν ἐμποδίων, ἐμπρηστικῶς ἀμφοτέρωθεν προβαλλομένων, ἐπὶ δηλητηριάσει τῆς ἀτμοσφαιρας καλωσύνης, τὴν ὁποίαν θέλομεν νὰ δημιουργήσωμεν; Καὶ πῶς εἶναι δυνατὴ ἡ δημιουργία αὐτῆ, ἐφ' ὅσον εἶναι ἐκδηλα τῆς καταστάσεως καὶ τῶν πραγματικῶν διαθέσεων τὰ δείγματα, πᾶν ἄλλο ἢ ἐνθαρρυντικά, διὰ τὴν τῶν ἀναγκαιουσῶν προϋποθέσεων ἀπουσίαν;

Νὰ συζητήσωμεν δημοσίᾳ ταῦτα; Ἄλλὰ τοῦτο θὰ ἐσήμαινε νὰ ρίψωμεν ἐπὶ πλέον καὶ πλέον ἔλαιον εἰς τὴν πυράν. Νὰ τὰ ὑπερπηδήσωμεν καὶ νὰ ἀδιαφορήσωμεν διὰ τὴν ὑπαρξίν των; Ἄλλὰ τοῦτο θὰ ἐσήμαινε ἄφρονα τακτικὴν, ἢ ὁποῖα ἀργότερον θὰ ἐπληρῶνετο εἰς βάρος τῆς ἱερᾶς ὑποθέσεως πολὺ ἀκριβᾶ.

Πόσα ἀληθῶς λεπτομερειακὰ ζητήματα—ἀνεξαρτήτως τῶν παλαιῶν καὶ βασικῶν—δὲν δημιουργοῦνται σήμερον, ἐπὶ καλλιέργεια καὶ συνεχεῖς τῆς διαιρέσεως καὶ ἐπὶ ἐκθρέψει τοῦ μίσους, ἐνῶ ζητεῖται ἡ συνεννόησις καὶ ἡ ἀγάπη!

Ἄς ἀρχίσωμεν λοιπὸν, ἂν εἰλικρινῶς—ἀπολύτως εἰλικρινῶς—νοοῦμεν καὶ αἰσθανώμεθα ἃ λέγομεν καὶ γράφομεν, ἀπ' ἐκεῖ. Καὶ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν, μὲ πνεῦμα ἀληθῶς χριστιανικόν, ἀπολύτως εἰλικρινές, ἀπολύτως καὶ σταθερῶς ἀπηλλαγμένον πάσης ὑστεροβουλίας καὶ reservatio mentalis, ἃς ἐργασθῶμεν διὰ τὴν ἄρσιν τῶν ἴσως μικρῶν νεωτέρων λιθαρίων τούτων τοῦ σκανδάλου, διὰ νὰ δυνηθῶμεν ἀργότερα, στηριζόμενοι εἰς τὸ ἀπολύτως ἐκκαθαρισμένον ἔδαφος, ἐν ἀπολύτῳ εἰλικρινεῖ προσπάθειᾳ ἀμφοτέρωθεν, νὰ ἐπιχειρήσωμεν καὶ ἐπιτύχωμεν τὴν ἄρσιν τῆς παλαιᾶς μεγάλης πέτρας τοῦ σκανδάλου.

Ἄς ἐπιχειρηθῇ, ἔστω καὶ δοκιμαστικῶς, ἀλλὰ μετ' ἀποφασιστικότητος καὶ ἀληθοῦς ἀνωτερότητος—ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ θεοῦ ἔργου—νὰ ἀρθῶν ὄλαι ἀνεξαιρέτως αἱ ὑπάρχουσαι αἰτίαι καὶ ἀφορμαὶ παρεξηγήσεων καὶ πικρίας, καὶ τότε εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ δημιουργηθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἀπαιτούμενον κλίμα ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ, μέσα εἰς τὸ ὅποιον καὶ μόνον δύναται νὰ καλλιεργηθῇ ὁ εὐγενής καρπὸς τῆς συνεννοήσεως καὶ, τελικῶς, τῆς ἐνώσεως.

Ἄς μὴ λησμονῆται δέ, ὅτι ἡ στάθμη τῆς γνώσεως ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ἔστω καὶ βραδέως ἀνέ-

ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ

Ἡ φιλανθρωπία ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτῆς μορφάς, εἴτε ὡς βοήθεια τῶν ἐνδεῶν, εἴτε ὡς περιθαλψίς τοῦ γήρατος, εἴτε ὡς μέριμνα ὑπὲρ τῶν ἀσθενῶν κλπ., ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως ἐν τῶν σπουδαιοτέρων καθηκόντων τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον αὕτη καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ εἰς τοὺς βραδυτέρους ἐξεπλήρωσε κατὰ τὸν ὠραιότερον τρόπον. Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους παρ' ἡμῖν μετὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Κράτους τὸ ἔργον τοῦτο ἐν πολλοῖς ἀνέλαβεν ἡ Πολιτεία, χωρὶς ὅμως καὶ ἡ Ἐκκλησία νὰ παραμελήσῃ τὸ ἔργον τοῦτο,

χεταί, ἐπὶ πλήρει ἀναζωογονήσει τῆς γνησίας ὀρθοδόξου συνειδήσεως, ἣτις, ἐν πολλοῖς καὶ διὰ πολλοὺς λόγους, εὐρίσκετο μέχρι καὶ πρό τινας ἀκόμη ἐν νάρκῃ καὶ ἔζη μόνον κατὰ παράδοσιν.

Ἐπειδὴ δὲ ἀπαντῶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς «Καθολικῆς», δὲν παραλείπω νὰ τονίσω, ὅτι βεβαίως δὲν θὰ ὑπῆρχε καὶ καταλληλότερον ἔδαφος τοιούτων ἐπαφῶν ἀπὸ τὸ ἑλληνικόν, ὅπου τὸ παρ' ἡμῖν τμήμα τῆς ῥωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας κατέχει καὶ τὸ στοιχεῖον τῆς ἐλληνικότητος, τὸ ὁποῖον, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν αἱ παρεξηγήσιμοι ἐκεῖναι τάσεις, εἶναι καὶ πρέπει νὰ θεωρητῆται ἀπολύτως γνήσιον καὶ εἰλικρινές.

Ἄμεσος, κατὰ ταῦτα, καὶ ἐντατικὴ προσπάθεια, ἐπὶ τῇ βάσει καὶ καλῶς ἀκόμη νοουμένων θυσιῶν—ἀνευ τούτων οὐδὲν γίνεται—καλλιέργειας τοῦ ὅλως ἀποχερσωθέντος ἀγροῦ τῆς ἀγάπης καὶ συστηματικῆς ὀργάνωσις φιλικῶν ἐπαφῶν ἐπιστημονικοῦ καὶ ἄλλου χαρακτῆρος καὶ τίς οἶδε μὴ διὰ τούτων δὲν πραγματοποιηθῆ, ταχύτερον παρ' ὅ,τι εἶναι δυνατὸν νὰ υπολογίζωμεν, τὸ πανευτυχές γεγονός τῆς συνεννοήσεως καὶ τελικῶς τῆς ἐνώσεως, τὸ ὁποῖον θὰ σημάνη διὰ τὴν εἰς τὴν σημερινὴν ἀπελπισίαν ζῶσαν οἰκουμένην τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐλπίδος, ὅτι διὰ τοῦ Χριστοῦ, δηλ. διὰ τῆς πίστεως καὶ ἀγάπης, θὰ ἐπιτευχθῆ ἡ νίκη τοῦ κόσμου (Α' Ἰωάν. ε' 4).

Αὐτὸς εἶναι ὁ τρόπος, ποῦ ἀντιλαμβάνομαι τὴν κατὰ τὴν ἐβδομάδα αὐτὴν τῆς παγκοσμίου προσευχῆς πραγματικὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἑνωσιν. Ἄνευ τῆς τοιαύτης φύσεως πραγματικῆς προσπάθειας, ἡ προσευχή μας λαμβάνει χαρακτῆρα περιττῆς, καὶ ἐπιβλαβοῦς μάλιστα, βαττολογίας, καὶ ἡ ἐκδηλουμένη, ὑποκριτικὴ μας μᾶλλον, διάθεσις, διερμηνευομένη εἰς κενὰς λέξεις ἀνευ οὐσίας καὶ περιεχομένου, ὀδηγεῖ εἰς ἀντίθετα ἀποτελέσματα.

Εὐτυχεῖς ἡμεῖς, ἂν, κατὰ τὰς ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν γινομένης ἐκκλησίας καὶ τὰς ἀνὰ τὸν κόσμον ἐκπεπονημένας πρὸς τὸν Κύριον τῆς Δόξης ὑπὲρ ἐνώσεως προσευχάς, ἀναλάβωμεν τὴν πρωτοβουλίαν, ἕκαστος τὸ ἐφ' ἑαυτῷ, ἀληθινῆς προσπάθειας πραγματοποιήσεως ἐν ἔργοις τοῦ μεγάλου χριστιανικοῦ πόθου τῆς ἐνώσεως, ποιοῦντες καὶ διδάσκοντες οὕτω τοὺς ἀνθρώπους τὰ μεγαλεῖα καὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

ΑΜΙΑΚΑΣ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ

ὡς δεικνύουν τὰ εἰς πολλὰς Μητροπόλεις ἰδρυθέντα καὶ ὀργανωθέντα μερίμνη τῆς Ἐκκλησίας εὐαγγῆ καθιδρύματα. Τὸ ἔργον τῆς φιλανθρωπίας ἐξακολουθεῖ ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐπιτελῆ, ἀνάλογα ἄλλως τε πρὸς τοὺς αἰσθητῶς μειωθέντας πόρους αὐτῆς.

Ἄλλ' ὅπως εἰς ὅλα τὰ πράγματα, οὕτω καὶ ἐδῶ χρειάζεται συστηματικὴ, μεθοδικὴ ἐργασία, διὰ νὰ χρησιμοποιῆται καὶ τὸ ὀλίγον ἀκόμη ὑπάρχον χρήμα ἐπὶ τῇ βάσει προγράμματος πρὸς δημιουργίαν ἔργων μονίμων. Δὲν ἔχω σύστημα νὰ ὑποδείξω, ἀλλὰ μίαν σκέψιν ἐπιθυμῶ νὰ διατυπώσω ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐσχάτως κατ' ἔτος γινομένου ἐράνου ὑπὲρ τῶν Φιλοπτώχων Ταμείων. Τὰ Φιλόπτωχα ταῦτα Ταμεία, κατ' ἐνορίας ὑφιστάμενα, διανέμουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ πάσχοντας ἐνορίτας ἀσημαντα μικροποσά, τὰ ὅποια εἶναι ἀδύνατον οὐσιαστικῶς νὰ βοηθήσουν τοὺς πάσχοντας καὶ νὰ παράσχουν εἰς αὐτοὺς πραγματικὴν ἀνακούφισιν καὶ λύτρωσιν ἀπὸ τοῦ κακοῦ. Ἀναμφιβόλως δὲ δυσαρέσκεια καὶ πικρία κατὰ τῶν διαχειριζομένων τὰ Ταμεία ταῦτα θὰ διατυπῶνται, διότι τὰ χρήματα ἀσφαλῶς δὲν ἐπαρκοῦν νὰ θεραπεύσουν πάσας τὰς ἀνάγκας πάντων τῶν πασχόντων ἐνοριτῶν.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ἓνα ποσόν, ἴσως ἀρκετὰ σημαντικόν, σπαταλᾶται καὶ οὐσιαστικῆς βοήθεια δὲν παρέχεται. Διὸ καὶ ἀγεται τις ἀμέσως εἰς τὴν σκέψιν, ἐὰν δὲν εἶναι ἀπείρως προτιμότερον τὰ χρήματα ταῦτα, συγκεντρούμενα καὶ ἐνισχυόμενα καὶ δι' ἄλλων πόρων, νὰ χρησιμοποιηθῶν πρὸς ἀνίδρυσιν κατ' ἀρχὰς ἐνός εὐαγοῦς, περισσοτέρων κατόπιν εὐαγῶν ἰδρυμάτων. Ἐὰν τοῦτο τεθῆ ὡς βᾶσις, τότε θὰ ἤμην τῆς γνώμης ὅτι τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἰδρυθῆ ἐν Ἀθήναις εἶναι τὸ «Νοσοκομεῖον τῆς Ἐκκλησίας», ἐνθα οἱ πάσχοντες πραγματικῶς θὰ εὕρισκον πραγματικὴν περιθαλψιν καὶ ἀνακούφισιν. Ἐκαστος ἀναλογίζεται, ὅπως σημασίαν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν λαὸν θὰ εἶχεν ἡ ὑπαρξίς ἐν μέσαις Ἀθήναις τοιοῦτου Νοσοκομείου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐμαρτύρει ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει νὰ ἐργάζεται ἐν τῇ κοινωνίᾳ κατὰ τὸν πλέον θετικὸν τρόπον καὶ θὰ ἐπέδρα ἀφαντάτως εὐεργετικὰ ἐπὶ τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων. Θὰ ἦτο περιττὸν νὰ παραπέμψω εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν νεωτέραν, καθ' ἣν βρῖθουν εἰς ξένας χώρας τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Νοσοκομεία, συντηρούμενα, διοικούμενα καὶ ἐξυπηρετούμενα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ὑπαρξίς ἐνός τοιοῦτου Νοσοκομείου δὲν θὰ θεραπεύῃ μόνον σωματικὰς ἀνάγκας, ἀλλὰ καὶ πνευματικὰς. Ὁ ἀσθενὴς ἐνεκα τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ εὐρίσκεται εἰς ὅλως ἰδιαιτέραν ψυχικὴν κατάστασιν, ἔχων ἀνάγκην ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἐνισχύσεως καὶ παρηγορίας. Ἡ βασιανίζομένη ψυχὴ του εἶναι πρόσφορος νὰ δεχθῆ τὴν ἀρμόζουσαν καλλιέργειαν, τὴν ὁποίαν κατ' ἐξοχὴν δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ ἡ Ἐκκλησία, ὅταν θὰ ἔχη τὸν ἀρρωστον μέσα εἰς τὸ καθίδρυμά της, ὅταν θὰ ἔχη καθημερινὴν μετ' αὐτοῦ ἐπαφὴν διὰ τῶν Ἰατρῶν της, διὰ τῶν Νοσοκόμων της, διὰ τῶν Πνευματικῶν ἐργατῶν της. Μετ' ἀραιάς, ἀραιότητας ἐπισκέψεις εἰς τὰ Νοσοκομεία, ὡς σήμερον γίνεται ἡ πνευματικὴ ἐργασία, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθοῦν μεγάλα πράγματα.

ΤΟ ΑΕΙΠΑΡΘΕΝΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΕΝ ΤΗ ΑΣΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

Πολλαχοῦ τῆς ἱερᾶς ἀσματογραφίας τῆς ἀφιερωμένης εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου ἐξυμνεῖται ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἢ ἰδιαίτερα χάρις, ἧς ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου ἠξιώθη παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ἡ ἔξοχος αὐτῆς ἀγνότης, ἣν ἐκφαίνει ἡ περὶ τῆς Ἀειπαρθενίας αὐτῆς ὀρθόδοξος διδασκαλία. Διὰ τῶν ἱερῶν τούτων στροφῶν ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ συνείδησις διερμηνεύει τὴν τε ἀπειρον αὐτῆς κατάπληξιν πρὸ τοῦ ἀνερμηνεύτου μυστηρίου τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως καὶ τὸν ἀπεριόριστον αὐτῆς θαυμασμόν πρὸς τὴν δι' αὐτῆς χαριτωθεῖσαν Παρθενομήτορα.

Ἐν τοῖς ἐφεξῆς παραθέτομεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς, ἐκ τῆς «Ὀκτωήχου», τὰ ἐν ταῖς ἀκολουθίαις τῶν Κυριακῶν ἀπαντῶντα σχετικὰ τεμάχια, κατὰ τὰς ἐν χρήσει σήμερον εἰς τὴν δημοσίαν λατρείαν ἐκδόσεις, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἀσχοληθῶμεν ἄλλοτε ἐπὶ τούτων.

Ἦχος Α'.

... Παρθένος ἐγέννησας καὶ μετὰ τόκον ὡς

Καὶ ἂν ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν νὰ γράψω περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Νοσοκομείου, τὸ ἐπραῖξα, διότι πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχω τὴν πνευματικὴν πλευρὰν τοῦ πράγματος, τὴν ὅποιαν δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, διὰ τῶν Πνευματικῶν ἐργατῶν, διὰ τῶν αὐριανῶν Διακονιστῶν, καταλλήλως ἐκπαιδευομένων εἰς τὸ λεπτόν τουτο ὑπόργημα.

Ἡ ἴδρυσις τοιοῦτου Νοσοκομείου ἐν Ἀθήναις δὲν φαίνεται δυσκατόρθωτος, ὅταν συνδυασθῇ καλὰ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ΤΑΚΕ ἐξασκουμένην ἀπὸ τινων ἐτῶν ἱατρικὴν περίθαλψιν τῶν Ἱερῶν. Διὰ τὴν περίθαλψιν ταύτην ἐξοδεύει τὸ ΤΑΚΕ κατ' ἔτος εἰς Κλινικάς, ἐργαστήρια, ἐπισκέψεις ἱατρῶν μεγάλα, νομίζω, ποσά. Ὅλη ὅμως αὐτὴ ἡ περίθαλψις μετὰ τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Νοσοκομείου θὰ συντελεῖται καὶ καλλίτερον καὶ ἀπειρώς οικονομικώτερον ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τούτῳ, ὅπερ πάλιν, ἔχον ἓνα μόνιμον ἀριθμὸν ἀσθενῶν Ἱερῶν, δὲν θὰ διατρέχῃ οικονομικὸν κίνδυνον. Οἰκόπεδον πρὸς ἀνοικοδόμησιν ἴσως νὰ διαθέτῃ ἀκόμη ἡ Ἐκκλησία. Ἡ ἀνοικοδόμησις, ἀφ' ἑτέρου, θὰ εἶναι ἴσως δυνατὸν νὰ βαίῃ βαθμιαία, ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν τὸ ὅλον ἔργον νὰ ἀποπερατωθῇ.

Τὴν πρότασιν ταύτην ὑποβάλλω πρωτίστως εἰς τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ.κ. Σπυρίδωνα, ὅστις καὶ πρακτικὸν νοῦν καὶ πείραν περὶ τὰ τοιαῦτα πολῦτιμον ἔχει, καὶ εἰς πάντας, ὅσοι ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των ἔχουν λόγον ἐπ' αὐτοῦ. Ὅταν ἐν μέσασιν Ἀθῆναις λειτουργῇ Νοσοκομεῖον ξένου δόγματος, εἶναι ἔργον τῆς φιλοτιμίας νὰ ἐγεῖρωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ ἰδικὸν μας Νοσοκομεῖον.

Β. ΒΕΛΛΑΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου
Γεν. Δ[ι]τῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

πρὸ τόκου διέμεινας. Θεὸς γὰρ ἦν ὁ τεχθεῖς, διὸ καὶ φύσις ἐκαινοτόμησεν...⁽¹⁾.

...Μητέρα Σε Θεοῦ ἐπιστάμεθα πάντες, Παρθένον ἀληθῶς καὶ μετὰ τόκον φανεῖσαν...⁽²⁾.

Τῇ Ἀειπαρθένῳ καὶ Μητρὶ τοῦ Βασιλέως τῶν ἄνω δυνάμεων ἐκ καθαρωτάτης καρδίας, πιστοί, πνευματικῶς βοήσωμεν· Χαῖρε, Θεοτόκε Παρθένε, Μήτηρ ἀνύμφευτε⁽³⁾.

Ἀπειρὸς ἡ ἄβυσσος τῆς σῆς ἀκαταλήπτου κυήσεως, Πάναγενε...⁽⁴⁾.

Τῷ ἐκ τῆς Παρθένου σαρκωθέντι ἀσπόρως βουλήσει Ἰῶ, καὶ τὴν τεκοῦσαν μετὰ τόκον εἰκῆ δύνασται ἀγνήν Παρθένον φυλάξαντι τῷ ἐπὶ πάντων βοῶμεν Θεῷ· Ἅγιος εἶ, Κύριε⁽⁵⁾.

Σὲ ἐσφραγισμένην ἀληθῶς χορὸς προφητικῶς πηγῆν καὶ κεκλεισμένην πύλην ὠνόμασε, τῆς παρθενίας τῆς σῆς, Πανύμνητε, τηλαυγῶς τὰ σύμβολα ἡμῶν διαγράφοντα, ἣν ἐφύλαξας καὶ μετὰ γέννησιν⁽⁶⁾.

...Σὺ γὰρ ἀγνή καὶ πρὸ τοῦ τόκου καὶ μετὰ γέννησιν⁽⁷⁾.

Τύπον τῆς ἀγνῆς λοχείας σου πυρπολούμενη βάτος ἔδειξεν ἀφλεκτος...⁽⁸⁾.

Ἦχος Β'.

...Ὁ Ἐμμανουὴλ φύσεως μὲν πύλας ἠνοιξεν, ὡς φιλάνθρωπος, παρθενίας δὲ κλειθρὰ οὐ διέρρηξεν, ὡς Θεός, ἀλλ' οὕτως ἐσαρκώθη, ὡς συνελήφθη· ἀπαθῶς εἰσῆλθεν, ἀφράστως ἐξῆλθε, κατὰ τὸν προφήτην, τὸν λέγοντα· Αὕτη ἡ πύλη κεκλεισμένη ἔσται, οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, εἰμὴ μόνος Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ...⁽⁹⁾.

...Ὡς γὰρ ἡ βάτος οὐκ ἐκαίετο καταφλεγόμενη, οὕτω Παρθένος ἔτεκες καὶ Παρθένος ἔμεινας...⁽¹⁰⁾.

...Τῇ ἀγνείᾳ ἐσφραγισμένη καὶ παρθενία φυλαττομένη, Μήτηρ ἐγνώσθη ἀψευδῆς, Θεὸν τεκοῦσα ἀληθινόν...⁽¹¹⁾.

Ἵπερτέρα πέφνης, Ἀγνή, πάσης ἀοράτου τε καὶ ὀρατῆς, Ἀειπάρθενε, κτίσεως...⁽¹²⁾.

Ὡδευσε διὰ πύλης ἀβάτου, κεκλεισμένης τῆς σῆς νηδύος, δικαιοσύνης Ἡλίου, Ἀγνή...⁽¹³⁾

Νομίμων τῆς φύσεως, Παρθένε,

1. Θεοτοκίον Ἀποστίχων Ἑσπερινοῦ.
2. Θεοτοκίον Κάθισμα α' Στιχολογίας.
3. Β' τροπάριον Α' ᾠδῆς Κανόνος Θεοτόκου.
4. Γ' τροπάριον τῆς αὐτῆς ᾠδῆς.
5. Θεοτοκίον Γ' ᾠδῆς Σταυροαναστασίμου Κανόνος.
6. Β' τροπάριον Γ' ᾠδῆς Κανόνος Θεοτόκου.
7. Θεοτοκίον ΣΤ' ᾠδῆς Ἀναστασίμου Κανόνος καὶ α' τροπάριον ΣΤ' ᾠδῆς Κανόνος Θεοτόκου.
8. Εἰρμὸς Θ' ᾠδῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
9. Δογματικὸν Θεοτοκίον μικροῦ Ἑσπερινοῦ.
10. Α' Θεοτοκίον Ἑσπερινοῦ.
11. Ἀπολυτίκιον Θεοτοκίου.
12. Θεοτοκίον Α' ᾠδῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
13. Γ' τροπάριον Α' ᾠδῆς Κανόνος Θεοτόκου.

δίχα μόνη τεκοῦσα τὸν δεσπύοντα τῆς κτίσεως, κατηξιώθης θείας κλήσεως (1).

Ἄπειράνδρως, Παρθένε, ἐκήυσας καὶ διαιω νί-
ζεις Παρθένο... (2).

Ἄγιον Ἄγιαν Σε κατανοοῦμεν, ὡς μόνην κηύσασαν
Θεὸν τὸν ἀναλλοίωτον, Παρθένε ἀμόλυντε,
Μῆτερ ἀνώμφευτε... (3).

...Ἀσπόρως συνέλαβες καὶ ἀφράστως ἀπε-
κύησας, Θεογεννήτορ Πάναγνε... (4).

Ἦχος Γ'.

Μέγιστον θαῦμα! Παρθένο τεκοῦσα, καὶ τὸ
τεχθὲν Θεὸς πρὸ αἰώνων πρωτοφανῆς ὁτόκος,
καὶ τὸ τελούμενον ὑπὲρ φύσιν! Ὡ μυστηρίου φρικώ-
δους! ὁ καὶ νοούμενον ἄφραστον μένει, καὶ θεωρούμενον
οὐ καταλαμβάνεται! Μακαρία σὺ εἶ, ἄχραντε Κόρη,
Ἄδὰμ τοῦ γηγενοῦς θυγάτηρ καὶ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου
φανείσα μήτηρ... (5).

...Ἄχραντε Μαρία..., Ἀειπάρθενε... (6).

...Ὡς τὸν ἐν πάσῃ ἀχώρητον τῇ κτίσει Λόγον Θεοῦ
δεξαμένη, μόνη ἐδείχθης Ἀειπάρθενο... (7).

Ὁ τῆς δόξης Κύριος, καὶ κρατῶν τῶν ἀνω δυνάμεων,
ὁ σὺν Πατρὶ κατήμενος, παρθενικαῖς ταῖς
χερσὶ φερόμενος, Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε... (8).

Καινὸν τὸ θαῦμα καὶ θεοπρεπές! Τῆς Παρθέ-
νου γὰρ τὴν κεκλεισμένην πύλην σα-
φῶς διοδεύει Κύριος γυμνὸς ἐν εἰσόδῳ καὶ σαρ-
κοφόρος ὠφθη ἐν ἐξόδῳ Θεός, καὶ μένει ἡ πύλη
κεκλεισμένη... (9).

Ναὸς καὶ θρόνος ὠφθης τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ὤκησεν ὁ
ἐν ὑψίστοις πέλων, τεχθεὶς ἀπειράνδρως, Πάναγνε,
σαρκὸς μὴ ἀνοίξας ὄλωσ σου πύ-
λας... (10).

Ἦχος Δ'.

Καῖρε, ἡ πύλη τοῦ Θεοῦ, δι' ἧς διήλθε σαρκωθεὶς
ὁ Πλαστοουργὸς ἐσφραγισμένην φυλά-
ξας σε... (11).

Ἀσπόρως συνέλαβες καὶ ἐκύησας ἀφρά-
στως, τὸν καθελόντα δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ
ὑψοῦντα ταπεινούς... (12).

...Θεὸν γὰρ γεγέννηκας σαρκὶ ἀφρά-
στως ἡμῶν, καὶ τῆς φθορᾶς ἠλευθέρωσας τὴν φύσιν
πᾶσαν, παλαιωθεῖσαν διὰ τοῦ Τόκου Σου... (13).

1. Β' τροπάριον Δ' ᾠδῆς Κανόνος Θεοτόκου.
2. Θεοτοκίον ΣΤ' ᾠδῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
3. Θεοτοκίον Ζ' ᾠδῆς τοῦ αὐτοῦ Κανόνος.
4. Θεοτοκίον Η' ᾠδῆς τοῦ αὐτοῦ Κανόνος.
5. Δογματικὸν Θεοτοκίον μικροῦ Ἑσπερινοῦ.
6. Θεοτοκίον Ἀποστίχων μικροῦ Ἑσπερινοῦ.
7. Θεοτοκίον Ε' ᾠδῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
8. Α' τροπάριον Ζ' ᾠδῆς Κανόνος Θεοτόκου.
9. Εἰρμὸς Θ' ᾠδῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
10. Θεοτοκίον τῆς αὐτῆς ᾠδῆς.
11. Θεοτοκίον «Μακαρισμῶν».
12. Δογματικὸν Θεοτοκίον μικροῦ Ἑσπερινοῦ.
13. Ἀπόστιχα μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Ἀφράστως τὸν Ποιητὴν γεγέννη-
κας τῶν ὄλων, Πάναγνε... (1).

Κατεπλάγη Ἰωσήφ τὸ ὑπὲρ φύσιν θεωρῶν, καὶ
ἐλάμβανεν εἰς νοῦν τὸν ἐπὶ τόκον ὑετόν, ἐν τῇ ἀσπόρῳ
συλλήψει σου, Θεοτόκε, βάτον ἐν πυρὶ ἀκατά-
φλεκτον, ράβδον Ἀαρὼν τὴν βλαστήσασαν καὶ
μαρτυρῶν ὁ μνήστωρ σου καὶ φύλαξ, τοῖς Ἱερεῦσιν
ἐκραύγαζε· Παρθένοσ τίκτει, καὶ μετὰ
τόκον πάλιν μένει Παρθένοσ (2).

...Μόνη μετὰ τὸν τόκον παρθενίας κει-
μήλιον ἢ τὸν Κτίστην τεκοῦσα διέμεινεν (3).

Ρύπτεται βροτῶν ἡ οὐσία διὰ σοῦ ὀμιλήσασα ἀστέ-
κτω θείῳ πυρὶ, ὡς ἐγκρυφίας, Πάναγνε Παρθένε, ἐξο-
πτηθεῖσα τῷ καὶ σὲ ἀλώβητον διαφυλά-
ξαντι (4).

Ἄπειρογάμως ἐκήυσας, ὦ Παρθένε, καὶ μετὰ
τόκον ὠφθης παρθενεύουσα πάλιν... (5).

Σὲ τὴν Ἀειπάρθενον καὶ ἀληθῆ πάντες Θεοτό-
κον δοξάζομεν ἣν προετύπου τῷ Θεόπτη Μωϋσῆ ἀκατα-
φλέκτως, Πάναγνε, βάτος τῷ πυρὶ ὀμιλήσασα (6).

Μετὰ τόκον σε Παρθένον, ὁ παρθένον
οικήσας σε, καὶ τεχθεὶς ἀσπόρως, Λόγος καὶ Θεὸς
διεσώσατο, καὶ ἐν τῷ τίκτειν Παρθένον
διεφύλαξεν, ὡς Δεσπότης καὶ δημιουργὸς πάσης
κτίσεως (7).

Λίθος ἀχειρότμητος ὄρους ἐξ ἀλαξεύτου
σου, Παρθένε, ἀκρογωνιαίος ἐτήμηθη, Χριστός,
συνάψας τὰς διεστώσας φύσεις... (8).

Ἦχος πλάγιος Α'.

Τὴν Μητέρα σου, Χριστέ, τὴν ἐν σαρκὶ ἀσπόρως
τεκοῦσαν Σε καὶ Παρθένον ἀληθῶς καὶ
μετὰ τόκον μείνασαν ἄφθορον, αὐτὴν
Σοὶ προσάγομεν εἰς πρεσβείαν... (9).

...Ὡ ξένων πραγμάτων καὶ παραδόξων μυστηρίων!
Τίς οὐκ ἐκπλαγῆ ἐν τούτῳ ἀκουτισθεὶς; Ὅτι Θεὸς
ἄνθρωπος γέγονε, καὶ τροπὴ ἐν αὐτῷ οὐχ ὑπήρξε! καὶ
τῆς παρθενίας πύλας διήλθε, καὶ
μειώσεις ἐν αὐτῇ οὐχ ὑπελείφθη! Κα-
θὼς ὁ προφήτης λέγει· Ἄνθρωπος ταύτην
οὐ διοδεύσει ποτέ, εἰμὴ μόνος Κύριος ὁ Θεὸς
Ἰσραήλ... (10).

Αἱ περὶ Σοῦ προφητεῖαι ἐπληρώθησαν, Παρθένε
Ἄγνη· ὁ μὲν γὰρ Σε τῶν προφητῶν Πύλην προηγό-
ρευσεν ἐν Ἑδέμ βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς, ἐν ἣ
οὐδεὶς διήλθεν, εἰ μὴ ὁ σὸς Πλαστοουργὸς καὶ

1. Θεοτοκίον Α' ᾠδῆς Τριαδικοῦ Κανόνος.
2. Θεοτοκίον Κάθισμα α' στιχολογίας.
3. Β' τροπάριον Α' ᾠδῆς Κανόνος Θεοτόκου.
4. Α' τροπάριον Γ' ᾠδῆς τοῦ αὐτοῦ Κανόνος.
5. Θεοτοκίον Δ' ᾠδῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
6. Ὁμοιον Δ' ᾠδῆς Σταυροαναστασίμου Κανόνος.
7. Γ' τροπάριον Δ' ᾠδῆς Κανόνος Θεοτόκου.
8. Εἰρμὸς Θ' ᾠδῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
9. Θεοτοκίον «Μακαρισμῶν».
10. Δογματικὸν Θεοτοκίον μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

τοῦ κόσμου παντός· ὁ δὲ Βάτος πυρὶ φλεγόμενην, ὅτι ἐν Σοὶ ἔκρησε τὸ πῦρ τῆς Θεότητος, καὶ ἀφλεκτον μείνανσαν· ἄλλος ὄρος ἅγιον, ἐξ οὗ ἐτμήθη λίθος ὁ ἀκρογωνιαίος, ἄνευ χειρὸς ἀνθρώπου, καὶ ἐπάταξε τὴν εἰκόνα τοῦ νοητοῦ Ναβουχοδονόσορ. Ἀληθῶς μέγα καὶ παράδοξον τὸ ἐν Σοὶ μυστήριον ὑπάρχει, Θεομήτορ! Διὸ Σε δοξάζομεν...⁽¹⁾

Ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ τῆς ἀπειρογάμου Νύμφης εἰκὼν διεγράφη ποτέ..., ἡ θάλασσα μετὰ τὴν πάροδο τοῦ Ἰσραὴλ ἔμεινε ἀβάτος· ἡ ἄμεμπτος μετὰ τὴν κύησιν τοῦ Ἐμμανουὴλ ἔμεινε ἀφθορος...⁽²⁾

Σὲ πάλαι προτυποῦσα ἡ Βάτος ἡ ἐν Σινᾷ, οὐκ ἐφλέχθη, Παρθένε, τῷ πυρὶ ὀμιλήσασα. Παρθένος γὰρ τέτοκας, καὶ Παρθένος ἔμεινας ὑπὲρ ἔνοϊαν, Μητροπάρθενε⁽³⁾.

Ἐκτὸς μὲν συναφείας συνέλαβες ἀδιαφθόρως ἐν γαστρὶ, καὶ πρὶν ὠδινῆσαι τέτοκας καὶ μετὰ τόκον Παρθένος, Θεὸν σαρκὶ τεκοῦσα, πεφύλαξαι⁽⁴⁾.

Ἡ Παρθένος ἔτεκε καὶ τὰ μητέρων οὐκ ἔγνω, ἀλλὰ Μήτηρ μὲν ἐστὶ, Παρθένος δὲ διέμεινε...⁽⁵⁾

Ὡς πλησίον ὄλην Σε καλὴν καὶ ἄμωμον, ἐσφραγισμένην τῇ παρθενίᾳ, καθαρῶς ἠγάπησεν, ἐν Σοὶ ὁ σκηνώσας Θεός...⁽⁶⁾

Ἡ Παρθένος ἔτεκε καὶ τεκοῦσα ἔμεινε Ἄγνη, ἐν χειρὶ τὸν φέροντα τὰ σύμπαντα ὡς ἀληθῶς Παρθένος Μήτηρ βαστάσασα⁽⁷⁾.

Σὲ τὴν ὑπὲρ νοῦν θεανδρικῶς τῷ λόγῳ τεκοῦσαν τὸν Κύριον καὶ παρθενεύουσάν... εὐλογοῦμεν⁽⁸⁾.

Νεμομένην ἔστησας τοῦ θανάτου ἄσχετον ὀρμήν, γεννήσασα σαρκικῶς ὄντως ὑπὲρ νοῦν ζωὴν τὴν αἰώνιον..., Παναγία Μητροπάρθενε⁽⁹⁾.

Χαῖρε..., πύλη ἀδιόδευτε, χαῖρε, ἀφλεκτε καὶ πυρίμορφε θρόνε· χαῖρε, Μήτηρ τοῦ Ἐμμανουήλ...⁽¹⁰⁾

Ἦχος πλάγιος Β'.

Τίς μὴ μακαρίσει σε, Παναγία Παρθένε; Τίς μὴ ἀνυμνήσει σου τὸν ἀλόχευτον τόκον;...⁽¹¹⁾

Ἦχος βαρὺς

Ἐκ Σοῦ, Παναγία Θεοτόκε Παρθένε, ἀφράστως ἐτέχθη Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν...⁽¹²⁾

Μήτηρ μὲν ἐγνώσθης, ὑπὲρ φύσιν, Θεοτόκε, ἔμεινας δὲ Παρθένος, ὑπὲρ λόγον καὶ ἔνοϊαν· καὶ τὸ θαῦμα τοῦ Τόκου σου ἐρμηνεύσαι γλῶσσα οὐ δύναται· παραδόξου γὰρ οὐσης τῆς συλλήψεως, Ἄγνη, ἀκατάληπτός ἐστὶν ὁ τρόπος τῆς κυήσεως· ὅπου γὰρ βούλεται Θεός, νικᾶται φύσεως τάξις...⁽¹⁾

...Ἡ πρὸ τόκου Παρθένος, καὶ ἐν τόκῳ Παρθένος, καὶ μετὰ τόκον πάλιν οὐσα Παρθένος⁽²⁾.

...Μόνῃ γὰρ ὑπάρχεις Μήτηρ καὶ Παρθένος⁽³⁾.

Λέλυνται αἱ ὠδῖνες, αἱ τῆς προμήτορος Εὔας, ὠδῖνας λαθοῦσα γὰρ ἀπειρογάμως τέτοκας...⁽⁴⁾

Μόνῃ Παρθένος καὶ μετὰ τόκον ἐδείχθη...⁽⁵⁾

Θεὸν ἐγέννησας, Μήτηρ ἄγνη, σσεαρκωμένον ἐκ σοῦ θεοπρεπῶς, Πανύμνητε· ἐπεὶ οὐκ ἔγνωσ ἀρρενος εὐνήν, ἀλλ' ἐξ Ἄγιου κύεις Πνεύματος⁽⁶⁾.

Ὅν ἔτεκες, Θεοτόκε, ἀνερμηνεύτως Θεὸν ἡμῶν δυσωποῦσα μὴ παύση...⁽⁷⁾

Ἐκύησας τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Πατρὸς ἐν σαρκὶ ἐπὶ γῆς, ὡς οἶδε, Θεοτόκε, ὁ αὐτός...⁽⁸⁾

Ἦχος πλάγιος Δ'.

...Ἐμεινας Ἄγνη, ἀρρήτῳ λόγῳ, μηδὲν τῆς παρθενίας λυμανθείσης. Σὺ γὰρ μόνῃ γέγονας ἐν γυναιξὶ καὶ Μήτηρ καὶ Παρθένος...⁽⁹⁾

Ἐπὶ τῆς γῆς ἀνέτειλεν ὁ ἀνέσπερος Ἥλιος, διὰ τῆς ἐκ σοῦ παρθενικῆς γεννήσεως...⁽¹⁰⁾

Δοδοξασμένα περὶ σοῦ λελάληνται ἐν γενεαῖς γενεῶν, ἡ τὸν Θεὸν Λόγον ἐν γαστρὶ χωρήσασα, Ἄγνη δὲ διαμείνας, Θεοτόκε Παρθένε⁽¹¹⁾.

...Ἡ σσεαρκωμένον τὸν ἀίδιον καὶ ὑπέρθεον Λόγον ὑπὲρ φύσιν τεκοῦσα...⁽¹²⁾

Ἐπερφυῶς τὸν Δημιουργὸν καὶ Σωτῆρα Θεὸν Λόγον τέτοκας, Παρθένε...⁽¹³⁾

Ὁράθης, ὦ Παρθένε, Μήτηρ Θεοῦ, ὑπὲρ φύσιν τεκοῦσα ἐν σώματι ἀγαθὸν Λόγον...⁽¹⁴⁾

E. Γ. Μ.

1. Θεοτοκίον Ἀποστίχων μικροῦ Ἐσπερινοῦ.
2. Α' Θεοτοκίον Ἐσπερινοῦ.
3. Γ' τροπάριον Κανόνος Θεοτόκου.
4. Θεοτοκίον Δ' φθῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
5. Ὁμοιον Σταυροαναστασίμου Κανόνος.
6. Γ' τροπάριον Ε' φθῆς Κανόνος Θεοτόκου.
7. Θεοτοκίον ΣΤ' φθῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
8. Ὁμοιον Η' φθῆς τοῦ αὐτοῦ Κανόνος.
9. Β' τροπάριον Θ' φθῆς Κανόνος Θεοτόκου.
10. Θεοτοκίον Μακαρισμῶν.
11. Α' Δοξαστικὸν μεγάλου Ἐσπερινοῦ.
12. Δοξαστικὸν Ἀποστίχων μικροῦ Ἐσπερινοῦ.

1. Α' Δοξαστικὸν μεγάλου Ἐσπερινοῦ.
2. Θεοτοκίον Ἀπολυτικίον.
3. Θεοτοκίον Κάθισμα β' στιχολογίας.
4. Θεοτοκίον Α' φθῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
5. Θεοτοκίον Α' φθῆς Σταυροαναστασίμου Κανόνου.
6. Θεοτοκίον Β' φθῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
7. Θεοτοκίον ΣΤ' φθῆς Σταυροαναστασίμου Κανόνος.
8. Θεοτοκίον Μακαρισμῶν.
9. Τὸ β' Θεοτοκίον τοῦ μικροῦ Ἐσπερινοῦ.
10. Θεοτοκίον Η' φθῆς Τριαδικοῦ Κανόνος.
11. Θεοτοκίον Α' φθῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.
12. Θεοτοκίον Α' φθῆς Σταυροαναστασίμου Κανόνος.
13. Β' τροπάριον Η' φθῆς Κανόνος Θεοτόκου.
14. Θεοτοκίον Θ' φθῆς Ἀναστασίμου Κανόνος.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΜΑΥΡΟΠΟΥΣ (*)

Ἡ σημερινή ἑορτὴ τῶν Γραμμάτων, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Σχολείων, δὲν εἶναι μία ἀπὸ τὰς πολλὰς τοῦ ἑορτολογίου, ἀλλ' ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ ἱστορίαν. Διότι τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας, τοὺς ὁποίους σήμερον ἑορτάζομεν ἀπὸ κοινοῦ, τοὺς δοξολογεῖ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἰδιαιτέρως ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου; τὴν πρώτην τὸν Μέγαν Βασίλειον, τὴν 25ην τὸν Θεολόγον Γρηγόριον καὶ τὴν 27ην τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον. Πρέπει λοιπὸν νὰ ὑπῆρχε ἰδιαιτέρος λόγος διὰ νὰ καθιερωθῇ αὐτὴ ἡ κοινὴ καὶ διὰ τοὺς τρεῖς ἑορτῆ. Καθὼς λέγει τὸ συναξάριον τῆς ἡμέρας, κατὰ τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα ἤριζον οἱ πιστοί, περὶ τοῦ ποῖος ἦτο ὁ μεγαλύτερος τῶν τριῶν τούτων Πατέρων καὶ ἱεραρχῶν. Δηλαδή, ὁ μέγας φιλόσοφος, ὄργανοτρόφος καὶ ἀρχιερεὺς τῆς Καππαδοκίας Βασίλειος; Ἡ ὁ πατριάρχης Γρηγόριος, Καππαδόκης ρήτωρ καὶ ποιητής; Ἡ ὁ μαχητικώτατος ἐκεῖνος νέος Δημοσθένης, ὁ πατριάρχης Ἰωάννης, ὁ διὰ τὴν μεγάλην του ρητορικὴν δύναμιν ἀποκληθεὶς Χρυσόστομος; Διὰ νὰ ἄρῃ τὴν τοιαύτην ἀντίθεσιν, συνέθεσε καὶ τοὺς τρεῖς αὐτοὺς Πατέρας καὶ ἱεράρχας τοῦ τετάρτου αἰῶνος, λόγιος τοῦ ἐνδεκάτου, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀρχιερεὺς καὶ αὐτὸς καὶ ποιητὴς οὐχὶ ἀσήμαντος, Ἰωάννης ὁ Μαυρόπους.

Ὁ Μαυρόπους αὐτὸς ἦτο ἐπίσκοπος Εὐχαΐτων, παρὰ τὸν Ἄλυν ποταμὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πόντου. Εἶναι δὲ διάσημος, διότι δύο περιπύου αἰῶνας πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Δάντου Ἀλιγκέρη, τοῦ ὑψηλοτάτου Ἰταλοῦ ποιητοῦ, ἐδικαίωσε τοὺς κλασσικοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Δάντης εἰς τὴν Θεῖαν Κωμωδίαν του, μὴ θέλων νὰ τοποθετήσῃ τοὺς Ἕλληνας ποιητὰς καὶ φιλοσόφους εἰς τὴν Κόλασιν, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἐγεννήθησαν πρὶν νὰ ἐνανθρωπήσῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, κατεσκεύασεν ἴδιον χώρον, ἔξω τοῦ Παραδείσου, ἀλλὰ καὶ ἔξω τοῦ χώρου τῆς τιμωρίας, ὅπου καὶ τοὺς ἐτοποθέτησε μετὰ τιμῶν. Πολὺ λοιπὸν πρὸ τοῦ Δάντου, ὁ Ἕλληνας ἱεράρχης Ἰωάννης Μαυρόπους, ἐπίσκοπος Εὐχαΐτων, παρεκάλει εἰς ποίημά του τὸν Χριστόν, ὅπως, ἐὰν πρόκειται νὰ σώσῃ τινὰς τῶν ἄλλοτρίων, προτιμήσῃ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Πλούταρχον, οἱ ὁποῖοι, μολονότι ἐγεννήθησαν πρὸ τῆς ἀποκαλύψεως τῆς ἀληθείας εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐν τούτοις εὐρέθησαν ἐγγύτατα πρὸς αὐτόν. Οἱ ὀλίγοι αὐτοὶ στίχοι τοῦ πιστοῦ Μαυρόποδος φθάνουν νὰ χαρακτηρίσουν τὸν γνήσιον ἀνθρωπισμὸν, ὑπὸ τοῦ ὁποῖου ἐκεῖνος διακατείχεται, καὶ τὴν ἀγάπην, μὲ τὴν ὁποίαν ἐβλεπε συγγραφεῖς, ὡς τὸν φιλόσοφον συνθέτην τῆς «Πολιτείας», καὶ βιογράφους, ὅπως τὸν Πλούταρχον. Θὰ ἦτο λοιπὸν ἀξιόλογον νὰ ἐρευνήσωμεν, διατι ὁ Ἰωάννης Μαυρόπους εἰσηγήθη τὸν ἀπὸ κοινοῦ ἑορτασμὸν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου καὶ διατι ἐσκέφθη ὅπως ἡ ἡμέρα αὐτὴ ἀφιερωθῇ εἰς τὰ Γράμματα. Διότι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔγινεν ἐκ τύχης.

(*) Ὁμιλία κατὰ τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1955 ἀπὸ τὸν Ἐθνικὸν Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν Ἀθηνῶν.

Προηγουμένως θὰ ἔπρεπε νὰ σκιαγραφῶμεν τοὺς τρεῖς ἑορταζομένους ἀγίους. Ὁ Βασίλειος διακρίνεται διὰ τὴν κοινωνικὴν ἐρμηγείαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς θρησκείας τῆς ἀγάπης καὶ τῆς βοήθειας τῶν ἐνδεῶν καὶ τῶν ἀδυνάτων. Ἀνεξαρτήτως τοῦ τίς κυβερνᾷ καὶ ποῖος ἰσχύει, δύναται ἡ Ἐκκλησία νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πενεστέρων τάξεων, διὰ τῆς παροχῆς περιθάλψεως καὶ ἐνδύσεως τῶν ἀπόρων καὶ τῆς νοσοκομειακῆς ἀντιλήψεως τῶν πασχόντων. Καὶ μὴ βλέπωμεν τὰ σημερινά, ὅτε ἡ κοινωνικὴ πρόνοια εἶναι πρωτίστως μέριμνα τοῦ κρατικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὰ νοσοκομεία εἶναι δημόσια ἢ δημοτικὰ ἰδρύματα. Ἀλλὰ κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα ἡ Ἐκκλησία ἤσκησε κοινωνικὴν πολιτικὴν, ἀγνωστον εἰς τὸ κράτος, καὶ ἐπὶ αἰῶνας κατόπιν διὰ τῶν ξενώνων τῶν μοναστηρίων καὶ ἄλλων ἰδρυμάτων ἀνεπλήρωσε τὴν δυσκολίαν, τὴν ὁποῖαν ἠσθάνετο ὁ ξένος νὰ στεγασθῇ, ὅταν ἐταξίδευε. Σήμερον βέβαια τὰ ξενοδοχεῖα εἶναι ζήτημα ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ κρατικῆς ἐνισχύσεως. Ἀλλὰ τότε ἄλλως εἶχεν ἡ ὑπόθεσις. Βεβαίως καὶ ὁ Βασίλειος εἶναι λόγιος καὶ ρήτωρ. Ἀλλὰ πρωτίστως μεταβάλλει τὴν ἀγάπην εἰς πρᾶξιν ἀγαθὴν καὶ πρόκειται παράδειγμα δράσεως διὰ πάντα κληρικόν, εἰς κάθε καιρὸν καὶ ὑπὸ οἰασθήποτε συνθήκας.

Εἶτα ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς εἰσέρχεται εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Γραμμάτων κατ' ἐξοχὴν ὡς Θεολόγος καὶ ὡς ποιητής. Θεολόγος μὲν διότι φιλοσοφεῖ κατὰ Χριστὸν ἐπὶ τῶν μεγάλων δογματικῶν ζητημάτων καὶ χαράσσει μὲ ἀνοιχτὸν διαβήτην τὰ ὅρια τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας, ἀντιμετωπίζων τὰ κυριώτερα τῶν δογματικῶν ζητημάτων. Παραλλήλως ὁ Γρηγόριος εἶναι ὁ τύπος τοῦ ἐσωτερικοῦ διανοουμένου, ὁ ὁποῖος ζῆ ἀυστηρῶς πνευματικὴν ζωὴν, αἰσθάνεται μέσα του τὴν σύγκρουσιν τῶν δύο ἐν διαρκεί πολέμῳ ἀκαταλύτων στοιχείων, τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ζωῆς, καὶ παλαίει ὡς ἄνθρωπος, διὰ νὰ νικήσῃ ὡς χριστιανός. Τὰ «Ἐπη» τοῦ Γρηγορίου, χωρὶς νὰ ἔχουν τὴν δροσιὰν καὶ τὸ αὐθόρμητον τῶν λυρικῶν κομματιῶν τῶν κλασσικῶν Ἑλλήνων λυρικῶν, ἀνήκουν εἰς τὴν αὐτὴν παράδοσιν. Γραμμένα εἰς ἐπικὴν ἀρχαῖζουσαν γλῶσσαν, μετὰ βιωμάτων πνευματικῶν, ἀνθεκτικὰ πάλης ἐσωτέρας, μύρον ἀνδρὸς βαθυστομάστου, τὸν ὁποῖον ταρασσεῖ ἡ ἀκατασίγαστος ἐπιθυμία τῆς γνώσεως, ἀνήκουν ἀναμφιβόλως εἰς τὴν μεγάλην ποίησιν καὶ δίδουν τὸ περίγραμμα ἀκοιμήτου ὑπάρξεως, ἡ ὁποία, μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τῆς προσηλωμένη πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἠσθάνθη ὅλους τοὺς ἀνθρωπίνους κραδασμούς.

Τέλος, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἔρχεται ἀπὸ ἓνα ἄλλον κόσμον. Δὲν εἶναι ἡ Καππαδοκία ἡ πατρίς του, ἀλλ' ἡ ἐπίσης ἑλληνικὴ Ἀντιόχεια, περιοχὴ ὅπου ἡ ἀναζητήσις συνδυάζεται μὲ τὴν μαχητικότητα καὶ τὸ ἀγωνιστικὸν πνεῦμα. Ὁ Χρυσόστομος εἶναι μέγας ρήτωρ καὶ δὲν διστάζω νὰ ἐπαναλάβω, ὅτι τὸ ἔργον του ἐπέδρασεν εἰς τοὺς μετέπειτα δεκαπέντε αἰῶνας πολὺ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἐπέδρασεν ἡ μικρόψυχος καὶ στενὴ ἀντίληψις περὶ Ἀθηναϊοκρατίας τοῦ Δημοσθένους. Ἀλλ' ἡ ρητορικὴ δεινότης τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἡ εἰς ἔκτασιν τραστία συγγραφικὴ του ἐπιβολή,

δέν είναι σκοπός του βίου του. Με άλλα λόγια ο Χρυσόστομος δέν ώμίλησε διά νά ρητορεύση, ούδὲ ἔγραψε διά νά ἀφίση μνημεῖα λόγου. Τοῦτο θά ἦτο δι' αὐτὸν ἀδιάφορον. Ὁμίλησε καὶ ἔγραψεν ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῶν πιστῶν, ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων καὶ ἐναντίον τῶν ἀσεβῶν ἰσχυρῶν, τῶν κατὰ συνθήκην θρησκευόντων. Μαχητικὴ φύσις, ὡς ἦτο, ἔθηκεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας τὸ ρητορικόν του τάλαντον, διά νά ἐρμηνεύσῃ τὸν Χριστιανισμόν καὶ νά τοῦ δώσῃ τὸ ἐγκυρότερον δυνατὸν περιεχόμενον, ὡς θρησκείας τῶν ἀδυνάτων καὶ τῶν ἀδικουμένων ἐν τῇ γῆ, τῶν δυνατῶν ὅμως τῷ πνεύματι. Καὶ εἰς τὸν ἀγῶνά του ὁ Πατριάρχης δέν ἀντεμετώπισε μόνον τοὺς ἰσχυροτέρους παράγοντας τῆς πολιτείας, ἐσύρθη εἰς τὴν ἐξορίαν καὶ ἐκοιμήθη μακρὰν τοῦ θρόνου καὶ τῆς δόξης τῶν ἐπικαίρων, διὰ νά στεφανωθῇ διὰ τοῦ πλέον ἀφθάρτου στεφάνου φήμης καὶ ἀπλότητος καὶ διὰ νά γίνῃ ὁ μεγαλύτερος, μετὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ἐρμηνεύς καὶ διδάσκαλος τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Καὶ οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι ἐν τούτοις, τόσον διαφορετικοὶ εἰς τὰς πραγματώσεις των καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν των ἐκδήλωσιν, ὑπῆρξαν καὶ οἱ τρεῖς γεννήματα τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ χριστιανικοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἦσαν τὸ μυστικόν, ἐδῶ εἰς τὰς Ἀθήνας, με ἐθνικοὺς διδασκάλους, νά ἐνώσουν τὸ πνεῦμα τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, τὸν Παρθενῶνα με τὴν Ἀγίαν Σοφίαν, τὸν Ἀριστοτέλη με τὰ Εὐαγγέλια, τὸν ἀνθρωπισμὸν τοῦ ἀτομικιστοῦ Ἑλληνος με τὴν ἀγάπην τοῦ διὰ τοὺς ἀδελφούς του ζῶντος χριστιανοῦ. Ἔδωσαν νέαν σημασίαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔγραψαν. Ἦνοιξαν νέους ὀρίζοντας εἰς τὴν σκέψιν, εἰς τὴν αἴσθησιν, εἰς τὴν πράξιν. Κατέστησαν τὸν λόγον ὄργανον τῆς ἀγάπης. Ἐφεραν τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων πλησιέστερον πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς ἀναγωγῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων πρὸς τὴν ὀρθόδοξον γνῶσιν. Ὅ, τι οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἔπραξαν δέν ἠδυνήθησαν νά πράξουν τρεῖς χιλιάδες λογίων ἱερωμένων μετὰ ταῦτα.

Δικαίως λοιπὸν ὁ Ἰωάννης ὁ Μαυρόπουλος, ἱεράρχης καὶ ἀνθρωπιστής, χριστιανὸς καὶ ἑλληνιστής συγχρόνως, κατενόησε τὴν μεγάλην, τὴν ἀφάνταστον σημασίαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἡ τριάς αὐτῆ τῶν μεγίστων φωστῆρων τῆς τρισηλίου θεότητος, καὶ ἤνωσε τὸ φῶς τῶν λαμπάδων των εἰς κοινὴν φωταγωγίαν καὶ χαρὰν τῶν ἐντροφώντων εἰς τὰ πνευματικὰ καὶ θρησκευτικὰ των ἔργα καὶ τιμῶντων ἐξ Ἰσου τὴν ἀθάνατον μνήμην των.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ
Καθηγητῆς τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας
τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου

Δὲν ὑπάρχει πίστις ἄνευ γνώσεως, ὡς δὲν ὑπάρχει γνῶσις ἄνευ πίστεως.

*

Ὡς ὁ ἀνατέλλων ἥλιος διαλύει τὸ σκότος οὕτω καὶ ἡ ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν ἀνατέλλουσα χάρις τοῦ Θεοῦ διαλύει τὸ σκότος τῆς ἀμαρτίας.

*

Ἡ μεγαλειτέρα δουλεία εἶναι ἡ δουλεία τῶν παθῶν καὶ ἡ μεγαλειτέρα ἐλευθερία εἶναι ἡ τοῦτων κυριαρχία.

Η Β' ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ(*)

Γ'.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Συνελεύσεως (15-31) Αὐγούστου.

Ἐσημειώσαμεν ἤδη εἰς τὸ προηγούμενον τὸ γενικὸν διάγραμμα τῆς διαρθρώσεως τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Συνελεύσεως, εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχον 164 Ἐκκλησίαι καὶ Ὁργανώσεις¹.

Ἐκαστον μέλος ἔλαβεν ἐγκαίρως, κατὰ τὴν καθοδήγησιν, ἡ ὁποία ἐγένετο τὸ ἑσπέρας τῆς 14ης Αὐγούστου, τὴν κάρταν του, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας μετεἶχε τῆς Γεν. Συνελεύσεως καὶ τῶν ἐργασιῶν ἐνὸς τμήματος, μιᾶς ἐπιτροπῆς καὶ μιᾶς ἐκ τῶν 15 ομάδων, εἰς τὰς ὁποίας θά συνεζητεῖτο τὸ κύριον θέμα.

Αἱ ἐργασίαι, ὡς εἶπομεν, ἤρχισαν τὴν 15ην Αὐγούστου, ὅτε ἡμεῖς ἐορτάζομεν τὴν ἐορτὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Πρὸ τῆς τελετῆς πολλοὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἶχον τὸν καιρὸν νά μεταβῶν εἰς τὰς μεγάλας ὀρθοδόξους ἐκκλησίας τοῦ Σικάγου, ἐνθα ἱερούργησαν ἱεράρχαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ ἐκήρυξαν τὸν θεῖον λόγον. Τοῦτο ἐπανελήφθη πολλάκις. Τοιοῦτοτρόπως ἐδόθη εἰς ἡμᾶς ἡ λαμπρὰ εὐκαιρία νά ἴδωμεν τὸν ἀκμάζοντα Ἑλληνισμόν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοὺς νέους ἀξιολόγους κληρικούς, τινὲς τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν μαθηταὶ τῶν παλαιότερων Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ εἶχομεν βεβαίως σχηματίσει ἰδὲαν τινὰ τί σημαίνει Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς ἐκ τῆς ὀλιγοήμερου ἐν Ν. ὸρκῆ διαμονῆς, ἐνθα ἐτύχουμεν μεγάλων περιποιήσεων ἐκ μέρους τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Μιχαήλ, τοῦ Θεοφ. βοηθοῦ Ἐπισκόπου κ. Δημητρίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ προσωπικοῦ καὶ τοῦ Κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀλλ' ἐν Σικάγῳ εἶχομεν περισσοτέρας εὐκαιρίας, διὰ νά ἴδωμεν τὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναζωογονοῦνται τὸ θρησκευτικὸν ὀρθόδοξον αἶσθημα καὶ ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη. Ἡ πνευματικὴ προαγωγή, τὸ κήρυγμα καὶ τὸ κοινωνικὸν ἔργον, αἱ ὀργανώσεις τῆς νεότητος, ὁ τύπος καὶ τὰ σχολεῖα, ἐν οἷς ἐξέχουν ἡ Ἱερατικὴ Σχολὴ τῆς Βοστώνης, ἡτις προήχθη εἰς Κολλέγιον, καὶ ἡ Ἀκαδημία τοῦ Ἀγ. Βασιλείου ἐν Garresson τῆς Πολιτείας Ν. ὸρκῆς ἀποτελοῦσιν ἀπόδειξιν περὶ τῆς ζωτικότητος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς. Δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νά

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς 19.

1. Τῆς Συνελεύσεως τοῦ Evanston προηγήθησαν προκαταρκτικαὶ συσκέψεις ἐν Σικάγῳ τῆς τε Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐν αἷς ἐλήφθησαν αἱ τελευταῖαι ἀναγκαῖαι ἀποφάσεις, αἱ σχετικαὶ πρὸς τὸ ἔργον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Ἐκ τῶν προκαταρκτικῶν συσκέψεων σπουδαῖαι ὑπῆρξαν αἱ τῶν Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῶν Διεθνῶν Σχέσεων, ἐν αἷς συνεζητήθησαν ζητήματα ἀφορώντα ἰδιαίτερος τὴν Ἑλλάδα, ἡτοι τὸ θέμα τοῦ προσηλυτισμοῦ καὶ τῆς αὐτοδιθέσεως τῆς Κύπρου. Τὴν σχετικὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὰ θέματα ταῦτα ἔκαμεν ὁ καθηγητῆς κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτος, προηγηθεὶς τῶν ἄλλων μελῶν τῆς Ἀντιπροσωπείας, ἀκριβῶς διὰ νά μετὰσχῃ τῶν σχετικῶν συσκέψεων. Ἐπειδὴ τὰ ζητήματα ταῦτα συνεζητήθησαν εἰς τὰ οἰκεία τμήματα (Κυπριακὸν) ἡ εἰς ἰδιαίτερας ἐπιτροπὰς, θά γίνῃ περὶ αὐτῶν εἰδικώτερος λόγος κατωτέρω.

έκτεθούν ένταῦθα περισσότερο. Πρέπει ὅμως νά σημειωθῆ, ὅτι ὁ Κλήρος τοῦ Σικάγου, μέ ἐπικεφαλῆς τὸν θεοφιλέστατον Ναζιανζοῦ κ. Ίεζεκιήλ, ἐπεδαψίλευσεν εἰς ἡμᾶς θερμὰς περιποιήσεις καὶ παρέσχε πολλὰς εὐκολίας, ἐνῶ πολλὰ μέλη τοῦ κλήρου καὶ ὁ Θεοφιλέστατος παρηκολούθουν τὴν Β' Γεν. Συνέλευσιν. Εἴμεθα βαθέως εὐγνώμονες δι' ὅσα μᾶς προσέφερον ὄλοι καὶ φυσικά καὶ ἡ Κοινότης τοῦ Σικάγου καὶ ὁ Σύνδεσμος Ἑλληνίδων ἐπιστημόνων, διότι ἀμφοτέρωι οἱ ὀργανισμοὶ αὐτοὶ μᾶς ἐδεξιώθησαν. Τοιοῦτοτρόπως αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου ἤρξαντο εἰς ἀτμόσφαιραν δι' ἡμᾶς ἐκτάκτως εὐχάριστον.

Τὴν 2 μ.μ. τῆς 15ης Αὐγούστου ἐγένετο ἡ ἐναρκτήριος συνεδρίασις εἰς τὴν κολοσσιαίαν αἴθουσαν τοῦ Magau Memorial Hall, μετεχόντων 10.000 περίπου ἀτόμων, προεδρεύοντος τοῦ παλαιμάχου προτεστάντου Γάλλου Πάστορος Μάρκου Boegner, ἐνὸς τῶν ἐξ Προέδρων τοῦ Π.Σ.Ἑ. Ὁμίλησαν ὡς εἰσηγηταὶ τοῦ κυρίου θέματος ὁ Γερμανὸς θεολόγος καθηγητῆς Ed. Schlink καὶ ὁ Ἀμερικανὸς Calhousn. Ἐκ τούτων προῆλθον αἱ δύο ἀπόψεις περὶ τοῦ κυρίου θέματος. Εἰς τὸ ἐρώτημα τὸ εὐλογον, ποῦ ἀναφέρεται ἡ ἐλπίς ἡμῶν εἰς τὸν Χριστόν, εἰς τὸν παρόντα ἢ τὸν μέλλοντα κόσμον; ἡ ἀπάντησις τοῦ μὲν πρώτου ἦτο, ὅτι αἱ ἐπιδιώξεις τῶν πιστῶν χριστιανῶν καὶ αἱ ἐλπίδες αὐτῶν ἀποβλέπουσιν πρὸς τὴν ἐπέκεινα τοῦ κόσμου ζωὴν, ἐνθα θὰ πραγματοποιηθῶσιν, ἡ δὲ ἀπάντησις τοῦ δευτέρου ἦτο, ὅτι ἡ εἰς τὸν Χριστόν πίστις καὶ ἡ ἐλπίς τῶν χριστιανῶν ἀναφέρεται εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν, δεδομένου, ὅτι οἱ χριστιανοὶ ἐπιζητοῦσι τὴν βοήθειαν τοῦ Χριστοῦ, ἵνα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου Του μεταμορφώσῃ τὸν κόσμον. Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ὁ συγκερασμὸς τῶν δύο ἀπόψεων ἀποτελεῖ τὴν κλεῖδα τῆς ὀρθῆς κατανοήσεως τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος.

Περὶ τὴν 5ην ἀπογευματινὴν τῆς ἰδίας ἡμέρας αἱ Ὁμοσπονδίαί τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Σικάγου ἐδεξιώθησαν ἡμᾶς, μεθ' ὃ παρέθηκαν δεῖπνον εἰς τὰς στοὰς τοῦ τεραστίου σταδίου τοῦ Σικάγου, ὅπερ περιλαμβάνει περίπου 125.000 θέσεις. Τοῦ δείπνου μετέσχον πολῖται τοῦ Σικάγου μετὰ τῶν κυριῶν των, (πρόηρχοντο ἐξ ὄλων τῶν τάξεων). Εἶναι δ' ἀξιοσημείωτον, ὅτι οἱ ὀργανωταὶ τῆς δεξιώσεως εἶχον τακτοποιήσει τὰς θέσεις κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν νὰ παρακάθηνται οἱ ἐκ Σικάγου συνδαιτημόνες, οἵτινες κατέβαλον διπλοῦν εἰσιτήριον, ἐν δι' ἑαυτοὺς καὶ ἐν δι' ἑνα σύνεδρον, ἀπὸ τὴν ἄλλην δὲ οἱ σύνεδροι. Οὕτως ἐδόθη ἡ εὐκαιρία γνωριμίας καὶ προχείρων συζητήσεων περὶ τῶν χωρῶν καὶ τῆς πίστεώς μας.

Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀνήλθομεν εἰς τὰς κερκίδας τοῦ μεγάλου αὐτοῦ σταδίου, τὸ ὅποιον ἐφωτίζετο διὰ πολλῶν προβολέων, διὰ νὰ παρακολουθῶμεν τὴν ἐν τῷ σταδίῳ δραματικὴν παράστασιν τῶν κυριῶν θεμάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦτ' ἐστὶ, τῆς δημιουργίας, πτώσεως, ἀπολυτρώσεως καὶ ἐλπίδος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τῆς θαυμασίας ταύτης παραστάσεως, τὴν ὁποῖαν παρηκολούθησαν, πληρώσαντα ἱκανά, 125.000

πολῖται καὶ πολίτιδες τοῦ Σικάγου¹ μετέσχε χορὸς ἐξ 150 προσώπων, ἅτινα ἐτραγουδῆσαν καὶ ἐν γένει μετέσχον τοῦ ρυθμικοῦ χοροῦ, κατὰ τὸ παράδειγμα ἀρχαίων ἑλληνικῶν χορῶν. Τὸ ὄλον θέαμα, διεξαχθὲν ὑπὸ τὸ φῶς ἰσχυροτάτων καὶ ἐναλλασσομένων προβολέων, ὑπῆρξεν ὑποβλητικόν.

Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν, παρὰ νὰ εἶναι, διότι ἐν Ἀμερικῇ ἀκμάζει ἡ σκηνικὴ τέχνη καὶ τὰ μέσα εἶναι ἀφθονα. Ἐκτὸς τῆς ψυχαγωγικῆς καὶ μορφωτικῆς αὐτῆς δεξιώσεως, τὸ πρόγραμμα τοῦ Συνεδρίου προέβλεπε καὶ μίαν συναυλίαν τῆς Ὁρχήστρας τοῦ Σικάγου (Διευθυντῆς ὁ John Weicher), εἰς τὸ θαυμάσιον καὶ ἐντὸς καταπρασίου πάρκου τοῦ Evanston Ravinia διὰ τὴν 19ην Αὐγούστου. Πράγματι ἡ συναυλία αὕτη ἐδόθη κατὰ τὴν 20ὴν ὥραν καὶ ἀπετέλεσε μίαν ἀπὸ τὰς σπανίας ἀπολαύσεις, τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἐπιτύχῃ ἕνας εὐρωπαῖος διαμένων εἰς μικρὰν χώραν, ὡς ἡ ἡμετέρα.

Ἡ φιλαρμονικὴ ἐπαιξε τὸ χορικόν A. Mighty Fortress, Schlage doch ezwünschte Stunde, ἀμφοτέρω τοῦ Bach, καὶ τὸν Elijah τοῦ Mendelssohn τὴν συμφωνίαν εἰς g. minor τοῦ Mozart.

(Συνεχίζεται)

Καθηγητῆς Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

1. Μέγα μέρος τῶν μεγάλων ἐξόδων τῆς Β' Γεν. Συνελεύσεως φαίνεται νὰ ἐκαλύφθη ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῆς παραστάσεως ταύτης.

Ο ΑΙΓΙΝΗΣ ΚΑΙ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ ΣΑΜΟΥΗΛ

Ὁ Ἐπίσκοπος Αἰγίνης καὶ Σαλαμίνοσ Σαμουήλ ἀπέβη, ἀναντιρρήτως, εὐτυχέστερος πολλῶν ἄλλων αὐτοῦ συναδέλφων, ἴσως δὲ καὶ ἀνωτέρων τούτου, κατὰ τε τὴν μόρφωσιν, δράσιν καὶ συμβολὴν κατ' ὄλου, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διότι ἔσχε τὸ πλεονέκτημα, ἵνα ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν συγγραφῶν, περὶ διαφόρουσ φάσεις τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἀσχοληθέντων¹ εἰς τὴν χορείαν δὲ τούτων θέλει νὰ πιστεύῃ, ὅτι προστίθεται καὶ ὁ χαράσσωσ τὰς γραμμάς ταύτας, ὅστις ἐν τῇ προκειμένη αὐτοῦ μελέτῃ, ἀσχολεῖται περὶ τὴν ἀξιολόγησιν τῆς δράσεως τοῦ ἐν λόγῳ Ἱεράρχου, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ιδιότητος αὐτοῦ ὡς Ἐπισκόπου τῆς ἐπαρχίας Αἰγίνης.

Διὰ τοῦ ἀπὸ 21 δ'ηλ. Νοεμβρίου (3 Δεκεμβρίου) 1833 Διατάγματος «Περὶ διορισμοῦ τοῦ προσωπικοῦ τῶν Ἐπισκοπῶν τοῦ Βασιλείου», ποιμενάρχης τῆς Ἐπισκοπῆς ταύτης (νῆσοι Αἶγινα, Σαλαμίς καὶ Ἀγί-

1. Κων)νος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων ἐν «Τὰ σφαιζόμενα Ἐκκλησιαστικά συγγράμματα». Ἀθήνησι 1864 Τ. Β'. σ. 216 καὶ 218. Ἀντάν. Βίγκος : Σαμουήλ Μητροπολίτης Αἰγίνης ἐν «Μεσαιωνικά γράμματα» Ἀθήνησι 1935 Τ. Β'. σ. 121-134. Κ. Δουβονιώτης: Ἐγκύκλιος καὶ ἔγγραφα τῆς Ἱεράς Συνόδου τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Μητροπολίτην Αἰγίνης Σαμουήλ ἐν «Ἀνάπαισις» Ἀθήνησι 1935 Τ. ΜΗ'. σ. 30-32. Κων)νος (νῦν Τίτος) Μαθθαίτης Ἀρχιμ.: Μία ἐγκύκλιος τοῦ Μητροπολίτου Αἰγίνης Σαμουήλ αὐτόθι σ. 98-99. Χρυσ. Μπούα: Σαμουήλ Μητροπολίτης Αἰγίνης (ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας») Ἀθήνησι 1937, ἐνθα λεπτομερέστερον ἱστορεῖται οὗτος.

στριον) διωρίσθη ὁ πρ. Ἐλασσῶνος Σαμουήλ¹, ὅστις ἀφίχθεις εἰς τὴν πρωτεύουσαν, τῆς παροικίας αὐτοῦ, Αἰγίναν, τῇ 24ῃ Δεκεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους, ὡς πληροφοροῦμεθα ἐκ τῶν, πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ἀναφορῶν αὐτοῦ, ὑπ' ἀξ. ἀριθ. 15)26)1)834 καὶ 79)16)5)834, ἐπελάβετο καὶ ἔργω τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, ἀπολύσας τὴν ὑπ' ἀριθ. 2 καὶ ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου, ἐγκύκλιον ἢ προκήρυξιν ὡς ἐπιγράφεται, πρὸς τὸ εὐσεβές, τῶν νήσων τούτων, πλήρωμα, περὶ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ ὡς νομίμου καὶ κανονικοῦ, τῆς ὑπ' ὄψιν παροικίας Ἐπισκόπου.

Αὕτη ἔχει ὡς ἐξῆς.

« Προκήρυξις.

Ἄριθ. 2. Ἐν Αἰγίνῃ τὴν 30 Δεκεμβρίου 1833.

Εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, ὀσιώτατοι ἱερομόναχοι, εὐγενέστατοι ἄρχοντες, ἐντιμώτατοι πραγματευταὶ καὶ πλοίαρχοι, καὶ λοιποὶ ἀπαξάπαντες εὐλογημένοι χριστιανοὶ οἱ, εἰς τὴν θεόσωστον ἐπαρχίαν Αἰγίνης, Σαλαμῖνος καὶ Ἀγιστρίου, διατελοῦντες ἅπαντες ὁμοῦ τέκνα, ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, τὴν ὑμῶν υἰότητα πατρικῶς ἀπὸ καρδίας εὐχόμενοι, ἅπασιν ὑμῖν, τὰς πατρικὰς μας εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἀπονέμομεν.

Ἦλθε τέλος πάντων, εὐλογημένοι χριστιανοί, τοῦ χρόνου τὸ πλήρωμα, δι' οὗ ἡ παντέφορος τοῦ Ὑψίστου πρόνοια, ἐπιβλέψασα ἐπὶ τὴν πολυετῆ, τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνος, κάκωσιν, ἀπεκατέστησε κατ' εὐχὴν τοῦ αὐτοῦ ἔθνος ἐπὶ τὸν τῆς Ἑλλάδος, θρόνον, τὴν Α. Μ. τὸν Κραταῖον ἡμῶν Ἀνακτα κύριον ἐνεργὸν τῆς, πρὸ αἰώνων, ὀρισμένης εὐδαιμονίας του καὶ πρῶταν τῆς ἀνέσεως καὶ περιθάλψεώς του.

Κάθε εὐαίσθητος, εἰλικρινὴς καὶ πιστὴ, τῶν Ἑλλήνων, καρδιά, πρέπει νὰ σκιρτᾷ ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ν' ἀνατείνῃ τὰς δοξολογίας του εἰς τὸν θεὸν τὸν Οὐράνιον Πατέρα, καὶ νὰ ὁμολογῇ βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν αὐτοῦ Μεγαλειότητα, διὰ τὴν ὁποίαν εὐθὺς ἔδειξε καὶ δεικνύει πατρικὴν ἀγάπην καὶ φιλανθρωπικὴν εὐμένειαν εἰς ὅλους τοὺς ὑπηκόους του Ἑλλήνας, διὰ τὴν προμήθειαν καὶ διατήρησιν τῶν ἀγαθῶν τῆς ἀληθοῦς εὐλευθερίας ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν νόμων, καὶ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν παντὸς συστήματος πρὸς ἀκμὴν, εὐδαιμονίαν καὶ δόξαν τῆς Πατρίδος Ἑλλάδος.

Πρὸ πάντων δὲ πρέπει ν' ἀνατείνωμεν τὰς δοξολογίας μας εἰς τὸν Ὑψίστον, καὶ τὰς βαθεῖας εὐγνωμοσύνας μας πρὸς τὴν Α. Μ. ὅτι πρόνοιαν δυνατὴν λαβοῦσα καὶ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θρησκείας μας, συνέστησε διὰ τοῦ ἀπὸ 23 Ἰουλίου Β. Διατάγματος ὑπερτάτην Ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχὴν ἀπὸ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος», διὰ νὰ ἐπαγρυπνῇ ἀπαραχάρακτον τὴν δογματικὴν ἐνότητα, καὶ τὰ παρὰ πασῶν

τῶν Ὀρθοδόξων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, πρεσβεύομενα. Ἦτις ἐγκαθιδρυθεῖσα Βασιλικῶς ἐφρόντισε καὶ φροντίζει συνεχῶς καὶ θρησκευτικῶς ὑπὸ τὴν Ὑ. Β. ἐποπτεῖαν, περὶ ἀπασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἑλλάδος, περὶ ἀποκαταστάσεως ὅλου τοῦ τε ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου κλήρου καὶ περὶ ὅλων τῶν λοιπῶν, τῶν, εἰς τὴν Ἱερὰν θρησκείαν μας κατὰ τοὺς Ἀποστολικούς κανόνας, ἀποτελούντων.

Ὅθεν, ὡς πρῶτον καὶ ἀνώτερον ἀντικείμενον, τὸ προσωπικὸν τῶν Ἀρχιερέων διαπραγματευθεῖσα, ἐξέθεσε τὴν περὶ αὐτοῦ γνώμην τῆς πρὸς τὴν Α. Μ. τὴν ὁποίαν ἡ Α. Μ. παραδεχθεῖσα, ἠδδόκησε νὰ περιθάλψῃ καὶ ἀποκαταστήσῃ τὸν Ἀρχιερατικὸν κλῆρον εἰς διωρισμένας ἐπισκοπὰς κατὰ τὴν διαταχθεῖσαν διαίρεσιν πρὸς πνευματικὴν ἐπιστάσιν καὶ διεύθυνσιν τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν.

Κατὰ ταύτην οὖν τὴν, διὰ Β. Διατάγματος¹, ἀπόφασιν ἐνεκρίθη Βασιλικῶς τε καὶ συνοδικῶς εἰς τὸ νὰ κατασταθῶμεν καὶ ἡμεῖς Ἀρχιερεὺς τῆς θεοστηρίκτου ταύτης Ἐπαρχίας Αἰγίνης, Σαλαμῖνος καὶ Ἀγιστρίου. Τὸ ὅποιον καὶ διὰ Συνοδικοῦ Διπλώματος διεκοινώθη πρὸς ἡμᾶς.

1. Καὶ τὸ μὲν, τῆς, ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας, ἔγγραφον ὑπ' ἀριθ. 1819)1220 « Πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην πρῶτον Ἐλασσῶνος Κύριον Σαμουήλ » ἔχει ὡς ἐξῆς. « Ἡ Α. Μ. ὁ Σεβαστὸς ἡμῶν Μονάρχης ἠδδόκησε νὰ ἀναθέσῃ εἰς τὴν Σεβασμιότητα σας διὰ τοῦ ἀπὸ 21 Νοεμβρίου Βασιλικοῦ Αὐτοῦ Διατάγματος τὴν πνευματικὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐπισκοπῆς Αἰγίνης, προδιορισθείσης ἤδη κατὰ τὴν προσωρινὴν τῶν ἐπισκοπῶν τοῦ Κράτους διαίρεσιν διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Νοεμβρίου Βασιλικοῦ Διατάγματος.

Ἀμφοτέρων τῶν διαταγμάτων τούτων σὰς κοινοποιεῖται τὸ ἀντίτυπον πρὸς πληροφορίαν σας καὶ συγχρόνως προσκαλεῖσθε νὰ παρευρεθῆτε αὐριον περὶ τὴν 10 ὥραν πρὸ μεσημβρίας εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. Γραμματείας διὰ νὰ δώσῃτε τὸν ὄρκον τῆς πίστεως, καθὼς διαλαμβάνει τὸ Βασιλικὸν Διατάγμα.

Τὸ δὲ Ἱ. Συνόδου τοιοῦτο, ὡς ἀκολουθεῖ.

Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 2 Δεκεμβρίου 1833.

α Ἄριθ. πρωτ. 291

Ἄριθ. Διευκ. 134

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Βασιλείου

Πρὸς

Τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἁγίου Αἰγίνης
Κύριον Σαμουήλ

Ἡ Σύνοδος ἐν ᾧ Σὰς συγχαίρει περὶ τοῦ διορισμοῦ Σας εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Αἰγίνης, κατὰ τὸ ἀπὸ 21 Νοεμβρίου (3 Δεκεμβρίου) Βασιλικὸν διάταγμα ἐπισυνάπτει α'. τὴν Συνοδικὴν πράξιν πρὸς τοὺς, ὑπὸ τὴν Ἐπισκοπὴν Σας λαοὺς καὶ β'. τὰς ὁδηγίας ἀφορώσας προσωρινῶς τὰ χρεῖα καὶ τὰς ἐργασίας Σας, πεποιθὴν, ὅτι θέλετε δικαιώσει τὸν διορισμὸν Σας κατὰ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

Ἐγκρίνεται.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 2 Δεκεμβρίου 1833.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κ.λ.π. Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Κων. Δ. Σχινιάς.

Τὰ μέλη

† Ὁ Κορίνθου Κύριλλος Πρόεδρος

† Ὁ Βοιωτίας Παῖσιος

† Ὁ Θήρας Ζαχαρίας

† Ὁ Ἀργολίδος Κύριλλος

† Ὁ Μεσσηνίας Ἰωσήφ.

Ὁ Γραμματεὺς Θ. Φαρμακίδης *

* Χ. Μπούα ἐνθ' ἄνωτ. σ. 22-23.

1. Διονυσ. Ματαράγκας: Δίκαιον Ἐκκλησίας—Πολιτείας Ἑλλάδος Ἀθήναι 1937 Τ. Α'. σ. 70. Βασίλ. Ἀτέση: Ἐπίτομος Ἐπισκοπικὴ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον. Ἐν Ἀθήναις 1948 Τ. Α'. σ. 25. Χρυσ. Μπούα ἐνθ' ἄνωτ. σ. 21.

Τούτων δ' ούτως ἀποφασισθέντων, σπεύδομεν καὶ ἡμεῖς νὰ Σᾶς ἀναγγείλωμεν αὐτὸ τοῦτο καὶ πρὸ τῆς ἐλεύσεώς μας. Προσέτι κρίνομεν, ὅτι εἶναι ἐκπλήρωσις ἱερωτάτου χρέους μας, τὸ νὰ Σᾶς προτρέψωμεν ἐκκλησιαστικῶς, ὅλους κληρικούς τε καὶ πολιτικούς, εἰς τὸ ν' ἀποδίδητε εἰς μὲν τὴν Α. Μ. ὑποταγὴν καὶ εἰς τοὺς πολιτικούς νόμους ἐντελεῖν εὐπέθειαν, δεόμενοι τῇ 'Α. Μ. μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνας, εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν μας νὰ φυλάττητε καθαρὰν τὴν πνευματικὴν συνείδησιν, καὶ τὴν ἀκριβῆ διατήρησιν ὅλων τῶν κατὰ τὴν θρησκείαν μας θείων δογματικῶν καὶ ἐντολῶν καὶ πάντων τῶν ἀνέκαθεν ἀπὸ τὴν 'Ορθόδοξον 'Ανατολικὴν 'Εκκλησίαν μας πρεσβευομένων, φυλάττοντες μὲν τὰς εὐαγγελικὰς ἀποφάσεις, ἔχοντες δὲ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην καὶ εἰρήνην, διὰ νὰ καταταχθῆτε εἰς τὸν χορὸν τῶν μακαρίων τοῦ Εὐαγγελίου καὶ κληθῆτε υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογία εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν. 'Αμήν.

'Ο 'Επίσκοπος Αἰγίνης, Σαλαμῖνος καὶ 'Αγκιστρίου Σαμουήλ»¹.

'Η ἐπαρχία αὐτὴ, ὡς ἀνωτέρω ἀνεγράψαμεν, ἀποτελεῖτο ἐκ τῶν νήσων Αἰγίνης, Σαλαμῖνος καὶ 'Αγκιστρίου· ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰς δύο τελευταίας δὲν ἠδύνατο νὰ μεταβαίη τακτικῶς, διὰ τοῦτο ὥρσεν ἐν αὐταῖς 'Αρχιερατικούς 'Επιτρόπους² πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν αὐτόθι χριστιανῶν, ἰδίως τῶν τῆς Σαλαμῖνος, ὁρίσας ὡς τοιοῦτον τὸν οἰκονόμον Σταμάτιον ἐφημέριον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ 'Αγίου Μηνᾶ, πρὸς δὲ ἐπιστέλλων τὸ ὑπ' ἀριθ. 3)30)12)833 διοριστήριον γράμμα ἔλεγεν. «'Η ταπεινότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος 'Αρχιερατικοῦ καὶ 'Επιτροπικοῦ γράμματος ἀποκαθίστησιν εἰς τὴν θεόσωστον τῆς ἐπαρχίας μας νήσον Σαλαμῖνα ἰδίῳν μας πρόσωπον, τὸν Εὐλαβέστατον Οἰκονόμον Σαλαμῖνος Σταμάτιον ἱερέα, εἰς τὸ νὰ ὀδηγῇ καὶ διευθύνῃ, κατὰ τοὺς 'Αποστολικούς καὶ Συνοδικούς κανόνας καὶ τάξεις, ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ τῆς νήσου ταύτης, ἕως τῆς ἐλεύσεώς μας. Δίδομεν προσέτι πρὸς αὐτὸν πάσαν ἄδειαν εἰς τὸ νὰ παραλαμβάνῃ ὅλα τὰ κανονικὰ καὶ ἔθιμα τῆς ἐπαρχίας μας καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μας.

Σπεύδομεν λοιπὸν νὰ σᾶς συμβουλευσωμεν πατρικῶς ὅλους σας³, εἰς τὸ ν' ἀποδίδετε πρὸς τὸν διαληφθέντα 'Επίτροπόν μας⁴ αὐτὰ ταῦτα τὰ κανονικὰ

τά τε ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα καὶ τὰ ἔθιμα, ὑφ' ὧν ἔχομεν πορίζεσθαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν' προτρέπομεν δὲ ὑμᾶς, τὸ νὰ μὴν φανῆτε παραμεληταὶ τοῦ δικαίου, ἀλλὰ μάλιστα ἐπιμεληταὶ διὰ νὰ ἔχητε τὸν μισθὸν πολλὴν παρὰ τοῦ μισθοποδοῦ, οὗ ἡ χάρις σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογία εἶη μεθ' ὑμῶν».

'Ο ἱερεὺς οὗτος, ὡς 'Αρχιερατικὸς, τοῦ Σαμουήλ, 'Επίτροπος παρέμεινε μέχρι τοῦ Μαΐου, ὅτε, μετὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν καὶ γενομένην παρὰ τούτου ἀποδεκτὴν παραίτησίν του, ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ ἱερέως Πέτρου ἐφημερίου τοῦ, ἐν Σαλαμῖνι, ἱεροῦ ναοῦ τοῦ 'Αγίου 'Ανδρέου· καὶ γράφων μὲν πρὸς τὸν Οἰκονόμον Σταμάτιον ἐντέλλεται αὐτῷ, ὅπως παραδώσῃ εἰς τὸν διάδοχόν του «ὄλας τὰς ὕσας ἕως τώρα σοι ἐπέψαμεν ἐπισήμως διαταγὰς», εἰς δὲ τὸν Σακελλάριον Πέτρον ἀποστέλλει τὸ κάτωθι αὐτοῦ ἔγγραφο.

«'Αριθ. 132. 'Εν Αἰγίνῃ τὴν 10 Νοεμβρίου 1834.

Πρὸς

Τὸν Εὐλαβέστατον Πέτρον ἱερέα καὶ Σακελλάριον.

Εἰς Σαλαμῖνα.

'Η ταπεινότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος ἐπισήμου τῆς 'Επισκοπῆς ταύτης ἐγγράφου Σὲ ἀποκαθίστησιν 'Εκκλησιαστικὸν 'Επίτροπον εἰς τὴν νήσον Σαλαμῖνα.

'Απὸ τὸν πρῶν 'Επίτροπον παπᾶ Σταμάτιον Οἰκονόμον, πρὸς τὸν ὅποιον γράφομεν ἐπισήμως, θέλεις παραλάβει ὄλας τὰς ἕως τώρα σταθεῖσας εἰς αὐτὸν ἐπισήμως διαταγὰς, αἱ ὁποῖαι θέλουν χρησιμεύσει ὡς ὀδηγία σου.

Εἰς τὰς ἐκδιδομένας ὑπὸ σοῦ ἀδείας τῶν γάμων εἰς Σαλαμῖνα θέλεις ἔχει μεγάλην ἐπαγρύπνησιν διὰ νὰ πληροφορεῖσαι μήπως κωλύονται κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς νόμους τῆς 'Εκκλησίας μας, ὅπου δὲ ἀπορεῖς

Μονάρχης ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς 'Ελλάδος. Καὶ μ' ὄλον ὅτι δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ὅλοι οἱ 'Ελληνες πάσης τάξεως καὶ βαθμοῦ θέλουσιν ἐορτάσει αὐθόρμητοι τὴν χαρμόσυνον αὐτὴν ἡμέραν, μ' ὄλον τοῦτο καὶ ἡμεῖς σπεύδοντες νὰ διακοινώσωμεν αὐτὴν τὴν ἀγγελίαν καὶ πρὸς τοὺς κληρικούς ἑσᾶς, Σᾶς προσκαλοῦμεν, ὅτι τὴν παραμονὴν, τὴν προσεχῶς δηλ. ἐλευσομένην τετράρην ὅλοι οἱ ἱερεῖς οἱ ἐν Σαλαμῖνι νὰ ψάλλωσιν τὸν ἔσπερινόν εἰς τὴν Καθεδρικὴν ἐκκλησίαν τῆς Σαλαμῖνος ἢ εἰς τὴν πλέον χωρητικὴν ὅπου ἠθέλατε ἐγκρίνει, καὶ τὴν καθ' αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς ὅλοι πάλιν ὁμοῦ θέλετε κάμει μονοκκλησίαν ἱεουργοῦντες ὅλοι Σας ψάλλοντες εἰς δοξολογίαν.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀφ' ἐσπέρας θέλεις προσκαλέσει ἐπισήμως καὶ τοὺς 'Ηγουμένους τῶν Μοναστηρίων καὶ ἱερομονάχους αὐτῶν, διὰ νὰ παρευρεθῶσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην τελετὴν. 'Επίσης προσκαλεῖσαι διὰ νὰ διατάξῃς, ὡς ἐκ μέρους ἡμῶν, ὅλους τοὺς ἐφημερίους τῆς Σαλαμῖνος διὰ ν' ἀναγγείλωσιν τοῦτο αὐτὸ πρὸς τοὺς ἐνορίτας των χριστιανούς διὰ νὰ παρευρεθῶσι εἰς τὴν μονοκκλησίαν τῆς ἱερᾶς αὐτῆς τελετῆς τῆς Βασιλικῆς πανηγύρεως».

Παρομοίαν διαταγὴν (ἀριθ. 12)21)1)834) ἐκοινοποίησε καὶ «πρὸς τοὺς ἐφημερίους τῆς Καθεδρικῆς 'Εκκλησίας... τῆς Μητροπόλεως» Αἰγίνης καὶ τῶν ἱερῶν ναῶν 'Αγίου Νικολάου, 'Αγίας Παρασκευῆς, ἁγίου 'Ιωάννου Βαλέως, Πολίτισας, Πέροδιας, Παχείας 'Ράχεως, 'Αντισαίου, Κυλινδρῶν καὶ 'Αγκιστρίου.

Καὶ ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς γεννήσεως τοῦ 'Οθωνος (20 Μαΐου) προσεκάλεσε τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ εἰς δοξολογίαν «πρὸς τὸν 'Υψιστον Θεὸν ὑπὲρ τῆς μακροβιότητος τοῦ τρισεβάστου καὶ Μεγαλειοτάτου Βασιλέως ἡμῶν».

1. Τοιαύτην ἀπέστειλε «πρὸς τὸν Οἰκονόμον 'Αγκιστρίου 'Ιωάννην καὶ πρὸς τὸν Οἰκονόμον Σαλαμῖνος Σταμάτην διὰ νὰ τ' ἀναγνώσῃ εἰς τὰς διαληφθείσας νήσους, εἰς ὄλας τὰς ἐνορίας αὐτῶν», πρὸς πληροφορίαν τῶν χριστιανῶν.

2. 'Εν Αἰγίνῃ ὡς τοιοῦτον εἶχεν ὀρίσει τὸν ἱερέα Λεονάρδον Χρυσόχορον.

3. Τὸ γράμμα τοῦτο ἀπευθύνεται «πρὸς ἅπαντας τοὺς κατοίκους τῆς ἐπαρχίας Αἰγίνης, Σαλαμῖνος καὶ 'Αγκιστρίου».

4. Γράφων πρὸς αὐτὸν, διὰ τὴν τέλειον, καὶ ἐν Σαλαμῖνι δοξολογίας, κατὰ τὴν 25ην 'Ιανουαρίου 1834 καθιερωθείσαν ὡς «χαρμόσυνον», ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς, εἰς 'Ελλάδα, ἀφίξεως τοῦ Βασιλέως 'Οθωνος ἐπιτέλει ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 13 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους, πρὸς τοῦτον, διαταγῇ του.

«'Υψηλὸν Β. Διάταγμα ἐκδοθὲν κατὰ τὴν 22: ἀπελθόντος Νοεμβρίου καὶ 4: Δεκεμβρίου καὶ καταχωρηθὲν εἰς τὸ 40: φύλλον τῆς Β: ἐφημερίδος καθιέρωσε δικαίως τὴν 25: τρέχοντος μηνὸς 'Ιανουαρίου τ. ἔ. ἐορτῆν, καθ' ἣν ἡ Α. Μ. ὁ Σ. ἡμῶν

θέλεις διευθύνει έγγραφως εἰς τὴν ἐπισκοπὴν, παρὰ τῆς ὁποίας λαμβάνεις ἀπόκρισιν περὶ τοῦ πρακτέου· τὰ πρακτικά σου εἰς τὸ ἐξῆς ὀφείλεις διὰ τὰ ἀναφέρεις ἐγγράφως εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν.

Θέλεις συνάξει ἐπιτροπικῶς ὅλα τὰ κανονικά κύρια καὶ τυχερὰ εἰσοδήματα, τὰ ἀνέκαθεν συνήθως διδόμενα, ὑφ' ὧν ἔχομεν πορίζεσθαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Ὁ Μητροπολίτης Αἰγίνης
Σαμουήλ».

Διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 1)29)12)833 καὶ 29)9)2)834 ἐγκυκλίων αὐτοῦ διαταγῶν πρὸς τοὺς ἐφημερίους καὶ τῶν τριῶν νήσων ἐνετείλατο αὐτοῖς, ὅπως ὑποβάλωσιν αὐτῷ κατάστασιν ἐμφαίνουσαν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐνοριτῶν αὐτῶν, πόσας δηλ. οἰκογενείας («ἐφημερευομένας») ἔχει ἕκαστος τούτων («τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον αὐτῶν καὶ τὸ ἐπάγγελμα», προκειμένου ἵνα μορφώσῃ γνώμην ἐπὶ τοῦ ἐνοριακοῦ καὶ ἐφημεριακοῦ, τῆς ἐπαρχίας του, προβλήματος, ἀναφέρῃ δὲ σχετικῶς καὶ πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον.

Ἐκ τῶν ἀπαντήσεων δὲ τῶν ἱερέων καὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 21)1)2)834 καὶ 28)8)2)834 τοῦ Σαμουήλ, πρὸς αὐτὴν δηλ. τὴν Σύνοδον, ἀναφορῶν, πληροφορούμεθα τὰ ἐξῆς.

α) ὅτι εἰς ὀλόκληρον τὴν νῆσον Αἰγίαν ὑπῆρχον («ὑπὲρ τὰς τριακοσίας πενήντα ἐκκλησίας»).

β) ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν νῆσον ὑφίσταντο ἑννέα ἐνορίαί, ἐξ ὧν τρεῖς ἐντὸς τῆς πόλεως Αἰγίνης καὶ ἕξ ἐκτὸς αὐτῆς· αἱ ἐντὸς τῆς πόλεως ἦσαν·

1) ἡ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὁ καὶ Καθεδρικὸς ἱερεὺς ναός.

2) ἡ τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ

3) τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς.

Αἱ δὲ ἐκτὸς αὐτῆς ἐτιμῶντο ἐπ' ὀνόματι·

1) τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Βαθέος

2) Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης

Πολίτισης.

3) τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κυλίνδρου

4) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀνιτσαίου

5) Ταξιαρχῶν Παχίας Ῥάχεως καὶ

6) Ἁγίου Διονυσίου Πέδδικας.

γ) ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐνοριτῶν, ἕκαστου τῶν ὡς ἄνω ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων αὐτῶν, εἶχεν οὕτως.

Οἰκογένειαι Ἐφημέριοι

1) Κοιμήσεως Θεοτόκου	293	3
2) Ἁγ. Νικολάου	130	3
3) Ἁγ. Παρασκευῆς	111	1
4) Ἁγ. Ἰωάννου	37	1
5) Εἰσοδίων Θεοτόκου	52	1
6) Ἁγ. Γεωργίου	33	1
7) Κοιμήσεως Θεοτόκου	24	1
8) Ταξιαρχῶν	43	1
9) Ἁγ. Διονυσίου	50	1

Σύνολον 773 13

δ) ὅτι ἐκτὸς τῶν 13 τούτων ἐφημερίων ὑπῆρχον ἐν

1. Ἐν τῷ οἰκίῳ φακέλλῳ δὲν εὑρηναὶ ἐγγράφα πληροφοροῦντα ἡμᾶς περὶ τῶν ἐξοκκλησιῶν τῶν νήσων Σαλαμίνας καὶ Ἀγκιστρίου.

αὐτῇ καὶ ἄλλοι τρεῖς ἱερεῖς, μὴ ἔχοντες ὅμως ἐνορίας, ἀλλὰ ἱεροπρακτοῦντες εἰς διαφόρους ἄλλας ἐκκλησίας· κατ' ἀκολουθίαν ἐν τῇ νήσῳ Αἰγίνῃ, κατὰ τὴν ὑπ' ὄψιν ἐποχὴν, ὑπῆρχον ἑννέα ἐκκλησίαι ἐνοριακαί. μετὰ 773 ἐν τῷ συνόλῳ οἰκογενείας, καὶ 16 ἱερεῖς στερουμένους μορφώσεως, ἡ ὅπως ἀναγράφει ὁ Σαμουήλ ἐν τῇ, πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον, ἀναφορᾷ αὐτοῦ ὑπ' ἀριθ. 28)8)2)834 «Ὅλοι ἐν γένει οἱ ἐνταῦθα ἱερεῖς παιδείαν δὲν ἔχουσιν, εἰ μὴ ἐκ συνηθείας ν' ἀναγινώσκωσι καὶ τὰ ἱεροπραγῶσιν»· πόσον ὁμολογουμένως δίκαιον εἶχεν ὁ Ἀρχιερεὺς οὗτος ὅταν, γράφων πρὸς τὴν προϊσταμένην αὐτοῦ ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν, ἔλεγεν· «εἰς τοσαύτην πληθὺν ἱερέων—ἀμμηχανῶ πῶς νὰ τοὺς οἰκονομήσω καὶ πῶς νὰ διαιρέσω τὰς οἰκογενείας εἰς ἐφημερίας».

ε) ὅτι εἰς τὴν νῆσον Σαλαμίνα ὑπῆρχον πέντε ἐνοριακαὶ ἐκκλησίαι, ἐξ ὧν αἱ τῶν Ἁγίων· Μηνᾶ, μετέσσαρας ἱερεῖς, Δημητρίου μετὰ δύο καὶ Ἀνδρέου μετὰ τρεῖς τοιοῦτους εὐρίσκοντο ἐντὸς τῆς ὁμωνύμου πόλεως, αἱ δὲ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου εἰς Ἀμπελάκια μετὰ 1 ἐφημέριον καὶ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου εἰς Μοῦλκι μετὰ 1 ὁμοίως ἱερέα (ἱερομόναχον)· ἤτοι συνολικῶς ἐν Σαλαμίνῃ ὑπῆρχον πέντε ἐνοριακοὶ ἱεροὶ ναοὶ μετὰ ἑνδεκα ἱερεῖς καὶ τετρακοσίας οἰκογενείας, ἐνῶ τὸ 1829 ἐπὶ 345 τοιοῦτων ἐφημέρευον 18 ἱερεῖς. στ) ὅτι εἰς τὴν νῆσον Ἀγκιστρίου ὑπῆρχον εἰς ἐνοριακὸς ναὸς τῶν Ἁγ. Πάντων μετὰ 42 οἰκογενείας καὶ 1 ἐφημέριον.

Κατ' ἀκολουθίαν

Εἰς τὴν νῆσον Αἰγίαν ὑπῆρχον 600 οἰκογ. καὶ 17 ἱερεῖς¹

» » » Σαλαμίνα » 400 » » 11 »

» » » Ἀγκιστρίου » 42 » » 1 »

ἤτοι εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἐπισκοπὴν Αἰγίνης ὑπῆρχον 15 ἐνοριακοὶ ἱεροὶ ναοὶ, χίλια τεσσαράκοντα δύο οἰκογένειαι καὶ εἴκοσι ἑννέα ἱερεῖς², μετὰ ἀναλογίαν εἰς ἱερεῖς εἰς τριάκοντα ἕξ οἰκογενείας³.

Ἐπιθυμῶν ὁ Σαμουήλ ὅπως γνωρίζῃ τὴν κτηματικὴν, τῆς Ἐπισκοπῆς ταύτης, περιουσίαν ἀπέστειλε α) μὲν πρὸς τὴν Δημογεροντίαν Αἰγίνης τὸ ὑπ' ἀριθ. 4)2)1)834 ἐγγράφον αὐτοῦ, δι' οὗ παρεκαλεῖτο αὐτὴ («ὅπως ἐξετάσασα μᾶθη ὅποια καὶ πόσα κτήματα εἶτε κινήτᾳ ἢ ἀκίνητᾳ ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην, ὁποίας δὲ ἤθελε λάβει περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου θετικὰς πληροφορίας θέλει τὰς κοινοποιήσῃ πρὸς ἡμᾶς ἐπισήμως, καθὼς καὶ ἀρχιερατικὰ ἄμφω ἀναγόμενα καὶ ταῦτα πρὸς τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην καὶ εἰς ποῖον εὐρίσκονται, διὰ τὰ δυνηθῶμεν οὕτω νὰ τὰ καταγράψωμεν εἰς τὸ βιβλίον τῆς ἐπισκοπῆς»,

1. Μεταξὺ τῶν ὑπ' ἀριθ. 28)8)2)834 καὶ 57)20)3)834 ἀναφορῶν ὑπάρχει διαφορὰ τις ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐνοριτῶν καὶ ἱερέων Αἰγίνης, χωρὶς ὅμως δι' αὐτῆς νὰ ἐπέρχηται οὐσιώδης ἀλλοίωσις.

2. Ἀριθ. ἀναφορᾶς τοῦ Σαμουήλ 57) 20)3)834.

3. Πρὸς αὐτοὺς ἐκοινοποίησε καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 102)26)7)834 ἐγκύκλιον προτρεπομένους, ὅπως ὑποβάλωσιν αὐτῷ ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου μέχρις 27ης Ἰουλίου γεννηθέντων, ἀποβιωσάντων καὶ ἐλθόντων εἰς γάμου κοινωνίαν, μετὰ τῆς ἐντολῆς, ὅπως «ὅταν γεννῶνται, στεφανῶνται ἢ ἀπαθνήσκωσι εἰς τὸ ἐφεξῆς» ἐμφανίζονται ἐνώπιον τῆς Ἐπισκοπῆς καὶ Ἐπαρχείου, ἵνα δίδωσιν ἀναφορὰν.

β) δὲ πρὸς τὴν, τῆς Σαλαμῖνος, τοιαύτην (ἀριθ. ἐγγρ. 30)10)2)834) ὅμοιον παρακαλουμένην ὅπως «ἐξετάσασα μᾶθῃ ὅποια καὶ ὅποσα κτήματα εἴτε κινητὰ ἢ ἀκίνητα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην διακεκριμένως κατὰ τὸ εἶδος, τὴν ποσότητα καὶ ποιότητα αὐτῶν καὶ παρὰ τίνος ἕως τώρα ἐπιστατοῦνται».

Κατὰ τὴν ὑπ' ὄψιν ἐποχὴν ἐν Αἰγίνῃ διέμενον οἱ κληρικοί.

- 1) Νεόφυτος Δούκας.
- 2) Γρηγόριος Κωνσταντᾶς ἱεροδιάκονος
- 3) Προκόπιος Τυπάλδος »
- 4) Ἰωσήφ Μαῦρος »
- 5) Διονύσιος Χρήστου »
- 6) Ἰγνάτιος Ἡπειρώτης »
- 7) Χρῦσανθος Συναίτης ἱερομόναχος καὶ
- 8) Κοσμάς Θεσπρωτῆς »

Πρὸς αὐτούς, συνωδᾶ, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐγκυκλίω, ἀπέστειλε τὸ ὑπ' ἀριθ. 5 καὶ ἀπὸ 2ας Ἰανουαρίου 1834 ἐγγράφον, δι' οὗ προσεκαλεῖτο ἕκαστος τούτων, ὅπως «ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν» ἀπὸ τῆς λήψεως τούτου, «παρουσιάσῃ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην τὴν βιογραφίαν.. τὸ ἐπιτήδευμα... τὸ αἴτιον τῆς διαμονῆς» τοῦ «ἐνταῦθα καὶ τί σκοπεύει» νὰ πράξῃ «εἰς τὸ ἐφεξῆς», ἀπαντήσῃ τὰς ὁποίας θέλομεν παρακολουθήσῃ κατωτέρω, κατὰ τὴν ἰδίαν, τοῦ Σαμουήλ, διαβεβαίωσιν.

Καὶ πρὸς τὴν τακτοποίησιν ζητημάτων κανονικῆς φύσεως ἀπέβλεψεν ὁ ἀνὴρ οὗτος, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10 καὶ ἀπὸ 18 Ἰανουαρίου 1834 ἐγγράφου αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἀρχιμανδρίτην Γρηγόριον Μοῖρον, Οἰκονόμον Μιχαὴλ καὶ πρωτονοτάριον Κωνσταντῖνον, ἔχων ὑπ' ὄψιν («τὴν ἰκανότητα καὶ ἀξιότητα») αὐτῶν, διώρισε («καὶ τοὺς τρεῖς ὁμοῦ») «ἐκκλησιαστικούς εἰρηνοδίκας» «ὅπως ἐπέχοντες τόπον εἰρηνοδίκου ἐκκλησιαστικοῦ» ἐκδικάζωσιν ὅλας τὰς «εἰς τὰ γαμικὰ συναλλάγματα» ἀναγομένας ὑποθέσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 33)13)2)834 τοιοῦτου «πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους ἱερεῖς οἰκονόμον Σταμάτιον καὶ Σακελλάριον Πέτρον» ἐφημερίους Σαλαμῖνος, διώρισε καὶ τούτους, πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν «ἐκκλησιαστικούς εἰρηνοδίκας». «Ἡ Ἐπισκοπὴ γνωρίζουσα, ἔγραφε πρὸς αὐτούς, τὴν ἰκανότητα καὶ ἀξιότητά σας δυνάμει τοῦ ἰβ' ἀρθροῦ τῶν, εἰς αὐτήν, ὀδηγιῶν τῆς Σεβασμιωτάτης Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, σὰς διορίζει διὰ τοῦ παρόντος τῆς ἐπισήμου καὶ τοὺς δύο Σας ἐκκλησιαστικούς εἰρηνοδίκας εἰς τὴν νῆσον Σαλαμῖνα.

Θέλετε θεωρεῖ καὶ οἱ δύο ὁμοῦ τὰς παρεμπιπτούσας ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, ὡς καὶ πρότερον ἐσυνήθιζετο παρὰ τῶν ἀρχιερέων εἰς τὰ γαμικὰ συναλλάγματα. Τὰ δὲ πρακτικὰ σας θέλετε διευθύνει εἰς τὴν καθέδραν τῆς Ἐπισκοπῆς. Θέλετε ἐνεργεῖ δ' ὡς τοιοῦτοι μέχρι δευτέρας διαταγῆς τῆς Ἐπισκοπῆς» τούτους ὅμως μετὰ πάροδον διμήνου που χρονικοῦ διαστήματος ἀπῆλλαξε τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας. «Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 33 καὶ ἀπὸ 13 Φεβρουαρίου διωρίσθητε, ἀναγράφει ἡ ὑπ' ἀριθ. 73)10)4)834 διαταγὴ αὐτοῦ, παρὰ τῆς ἐπισκοπῆς, ἐπιτροπὴ εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν εἰρηνοδικεῖον εἰς Σαλαμῖνα. Προσεκαλεῖσθε δὲ ἅμα

Ο ΜΟΝΑΧΙΚΟΣ ΘΕΣΜΟΣ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ

Δὲν ὑπάρχει ἰδεῶδες εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὅποῖον ἐτιμήθη καὶ ἠγαπήθη τόσον, ὅσον τὸ μοναχικὸν πολίτευμα καὶ δὲν ὑπῆρξε θεσμός, ὁ ὁποῖος περιεφρονήθη καὶ κατεπατήθη τόσον, ὅσον ὁ μοναχικὸς βίος. Τὸν λόγον τῆς μεγάλης ταύτης ἀντιθέσεως θὰ ἐρμηνεύσωμεν ἀπὸ τὰ δύο στοιχεῖα τὰ χαρακτηρίζοντα τὴν μοναχικὴν ζωὴν. Τὸ ὕψος καὶ τὸ θεῖον μεγαλεῖον τῆς ὄντως ἀγγελικῆς πολιτείας, τὴν ὁποίαν προτίθεται ὁ μοναχικὸς βίος, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν καὶ ἀτέλειαν, ἣτις δὲν κατορθώνει πάντοτε νὰ φθάσῃ καὶ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ οὐράνιον τοῦτο ἰδεῶδες.

Δὲν εἶναι ἀνθρώπινον κατασκευάσμα ὁ μοναχικὸς θεσμός, ἀλλὰ αἴτημα πάσης ἐποχῆς, προσλαβὸν εἰς τὸν χριστιανισμὸν περιεχόμενον θεῖον καὶ ἀκατάλυτον. Εἶναι ἡ τάσις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς νὰ ὑψωθῇ ἕως τὸν οὐρανόν, νὰ γνωρίσῃ τὸν Δημιουργὸν αὐτῆς, νὰ ἐνωθῇ μετ' Αὐτοῦ, χωρὶς περισπασμῶν καὶ δεσμοῦς ἐγκοσμίου, οἱ ὁποῖοι ἀνακόπτουν τὴν ἄνοδον καὶ βεβαιώνουν, ὅτι τὰ ἀνθρώπινα μέσα καὶ τὰ πλέον ἰσχυρὰ δὲν κατορθώνουν νὰ δημιουργήσῃν τόσον ἰκανὰς πτέρυγας διὰ τὴν πτήσιν πρὸς τὴν τελείαν ἀγιότητα, σκοπὸν καὶ τέλος τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ἡ ἀναζήτησις τοῦ Θεοῦ ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἡ ὀλοκληρωτικὴ ἀφιέρωσις, ἡ πλήρης ἐφαρμογὴ τῆς ἐντολῆς τῆς ἀγάπης, τίθεται ὡς ἰδεῶδες τῆς μοναχικῆς πολιτείας.

Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἀνθρώπινον τινὸς κατασκευάσματος, ὀρισμένης ἐποχῆς καὶ καταστάσεως, θὰ ἤρκει νὰ ἀδιαφορήσῃ τις καὶ νὰ περιφρονήσῃ θρησκευτικὴν πρόληψιν, μὴ ἔχουσαν σχέσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐν Χριστῷ Ἀποκάλυψιν καὶ ἀναφορὰν πρὸς τὴν οὐσίαν τῆς χριστιανικῆς κοσμοθεωρίας καὶ ζωῆς καὶ δυναμένην, συνεπῶς, νὰ ἐκλείψῃ ἄνοδύνως, ὡς παράσιτον ἄχρηστον, ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐδῶ τίθεται μέγα καὶ σοβαρὸν ἐρώτημα. Δύναται τοῦτο νὰ λεχθῇ περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου; Ὑπάρχουν βεβαίως πολλοί, οἱ ὁποῖοι ἐξ ὀρισμένων προϋποθέσεων ὀρμώμενοι, θεωροῦν τὸν μοναχικὸν βίον, ὡς διαγράψαντα ἤδη τὴν τροχίαν αὐτοῦ καὶ βαλίνοντα βραδέως ἀλλ' ἀσφαλῶς πρὸς τὴν δύσιν αὐτοῦ. Τὴν ἀντίληψιν ταύτην ἔρχονται νὰ ἐνισχύσῃν ὀρισμένα ἐξωτερικὰ φαινόμενα, ὡς ἡ πανθομολογουμένη ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ κατάπτωσης τοῦ μοναχικοῦ πολιτεύματος, ἡ ἔλλειψις ἐνδιαφέροντος καὶ κλίσεως τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου πρὸς αὐτό, τὰ συχνὰ σκάνδαλα καὶ ἄλλαι ἀτέλειαι πολλῶν μοναχῶν, ἡ γενικὴ στροφή τοῦ κόσμου πρὸς τὰ κοινωνικὰ ἐνδιαφέροντα κ. ἄ.

Βαθυτέρα, ἐν τούτοις, ἔρευνα τοῦ ζητήματος ἀγεῖ εἰς ἀντίθετα συμπεράσματα.

1. Β. Στεφανίδου, Ἐκκλ. Ἱστορ. Ἀθῆναι 1948 σ. 139.

λάβητε τὴν παροῦσαν νὰ παύσητε τῶν ἐργασιῶν σας, τὰ δὲ ἕως τώρα πρακτικὰ σας θέλετε διευθύνει εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ἄνευ ἀναβολῆς». (Συνεχίζεται)

† Ὁ πρ. Λήμνου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Τὸ μοναχικὸν ἰδεῶδες προεβλήθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς πίστεως ἡμῶν, ὡς ὁ τελειότερος τύπος χριστιανικῆς ζωῆς, οὐχὶ ὡς νόμος διὰ πάντας καὶ ὑποχρέωσις, ἀλλὰ διὰ τοὺς δυναμένους χωρεῖν¹. καὶ ὀλοφύχως ἀφοσιούμενους εἰς τὸν Κύριον, ἄνευ περισπασμῶν καὶ ὑποχρεώσεων ἐγκοσμίων. «Ἐνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου», ὡς εἶπεν ὁ ἴδιος.

Οἱ Ἀπόστολοι καὶ ἡ Ἐκκλησία ὀλόκληρος, μὲ τὴν χορείαν τῶν ἁγίων Διδασκάλων αὐτῆς, θὰ κατανοήσῃ βαθέως τὴν σημασίαν τῆς κλήσεως ταύτης, ἀπὸ τῆς ὁποίας τεράστιος ποταμὸς ζωῆς, ἁγιότητος καὶ κοινωνικῆς δράσεως, θὰ ἀναβλύσῃ καὶ θὰ καταρδεύῃ τὰς χριστιανικὰς γενεάς.

Θὰ παραμείνῃ ἀστείρευτος καὶ αἰώνιος, ἔστω καὶ ἂν ἀπὸ τὰς βροχὰς καὶ τὰς καταιγίδας τοῦ κόσμου δὲν θὰ διατηρῆται πάντοτε ὅσον πρέπει καθαρὸν τὸ ζωηφόρον τοῦτο ρεῖθρον.

Τὸ μοναχικὸν ἰδεῶδες εἶναι τομεὺς ἀπαραγνώριστος καὶ θεμελιώδης εἰς τὴν καρδίαν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας.

Εἶναι ἡ κλήσις κάθε χριστιανοῦ, ἐπεκτεινομένη εἰς τὸν ἀνώτερον καὶ τελειότερον βαθμὸν. Ἄν ὅλοι οἱ χριστιανοὶ καλοῦνται νὰ γίνουν ἅγιοι καὶ τέλειοι, ὁ μοναχικὸς θεσμὸς εἶναι μία φυσικὴ καὶ λογικὴ συνέπεια τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Μόνον ὅσοι ἀγνοοῦν τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν περὶ ἠθικῆς τελειώσεως χριστιανικὴν ἀλήθειαν, δύνανται νὰ ἀποδοκιμάζουσι καὶ νὰ χλευάζουσι τὸν μοναχικὸν θεσμὸν, ὅστις ζητεῖ τὴν ἀπάρνησιν τῆς ἁμαρτίας, ὥστε «διὰ τοῦ πνεύματος νὰ θανατωθῶν τὰ ἔργα τοῦ σώματος»² καὶ νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ ἰσορροπία καὶ ἁρμονία τῶν ἀνθρωπίνων ἱκανοτήτων καὶ ἀξιών εἰς τὴν ἱεραρχικὴν αὐτῶν τάξιν, ἀναμορφούμενου τοῦ ἀνθρώπου καὶ καθισταμένου ἱκανοῦ «ἐπιδοῦναι πρὸς ἀρετὴν, ἀποστήναι πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀποσμηῆσαι τὸν ρυπον τῆς ψυχῆς»³, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τῆς ἐν Χριστῷ ἀπολυτρώσεως, ἵνα εὐρεθῇ δηλονότι ὁ ἄνθρωπος ἐνώπιον τοῦ Δημιουργοῦ «τέλειος καὶ ὀλόκληρος ἐν μηδενὶ λειπόμενος»⁴.

Πρὸς τὴν χριστιανικὴν ταύτην τελείωσιν ὁ ἄνθρωπος ὀδηγεῖται καὶ δι' ἄλλης ὁδοῦ, ὀμαλωτέρας καὶ φυσικωτέρας, τῆς τοῦ ἐγγάμου καὶ οἰκογενειακοῦ βίου⁵, θὰ παραμείνῃ ὅμως πάντοτε εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ χριστιανισμοῦ ἀνοικτὸν τὸ στενὸν καὶ κοπιῶδες μονοπάτι τοῦ μοναχικοῦ πολιτεύματος, ὡς τὸ λαμπρότερον καὶ εὐγενέστερον ἰδεῶδες ἠθικῆς τελειότητος,⁶ ὡς τὸ ἠρωϊκώτερον κατόρθωμα τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀγώνων⁶, παρὰ τὰς ἀτελείας καὶ τὰ σκάνδαλα κακῶν ἐκπροσώπων τοῦ μοναχικοῦ βίου.

Ὁ μοναχικὸς βίος εἰς τὴν Ἑλλάδα

Ὡς καὶ εἰς πάσας τὰς χώρας εἰς τὰς ὁποίας διεδίδετο ὁ χριστιανισμὸς, οὕτω καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ

μοναχικὸς βίος ἦτο ἐν χαρακτηριστικὸν γνώρισμα καὶ μία τῶν ἰσχυροτέρων τάσεων τῆς νέας θρησκείας.

«Πολὺ ἔνωρις ἔχομεν μαρτυρίας, ὅτι ὑπῆρχον οἱ πρόδρομοι τῶν μοναχῶν, παρθένοι, ἰδίᾳ γυναικίαις, αἵτινες δὲν ἀπεχωρίζοντο μὲν τοῦ κόσμου, εἶχον ὅμως ἀφιερωθῆ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία ἀνέθετε τὴν φροντίδα περὶ τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν πτωχῶν τῆς κοινότητος»¹.

Ἀπὸ τοῦ ε' αἰῶνος ἔχομεν πολλὰς μαρτυρίας, ὅτι ὁ μοναχικὸς βίος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχει μεγάλην ἐξάπλωσιν καὶ Μοναστήρια πολυάριθμα ἔχουν κτισθῆ (Δαφνίου, Καισαριανῆς, Παλαιᾶς Μονῆς τῆς Λαύρας, Καλαβρυτῶν, Μεγάλου Σπηλαίου, Δημητσάνης κ.ἄ.), ὡς καὶ πολυάριθμα ἀσκητήρια, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων κατεστράφησαν ἰδίως κατὰ τὰς σλαυκικὰς ἐπιδρομὰς τοῦ 8ου αἰῶνος.

Τὰ Μοναστήρια ταῦτα ἦσαν κοινόβια, ἐνθα ἡσκούοντο οἱ μοναχοί, καὶ ἔζων ὡς καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας καὶ ἰδίως τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Παλαιστίνης.

Ἡ μεγάλη ἀκμὴ τοῦ ἑλληνικοῦ μοναχισμοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ 10ου αἰῶνος καὶ ἰδίᾳ εἰς Ἁγιον Ὀρος².

Τὰ μοναχικὰ ἰδεῶδη ἀνθοῦν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην καὶ τὰ Μοναστήρια ἀπέβησαν κέντρα πολιτισμοῦ, τεχνῶν καὶ γραμμάτων, ὡς καὶ καταφύγια ἀσθενῶν, πενήτων καὶ ὀδοιπόρων, καὶ γενικῶς ἡ φιλανθρωπία ἡσκέτο ἐντονώτερον εἰς τὰ ἑλληνικὰ Μοναστήρια, ἢ εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς Ἀνατολῆς, ἐνεκα τῶν ἐιδικῶν συνθηκῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἔζων τότε αἱ ἑλληνικαὶ χῶραι, ὡς μᾶς πληροφοροῦν αἱ βιογραφίαι τῶν ὁσίων Λουκά, Μελετίου, Νίκωνος, Φιλοθέης κ.ἄ.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὰ Μοναστήρια ὑπῆρξαν οἱ μόνοι χῶροι, ἐνθα ἐκαλλιεργοῦντο τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ἀντεγράφοντο τὰ ἔργα τῆς τε θύραθεν καὶ ἐκκλησιαστικῆς σοφίας. «Τέχνη, ποίησις καὶ ἐπιστήμη εὗρον ἐκεῖ τὴν θεραπείαν των. Αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἀποτελοῦσι κεφάλαιον τῆς ἱστορίας τοῦ μοναχικοῦ βίου»³.

Εἶναι ὅμως ἐξ ἴσου ἀληθές ὅτι, παρὰ τὴν ἀνθηρότητα τοῦ μοναχικοῦ βίου τῆς β' ταύτης περιόδου, τοῦ πλήθους τῶν μοναχῶν καὶ τῶν Μοναστηρίων, βαθύτερα ἔρευνα καὶ παρατήρησις διδάσκει, ὅτι τὰ ἀγνά ἰδεῶδη τοῦ πρώτου χριστιανικοῦ μοναχικοῦ βίου δὲν ἐκρατήθησαν πάντοτε εἰς τὸ ἀρμόζον ὕψος «καὶ ὀλίγοι μοναχοὶ δύνανται νὰ ἐμφανισθῶσιν ὡς ἐκτελεσταὶ ἀληθείης τοῦ ὑψηλοῦ των προορισμοῦ»⁴.

Ἄλλ' ἐὰν σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου, κατὰ γενικὸν κανόνα, τὸ μοναχικὸν ἰδεῶδες ὑφίστατο μείωσιν καὶ κατάπτωσιν, ἐχρησίμευσαν ὅμως ὁ θεσμὸς οὗτος καὶ τὰ ἑλληνικὰ Μοναστήρια ὡς τὰ μόνᾳ καταφύ-

1. Γ. Σωτηρίου, Αἱ Μοναὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἔθνικὴ αὐτῶν δράσις κατὰ τοὺς Βυζαντιν. χρόνους, Ἀθήναι 1936 σελ. 4, 7 ἔ.

2. Γρηγ. Παπαμιχαήλ, Μάξιμος ὁ Γραικὸς Ἀθήναι, 1951 σελ. 35 καὶ Εὐλ. Κουρίλα Ἱστορία τοῦ Ἀσκητισμοῦ, Θεσσαλονίκη 1929 σελ. 40.

3. Κ. Μπόνη, Ἰδεῶδη τοῦ μοναχ. βίου ἐν Βυζαντίῳ κατὰ τὴν ΙΑ' ἑκατ., Ἀθήναι 1938 σελ. 8.

4. Κ. Μπόνη, ἔ.ἄ. σελ. 11.

1. Ματθ. ιθ' 12.

2. Ὀριγέν. Ε. Π. Μ. 13, 517.

3. Χρυσοστ. Ε. Π. Μ. 48, 291. 321.

4. Ἰακ. α' 4.

5. Μ. Βασ. Ε. Π. Μ. 36, 203.

6. Μ. Ἀθαν. Ε. Π. Μ. 26 Βίος Ἀντωνίου.

για γραμμάτων, τεχνών και φιλανθρωπίας, και θα διαδραματίσουν σπουδαιότατον ρόλον κατά την μακραίωνα δουλείαν υπό αλλόθρησκον και σκληρόν κατακτητήν.

Τὰ μοναστήρια υπῆρξαν τὰ φρούρια τῆς πίστεως και τὰ ὄρμητήρια τῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων. Ἐντὸς αὐτῶν διετηρήθη ἡ γλῶσσα και ἡ θρησκεία και ἐγαλουχήθη ἡ ἰδέα τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Γένους. Πλεῖστοι μοναχοὶ κατὰ τοὺς μαύρους χρόνους τῆς δουλείας περιώδευον τὴν Ἑλλάδα και ἐδίδασκον τοὺς ὑποδούλους ἀδελφούς, τοὺς ἐβοήθουν, τοὺς ἐστήριζον εἰς τὴν πίστιν και πολυάριθμοι ἐξ αὐτῶν εὔρον μαρτυρικὸν τέλος¹.

Κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, διὰ λόγους ἱστορικούς, τὰ Μοναστήρια εἰς τὴν Ἑλλάδα εὐρέθησαν μετὰ τεραστίας περιστάσεις. Δυστυχῶς, ἐνεκα κακῆς διαχειρίσεως, μέγα μέρος τοῦ ὕλικου πλοῦτου τῶν Μοναστηρίων ἀπωλέσθη και κατὰ ἑκατοντάδας ἐκλείσαν και ἠρημώθησαν.

Ἡ μοναχικὴ ζωὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα, και γενικώτερον εἰς τὴν Ἀνατολήν, εὐρίσκεται σήμερον εἰς θλιβεράν και ἀξιοθρήνητον κατάστασιν. Πολλοὶ εἶναι οἱ λόγοι τῆς τοιαύτης παρακμῆς, ὥστε τὸ μοναχικὸν πολίτευμα νὰ θεωρῆται ἀπλῶς ὡς παράδοσις μόνον τοῦ παρελθόντος, νεκρὸν και ἄχρηστον μνημεῖον και κειμήλιον τῆς ἱστορίας.

Πολλὰ Μοναστήρια, ἀπὸ ὅσα ὑπάρχουν ἀκόμη, εἶναι ἐσβεσμένοι λυχνία, διότι συνήθως οἱ ἐν αὐτοῖς μοναχοὶ μένουσιν χωρὶς ἐπίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς των, δὲν παρουσιάζουν πνευματικὴν ζωὴν και δρᾶσιν χριστιανικὴν, οὐχὶ δὲ σπανίως γίνονται αἰτιοὶ σκανδαλισμοῦ τῶν συνειδήσεων. Ἐπὶ πλεόν, τὰ Μοναστήρια χαρακτηρίζονται ὡς κέντρα παραθερισμοῦ, ὡς ὑποστατικά ὄρισμένων ἀνθρώπων, ὡς καταφύγια μόνον τῶν ἀποτυχημένων και ἀπηλπισμένων. Ἀφ' ἑτέρου, μέγας ἀριθμὸς μοναχῶν ζοῦν ἐν τῷ κόσμῳ, ἄνευ ἀναφορᾶς και προσαρμογῆς πρὸς τὰς θεμελιώδεις μοναχικὰς ὑποχρεώσεις.

Ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὸν σπουδαιότερον λόγον τῆς καταπτώσεως και τῆς ἀπονεκρώσεως τοῦ μοναχικοῦ βίου παρ' ἡμῶν, εἶναι ὅτι δὲν κατεβλήθη ἡ ἀρμόζουσα σοβαρὰ προσπάθεια και μέριμνα συγχρονισμένης και συστηματικῆς διοργανώσεως και χρησιμοποίησεως αὐτοῦ, κατὰ τὸ πνεῦμα και τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ εὐαγγελίου, ἀλλ' ἀπεναντίας ἠγνοήθη ἡ ἀξία του, ἐθεωρήθη ἄχρηστος, παρέμεινε στάσιμος, ἀπεξενώθη ἀπὸ τὴν ἀγιότητα και τὴν δρᾶσιν, παρημελήθη και τελικῶς ἔχασε τὸ νῆμα τοῦ σκοποῦ του, τὴν λαμπρότητα και τὸν προορισμὸν του, ἐξετράπη ἀπὸ τὴν γραμμὴν τοῦ πραγματικοῦ του προσανατολισμοῦ και πίπτει ἀπὸ πτώσεως εἰς πτώσιν και ἀπὸ σκανδαλοῦ εἰς σκάνδαλον, πρὸς ἀνυπολόγιστον ζημίαν τῆς Ἐκκλησίας.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ

1. Χρυσ. Παπαδοπούλου, Οἱ Νεομάρτυρες

Ἐπὶ τὸν Θεὸν ἅπιστος δὲν δύναται νὰ εἶναι πιστὸς πρὸς τὸν πλησίον.

* Ὁ φόβος τοῦ κόσμου καθιστᾷ ἡμᾶς ἀσθενεῖς, ὁ δὲ φόβος τοῦ Θεοῦ ἰσχυρούς.

Ἡ ΑΓΑΜΙΑ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΕΝ Τῇ ΑΡΧΑΙΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

Εἰς τὸ ζήτημα τοῦ γάμου και τῆς ἀγαμίας τοῦ Κλήρου ἡ παράδοσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διαφέρει αἰσθητῶς τῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης και τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, τῶν προκουφασῶν ἐκ τῆς Μεταρρυθμίσεως, ἰδίᾳ ὅταν αἱ τελευταῖαι αὗται διέσωσαν ἐπισκοπικὴν σύνθεσιν. Οἱ παλαιοὶ Καθολικοὶ, οἱ μετὰ τὴν σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ ἀποσχισθέντες τῆς Ρώμης, ἐτάχθησαν μετὰ τὴν ἀποψιν τῶν Διαμαρτυρομένων και ἐπιτρέπουν τὸν γάμον τῶν κληρικῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν.

Ἴνα δυνηθῶμεν νὰ παρακολουθήσωμεν και κατανοήσωμεν τὴν ἐξέλιξιν, τὴν ὁποίαν παρουσίασε τὸ ζήτημα τοῦτο, δέον ν' ἀναδράμωμεν εἰς τὴν Ἱστορίαν.

Αἱ εἰς ἡμᾶς ὅμως περιελθοῦσαι πληροφορίες εἶναι πενιχραί. Ἐν πρώτοις, ἔχομεν τὰς δύο γνωστοτάτας μαρτυρίας τῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου (πρὸς Τίτον 1, 5-8¹ και πρὸς Τιμόθεον 3, 2-13²), αἱ ὁποῖαι πείθουσιν ἡμᾶς, ὅτι ὁ γάμος δὲν ἦτό τι τὸ ἀπάδον πρὸς τὸ ἱερατικὸν ὑπόργημα, και τοῖ οἱ Ἀπόστολος Παῦλος διεκήρυξεν ὅτι ἡ παρθενία ὑπερέχει τοῦ γάμου³. Οὐδὲν ἔχει ἡμᾶς νὰ δεχθῶμεν, ὅτι κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας τοῦ βίου τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας οἱ κληρικοὶ ὑπεβάλλοντο εἰς πειθαρχίαν διάφορον τῆς τῶν λαϊκῶν. Τοιοῦτόν τι ἀναφέρει εἰς ἡμᾶς ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, οὐ μόνον περὶ τῶν Ἐπισκόπων ἀλλὰ και περὶ τῶν Ἱερέων και Διακόνων⁴. Ἀφ' ἑτέρου ὁ Εὐσέβιος μνημονεύει τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἐπισκόπου Χαιρήμονος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν διωγμὸν τοῦ Δεκίου (242-252) κατέφυγε μετὰ τῆς συζύγου του εἰς ὄρος τῆς Ἀραβίας⁵.

Τὸ ζήτημα ὅμως τῆς ἀγαμίας, ἡ ἀκριβέστερον τὸ τῶν συζυγικῶν σχέσεων κληρικῶν και συζύγων των, ἀνεκινήθη τὸ πρῶτον εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον τῆς Νικαίας (325). Τινὲς τῶν εἰς αὐτὴν παρευρεθέντων Ἐπισκόπων ἐπεδίωξαν νὰ εἰσηγηθοῦν τὴν ὑποχρέωσιν χωριστοῦ βίου μεταξὺ συζύγων μετὰ τὴν χειροτονίαν· ὁ ἅγιος Παφνούτιος ὅμως, ὁμολογητῆς τῆς πίστεως και διάσημος ἀσκητῆς, ὑπερημύνη τῆς κατὰ παράδοσιν πειθαρχίας δι' ἐπιχειρημάτων, παραδεδομένων εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ Σωκράτους

1. «Τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ και καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διεταξάμην· εἰ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μὴδς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπότακτα. Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι και Θεοῦ οἰκονόμον...».

2. «...δεῖ οὖν τὸν Ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μὴδς γυναικὸς ἀνδρα... τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος... διάκονοι ἔστωσαν μὴδς γυναικὸς ἀνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι και τῶν ἰδίων οἴκων».

3. Πρὸς Κορινθ. Α' Κεφ. 7ον.

4. Στρομ. III 12, παρὰ Migne, Patr. Gr. 8, col. 1189c: «Ναὶ μὴν και τὸν τῆς μὴδς γυναικὸς ἀνδρα πάνυ ἀποδέχεται κἀν πρεσβύτερος ἢ κἀν διάκονος, κἀν λαϊκός, ἀνεπίληπτος γάμῳ χρώμενος. Σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας».

5. Ἐκκλ. Ἱστορ. VI 42, Migne, Patr. Gr. 20, 613 A.B.

(†439) Ὁ εἰρημένος ἅγιος, ἀπαντῶν εἰς πρότασιν πατέρων τινῶν, ἐτόνισεν: «Τίμιον εἶναι καὶ τὴν κοίτην καὶ αὐτὸν ἀμίαντον τοῦ γάμου λέγων, μὴ τῇ ὑπερβολῇ τῆς ἀκριβείας μᾶλλον τὴν Ἐκκλησίαν προσβλάψωσιν· οὐ γὰρ πάντας δύνασθαι φέρειν τῆς ἀπαθείας τὴν ἀσκησιν, οὐδ' ἴσως φυλαχθῆσεσθαι τὴν σωφροσύνην τῆς ἐκάστου γαμετῆς. Σωφροσύνην δ' ἐκάλει καὶ τῆς νομίμου γυναικὸς τὴν συνέλευσιν. Ἀρκεῖσθαι τε τὸν φθάσαντα κλήρου τυχεῖν, μηκέτι ἐπὶ γάμον ἔρχεσθαι, κατὰ τὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀρχαίαν παράδοσιν· μήτε μὴν ἀποζευγνύσθαι ταύτης, ἣν ἀπαξ ἤδη πρότερον λαϊκὸς ὢν ἠγάγετο. Καὶ ταῦτ' ἔλεγε, ἄπειρος ὢν γάμου καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν γυναικὸς· ἐκ παιδὸς γὰρ ἐν ἀσκητηρίῳ ἀνετέθραπτο, καὶ ἐπὶ σωφροσύνη, εἰ καὶ τις ἄλλος περιβόητος ὢν»¹.

Τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἁγίου Παφνουτίου μνημονεύονται ἐπίσης διὰ τῶν αὐτῶν περιπτου λέξεων ὑπὸ τοῦ Σωζομένου², οὐδεὶς δὲ σοφὸς ἐπιστήμων ἠμφεσβήτησε τὴν γνησιότητα καὶ αὐθεντικότητα τοῦ κειμένου. Ἐξάγεται ὅθεν τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ τρίτος κανὼν τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ ὁποῖος ἀπηγόρευεν εἰς τοὺς κληρικούς τὴν συγκατοικίαν μετὰ γυναικὸς, δὲν ἀφεώρα τὴν νόμιμον σύζυγον³.

Οἱ Ἀποστολικοὶ Κανόνες παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς ἐναργῆ εἰκόνα τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πειθαρχίας ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ⁴. Ὁ ὑπ' ἀριθ. 5 κανὼν ἀπαγορεύει εἰς τοὺς κληρικούς νὰ ἐκδιώξουν τὰς γυναῖκας τῶν «προφάσει εὐλαβείας». Ἀφ' ἐτέρου, ὁ ὑπ' ἀριθ. 26 κανὼν καθορίζει, ὅτι μόνον οἱ ἀναγνώσται καὶ οἱ ἱεροφάλται ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συνάψωσι γάμον.

Ἡ Ἐκκλησία ἀπέδωκε πάντοτε ἐξαιρετικὴν τιμὴν εἰς τὴν ἀγαμίαν. Μερικοί, μάλιστα, Πατέρες διέκειντο ἐχθρικῶς πρὸς τὸν γάμον τῶν κληρικῶν· τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων⁵. Οὗτος ὁμοῦς ἐπετέθη ἐναντίον τῶν ὑπερβολῶν τῶν Μανιχαίων καὶ τινῶν χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι διεκήρυσσον ὅτι ἡ ὕλη εἶναι κακὴ ἢ Ἐκκλησία δὲ διεβεβαίωσεν, ὅτι ὁ παραδεχόμενος τὴν ἀγαμίαν ὑπὸ τοιούτους ὁρους ἦτο κατακριτέος. Τοιαύτη περιπτου εἶναι καὶ ἡ ἔννοια τοῦ 51ου Ἀποστολικοῦ Κανόνος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἰδιαίτερος ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ἐνεφανίσθησαν ἀσκητικαὶ τάσεις τῶν ἄκρων. Ὁ γάμος ἀπερρίφθη καὶ πᾶσα ἐλπίς σωτηρίας τῆς ψυχῆς τῶν νυμφευομένων ἀπεκλείετο· εἰς τοὺς οἴκους, εἰς τοὺς ὁποίους κατώκουν οἱ νυμφευόμενοι, δὲν προσηύχοντο, οἱ δὲ ἕγγαμοι ἱερεῖς ὑφίσταντο τὴν περιφρόνησιν τῶν πιστῶν. Εἰς τὰς ἀκρότητας αὐτὰς ἡ Ἐκκλησία ἀντέδρασε τάχιστα διὰ

τῆς Συνόδου τῆς ἐν Παφλαγονίᾳ Γάγγρας. Ὁ ἀκριβὴς χρόνος, καθ' ὃν ἐγένετο ἡ Σύνοδος αὕτη, εἶναι ἀγνωστος· κατὰ πᾶσαν ὁμῶς πιθανότητα, αὕτη ἔλαβε χώραν περὶ τὰ μέσα τοῦ 4ου αἰῶνος. Οἱ Πατέρες, οἱ λαβόντες μέρος εἰς αὐτὴν, διεκήρυσαν, ὅτι δὲν κατεδικάζον τοὺς ἀσκητὰς καὶ τὴν ἀποχὴν ἢ τὴν παρθενίαν, ἀλλὰ μόνον τὰς αἰρετικὰς ὑπερβολὰς τῶν τάσεων τούτων, αἱ ὁποῖαι εὕρισκοντο εἰς πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς τὰς Γραφὰς καὶ τὴν Παράδοσιν.

Ἄλλοια ὑπῆρξεν ἡ ἐν τῇ Δύσει ἐπικρατοῦσα κατάσταση. Τυχχάνει γνωστὸν, ὅτι ἐν αὐτῇ ὑπῆρχον κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα ἕγγαμοι Ἐπίσκοποι· τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ ἅγιος Ἰλάριος ὁ Πικταβίου, ὁ μέγας Γαλάτης ὑπερασπιστῆς τῆς ὀρθοδοξίας ἐναντι τοῦ ἀρειανισμοῦ. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁμοῦς, ἐπεκράτησεν ἡ τάσις, ὅπως ὑποχρεώνωνται οἱ τὸ ἱερατικὸν ὑπόργημα ἀναλαμβάνοντες ἕγγαμοι ν' ἀπέχωνσι πάσης συζυγικῆς σχέσεως μετὰ τῶν γυναικῶν των. Ἄλλωστε, ἐπεκράτει τότε ἐν τῇ Δύσει ἰσχυρὸν ρεῦμα ἐχθρότητος πρὸς τὴν ἀγαμίαν τοῦ κλήρου καὶ δὴ πρὸς τὸν μοναχικὸν βίον. Ἐκ τῶν κατ' ἐξοχὴν ὑπερμάχων τῆς τάσεως αὐτῆς ἦτο ὁ ἐκ Ρώμης λαϊκὸς Ἐλβιδίας, ὁ ὁποῖος, ἵνα καταρρίψῃ τὸ κήρυγμα τῆς ὑπεροχῆς τῆς ἀγαμίας, κατεφέρθη ἀκόμη καὶ κατὰ τοῦ ἀειπαρθένου τῆς Θεοτόκου· ἡ τοιαύτη πολεμικὴ του προσέκρουσεν εἰς τὴν ἀντίδρασιν τοῦ ἁγίου Ἱερωνύμου. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁμοῦς ἐπεκράτησεν εἰς τὴν Δύσιν τὸ ἔθιμον, ὅπως οἱ κληρικοὶ ζῶσι οὐχὶ μετὰ τῶν συζύγων των. Περιττὸν εἶναι νὰ προστεθῇ, ὅτι ἡ τοιαύτη διάταξις συχνότατα δὲν ἐτηρήθη, ἐνίοτε μάλιστα καὶ ἐλησμονήθη.

Σύνοδος, συνελθοῦσα ἐν Ρώμῃ τῷ 386, διεκήρυσεν, ὅτι «εἶναι ἀξιοπρεπές, σεμνὸν καὶ τίμιον νὰ ὑποχρεώσωμεν τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας νὰ μὴ ζῶσι μετὰ τῶν συζύγων των, διότι εἶναι λειτουργοὶ τῶν καθημερινῶν ἀναγκῶν τοῦ ὑπουργήματός των». Ἀφ' ἐτέρου εἶναι γνωστὸν, ὅτι οἱ Πάπαι προσεπάθουν νὰ ἐπεκτείνωσιν εἰς ὅλην τὴν Δύσιν, καὶ δὴ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, τὴν πειθαρχικὴν αὐτὴν διάταξιν¹.

Τὸ ἀντίθετον ἐπεκράτησεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἔνθα ἡ πειθαρχία διτηρήθη μέχρι σήμερον, ἐκτὸς μόνον εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀγαμίας τῶν Ἐπισκόπων. Ὑπῆρξεν ὁμοῦς καὶ ὑπάρχει Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας ἡ νομοθεσία ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ γάμου τῶν κληρικῶν εἶναι διάφορος τῆς νομοθεσίας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου. Πρόκειται περὶ τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τῶν Περσῶν, ἡ ὁποία προσηρμόσθη πρὸς τὴν αἵρεσιν τοῦ Νεστορίου. Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ ὁ γάμος ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν των, τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν Ἐπισκόπων. Ἡ τοιαύτη νομοθεσία καθωρίσθη ὑπὸ τῆς Συνόδου τῆς Σελευκείας τοῦ ἔτους 386².

Ἐν τῷ Βυζαντίῳ ἐπεκράτησε τὸ ἔθιμον, ὅπως οἱ κληρικοὶ, οἱ προοριζόμενοι διὰ τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, ἀποχωρίζονται τῶν συζύγων των· μικρὸν δὲ κατὰ

1. Πρβλ. Σωκράτους, Ἐκκλησι. Ἱστορία, βιβλ. I, κεφ. 11, Migne Patr. Gr. 67, στήλη 104 AB.

2. Ἐκκλ. Ἱστορ. βιβλ. I, κεφ. 23, Migne Patr. Gr. 67, στήλη 926.

3. Ἀλιβιζάτου Ἀμ., Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες. Ἀθήναι 1949 σελ. 27.

4. Αὐτόθι, σελ. 135 κ.εξ.

5. Κατήχησις 12, κεφ. 25: «Εἰ γὰρ ὁ ἐν τῷ Υἱῷ καλῶς ἱερατεῶν ἀπέχεται γυναικὸς», Migne, Patr. Gr. 33, σελ. 757.

1. Βλέπε Migne, Patr. Lat. 56, col. 728.

2. Πρβλ. Συνοδικὸν τῆς Ἀνατολῆς δημοσιευθὲν καὶ μεταφρασθὲν ὑπὸ J. B. Chabot ἐν Περσίοις 1902.

μικρόν, τὸ ἔθιμον τοῦτο ἐπεβλήθη εἰς τὰ τότε κρατοῦντα ἦθη, ἰδίᾳ ὅτε κατωχυρώθη διὰ τοῦ 12ου κανόνος τῆς Πενθέκτης ἐν Τρούλῳ Συνόδου (692). Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ κανόνος τούτου, οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ μετὰ τῶν γυναικῶν των ζῶντες, ἐκινδύνευον νὰ καθαιρεθῶσιν.

Ὁ κανὼν οὗτος εὐρίσκειτο εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸν 5ον ἀποστολικὸν κανόνα, ὁ ὁποῖος ἠπείλει δι' ἀφορισμοῦ καὶ καθαιρέσεως τὸν Ἐπίσκοπον, Πρεσβύτερον ἢ Διάκονον, τὸν ἀποπέμποντα τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα «προφάσει εὐλαβείας». Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν δύο διασήμων σχολιαστῶν Ζωναρᾶ καὶ Βαλσαμῶνος, ἡ δικαίωσις τῆς νομοθεσίας τῆς Συνόδου τῆς Πενθέκτης παρουσιάζει μέγα ἐνδιαφέρον· ἀποδεικνύει, ὅτι αὐστηρὰ πειθαρχία δὲν ἠδύνατο εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ἐπιβληθῆ εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, ἐφ' ὅσον ἡ κοινωνία ἐτέλει εἰσέτι ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν εἰδωλολατρικῶν στοιχείων¹.

Φαίνεται, ἄλλωστε, ὅτι ὑπῆρχε ποιά τις ἐλαστικότης ἐναντι τῆς κανονικῆς διατάξεως, διὰ τῆς ὁποίας ἀπηγορεύετο εἰς τοὺς κληρικούς, πλὴν τῶν ἀναγνωστῶν καὶ ψαλτῶν, ἡ μετὰ τὴν χειροτονίαν των σύναψις γάμου, καὶ κατ' ἀρχὴν ἀνεγνωρίσθη τὸ δυνατόν τῆς συνάψεως γάμου τῶν κληρικῶν δύο ἔτη μετὰ τὴν χειροτονίαν των.

Ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Λέων ὁ σοφὸς (886-912) ἐν τῇ τρίτῃ Νεαρᾷ ὑπέμνησε τὴν ἐκ παραδόσεως πειθαρχίαν², ἡ κύρωσις ὅμως εἶναι ἐλαφρά, ἐνῶ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς (Νεαρὰ ἕκτη, κεφ.5) ἐπέβαλε τὴν καθαιρέσιν. Ὁ αὐτὸς αὐτοκράτωρ Λέων εἰς τὴν Νεαρὰν 79ην καθώρισεν, ὅπως οἱ λιποφυχοῦντες κληρικοὶ ὑπαχθῶσιν εἰς τὸν νόμον «ὑποχωρήσεως τῆς τάξεως»³.

Ἄς ἐπανεέλθωμεν ἤδη εἰς τὴν Πενθέκην Σύνοδον καὶ μάλιστα εἰς τὸν 13ον κανόνα αὐτῆς, διὰ τοῦ ὁποίου ὑπενθυμίζεται ἡ ἐκ παραδόσεως πειθαρχία, ἡ ἐπιτρέπουσα εἰς τοὺς κληρικούς νὰ ζῶσιν ἐγγαμον βίον, ἡ δὲ ἀντίθετος ἀποφίσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης κατακρίνεται⁴. Οὐχ ἦττον ὅμως ἐπὶ τοῦ τελευταίου αὐτοῦ σημείου εἰς *modus vivendi* μεταξὺ Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἔσχισε μέχρι τοῦ 9ου αἰῶνος. Ὁ Πατριάρχης Φώτιος, εἰς τὴν δευτέραν του ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πάπαν Νικόλαον, ἀναφέρει εἰρωνικῶς τὴν διαφορὰν τῆς συνηθείας⁵. Ἐὰν ὁ Φώτιος βραδύτερον εἰς τὴν ἐγκύκλιόν του πρὸς τοὺς ποντι-

1. Πρβλ. Τὰ σχόλια τῶν Ζωναρᾶ καὶ Βαλαμῶνος ἐν Ράλλῃ καὶ Ποτλῆ, Σύνταγμα κλπ. Ἀθήνησιν 1852, τόμ. Β' σελ. 331—332.

2. Βλέπε Noailles P.—Dain A., Νεαρὰ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, Paris 1944, Nouvelle III σελ. 19—20 ἐνθα ἀναγιγνώσκεται: «Κελεύομεν κατὰ τὸ ἀνωθεν καὶ ἀρχαίον τῆς ἐκκλησίας διάταγμα τὰς χειροτονίας προβαίνειν...».

3. Βλέπε Νεαρὰν 79, ἐνθ. ἀν., σελ. 272.

4. Πρβλ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, ἐνθ. ἀν., σελ. 82.

5. Βλέπε Migne, Patr. Gr. 102, 605A. Ὁ Φώτιος προσθέτει ἐν στήλ. 605: «Οὕτως ἐν οἷς οὐκ ἔστι πίστις τὸ ἀθετούμενον οὐδὲ κοινοῦ τε καὶ καθολικοῦ ψηφίσματος ἐκπτώσις. Ἄλλων παρ' ἄλλοις ἔθων τε καὶ νομίμων φυλαττομένων, οὔτε τοὺς φύλακας ἀδικεῖν, οὔτε τοὺς μὴ παραδεξαμένους παρανομεῖν ὀρθῶς ἂν τις κρίνειν εἰδὼς διορίσαιτο».

Ο ΑΓΙΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ (*) Β'.

Αἱ ἰδέαι αὐται τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου περὶ τῆς ἀμέσου θεάς τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τοῦ θρησκευτικοῦ καθ' ὅλου βιώματος, ἂν καὶ ἐπεσκιάσθησαν ὑπὸ τῆς «θωμιστικῆς» φιλοσοφίας, δὲν παρεμερίσθησαν ἐξ ὀλοκλήρου, ἀλλ' ἐπέζησαν διὰ τῶν αἰῶνων, ἐπιδρῶσαι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ἐπὶ τὴν καθ' ὅλου φιλοσοφικὴν καὶ θεολογικὴν σκέψιν τῶν νεωτέρων καὶ ἰδίᾳ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Ἐν πρώτοις σημειωτέον, ὅτι ἡ περὶ τοῦ νοητοῦ κόσμου διδασκαλία τοῦ Αὐγουστίνου ἀπετέλεσε τὴν γέφυραν, ἥτις ὀδηγεῖ ἐκ τοῦ ἀρχαίου Πλατωνισμοῦ καὶ Νεοπλατωνισμοῦ πρὸς τὸν ἐν τῇ ἀξιολογικῇ ἰδίᾳ φιλοσοφίᾳ ἐκδηλούμενον «Πλατωνισμόν» τῶν νεωτέρων χρόνων. Ὡς ὁ «χριστιανὸς πλατωνικὸς» ἐδέχετο, ὅτι ἡ λογικὴ καὶ ἀξιολογικὴ σφαῖρα εἶναι ἐναντι τῆς ὀντολογικῆς ὅλως αὐτόνομος καὶ αὐτοτελής, διακριομένη ταύτης σαφῶς⁽¹⁾, οὕτω καὶ ἡ ἀξιολογικὴ φιλοσοφία σήμερον δέχεται, ὅτι ὑπάρχει ἐν «βασιλείῳ ἀξίων», ὅπερ ἴσταται ἐναντι τοῦ πραγματικοῦ κόσμου τῶν ἀντικειμένων ὡς μία αὐτόνομος σφαῖρα: Αἱ ἀξίαι εἶναι τι ἀντικειμενικόν, ὅπερ δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς αὐθαιρέσις τοῦ ἀξιολογοῦντος ὑποκειμένου, ἀλλ' ἀνήκουσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἰδεῶν ἀντικειμένων⁽²⁾.

Ἐπειτα καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Αὐγουστίνου υἱοθετουμένη διδασκαλία περὶ τῆς διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ βιώματος καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀμέσου ἐμπειρίας δημιουργου-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 24.

1. Augustinus Magister..., σελ. 412.

2. Πρβλ. Εὐαγγ. Θεοδώρου, Χριστιανικὸς Ἀνθρωπισμὸς, σελ. 38 ἐξ.

φικούς θρόνους τῆς Ἀνατολῆς ἀπρηνήθη τὸ διαλλακτικὸν πνεῦμα, δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῆ, ὅτι οἱ λατινοὶ ἱεραπόστολοι ἐν Βουλγαρίᾳ ἀπερριπτον τὸν ἐγγαμον βίον τῶν ἱερέων καὶ ὅτι ὁ Πάπας Νικόλαος ἐθεώρει ὡς κολασίμους τοὺς γάμους τούτων.

Ἀπὸ τῆς Πενθέκτης Συνόδου ἡ πειθαρχία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν μετεβλήθη, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς ἀγαμίας τοῦ κλήρου. Ἡ πειθαρχία αὕτη εἶναι ἀναμφιβόλως σφωτάτη, καθ' ὅσον συμφώνως πρὸς τὸ ἔθιμον τῆς παγκοσμίου Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς τέσσαρας πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἐπιδιώκει νὰ ἐπιβάλλῃ τὸ ἀσυμβίβαστον μεταξὺ ἱερωσύνης καὶ γάμου. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἀποκορούουσα αὕτη τὸν γάμον τῶν κληρικῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν των, ἐμποδίζει τοὺς κληρικούς ἀπὸ ἐνεργείας ἀπαδούσας εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ θείου λειτουργήματος. Ἐπίσης ἡ Ἐκκλησία μας, ἐπιφυλάττουσα εἰς τοὺς ἀγάμους κληρικούς τὴν εἰσοδὸν των εἰς τὴν πλήρη ἱερωσύνην (à la plénitude du sacerdoce) δεικνύει τὴν ὑψηλὴν αὐτῆς ἀντίληψιν περὶ παρθενίας καὶ ἀγνότητος.

Ἄρχιμ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ ΦΙΛΙΠΠΑΙΟΣ
Παρίσις 25-1-955

μένης τρίτης πηγῆς γνώσεως γίνεται εὐρέως δεκτὴ ὑπὸ νεωτέρων φιλοσόφων, οἵτινες τονίζουσιν, ὅτι παρίσταται ἀνάγκη, ὅπως τὸ γνωσιολογικὸν σχῆμα τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅπερ ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ φυσικοῦ κόσμου, συμπληρωθῆ καὶ διὰ τῆς γνωσιολογικῆς διδασκαλίας περὶ τῆς τρίτης πηγῆς τῆς γνώσεως, ἥτις ἀφορᾷ πρὸ πάντων εἰς τὸν κόσμον τοῦ πνεύματος, εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν ἰδεῶν καὶ ἀξιών. Ἡ τάξις πρὸς παραδοχὴν τῆς ἀμέσου ἐσωτερικῆς θεάς καὶ ἐμπειρίας ὡς ὄργανου γνώσεως ἐνισχύεται ὑπὸ νεωτέρων Φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ἀναφερομένων ἀφ' ἐνός εἰς τὸ πρόβλημα τῆς γνώσεως τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐξωτερικῆς πραγματικότητος καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀξιολογικῆς γνώσεως⁽¹⁾.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ πρῶτον πρόβλημα, ὁ Wilhelm Dilthey (1833—1911) κατέδειξεν, ὅτι ἡ πεποιθῆσις ἡμῶν περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐξωτερικοῦ πραγματικοῦ κόσμου στηρίζεται ἐπὶ μιᾷ ἀμέσου ἐμπειρίας αὐτοῦ. Ἡ ἐν ἡμῖν συνειδησις τῆς ἐξωτερικῆς πραγματικότητος στηρίζεται, κατὰ τὸν Dilthey, ἐπὶ τῶν «βιωμάτων τῆς ἀντιστάσεως», ἣν προβάλλει ἡ πραγματικότης αὐτὴ εἰς τὴν βούλησιν ἡμῶν⁽²⁾. Καὶ ὁ φιλόσοφος M. Frischeisen—Köhler (1878—1923) δέχεται, ὅτι ἐκτός τῆς κατ' αἴσθησιν ἐμπειρίας καὶ τῆς διανοίας ὑπάρχει καὶ τρίτη πηγή γνώσεως, ἡ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ ἐμπειρία, ἥτις ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὸν πνευματικὸν καὶ ἀξιολογικὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ταύτης ἐμπειρίας στηρίζεται ὡσαύτως ἡ πεποιθῆσις ἡμῶν περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ διὰ τῆς κατ' αἴσθησιν ἐμπειρίας γιγνωσκόμενου ὑφ' ἡμῶν κόσμου⁽³⁾. Ἐπίσης κατὰ τὸν Max Scheler (1874—1928) ἡ πραγματικότης τοῦ κόσμου γίνεται ἀντιληπτὴ ὑφ' ἡμῶν κατὰ τρόπον ἄμεσον ἐν τῇ ἐμπειρίᾳ τῆς ἀντιστάσεως, ἣν ἡ πραγματικότης προβάλλει εἰς τὴν ἐν τῇ βούλησει ἡμῶν ἀποκαλυπτομένην αὐθόρμητον καὶ ἐλευθέραν ἐκδήλωσιν τοῦ ἐγῶ⁽⁴⁾. Ἡ διδασκαλία αὕτη ἐκτίθεται συστηματικῶς ὑπὸ τοῦ Nikolai Hartmann (1882—1950), τονίζοντος ἐπίσης, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐν διαφόροις ἐσωτερικοῖς βιώμασι κατὰ τρόπον ἄμεσον βιοῦ τὴν πραγματικότητα τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καὶ ἀποκτᾷ συνειδησιν αὐτῆς⁽⁵⁾. Ὅθεν πάντες οἱ φιλόσοφοι οὗτοι δέχονται, ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν βίωμα εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ γεννᾷ ἐν ἡμῖν τὴν ἄμεσον βεβαιότητα περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου.

1. Johannes Hessen, Religionsphilosophie, τόμ. 2, σελ. 106 ἐξ.

2. Αἱ ἰδέαι αὗται τοῦ W. Dilthey ἀναπτύσσονται ἐν τῷ περιφημῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Beiträge zur Lösung der Frage vom Ursprung unseres Glaubens an die Realität der Aussenwelt» ἐν Ges. Schriften, τόμ. 5, Tübingen 1924.

3. Αἱ ἰδέαι τοῦ M. Frischeisen—Köhler περὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐμπειρίας ἐκτίθενται ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ «Das Realitätsproblem» (Berlin 1912) καὶ «Wissenschaft und Wirklichkeit» (Leipzig 1912).

4. Ἰδὲ σχετικῶς ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Scheler «Die Wissensformen und die Gesellschaft» (Leipzig 1926).

5. Ἰδὲ σχετικῶς ἐν N. Hartmann, Zum Problem der Realitätsgegebenheit, Berlin 1931· τοῦ αὐτοῦ, Zur Grundlegung der Ontologie, Berlin u. Leipzig 1935.

Ὅσον ἀφορᾷ ἔπειτα εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀξιολογικῆς γνώσεως, ἡ ἀξιολογικὴ φιλοσοφία σήμερον διδάσκει, ὅτι ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἀξιολογικῇ ἐμπειρίᾳ λαμβάνομεν γνῶσιν τοῦ κόσμου τῶν ἀξιών. Ἡ τάξις τῶν ἀξιών, ὡς ἰδεατὴ τάξις, τάσσεται παραλλήλως πρὸς τὴν τάξιν τῶν λογικῶν ἰδεῶν, ἀλλ' ὅμως δὲν ταυτίζεται μετ' αὐτῆς, καθ' ὅσον ἡ τάξις τῶν ἀξιών δὲν εἶναι διανοητικὴ τάξις καὶ δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ πρὸς τὴν συναισθηματικὴν πρὸ πάντων πλευρὰν τῆς φύσεως ἡμῶν. Τὰ περιεχόμενα αὐτῆς δὲν συλλαμβάνονται ὑπὸ τῆς νοήσεως, ἀλλὰ βιοῦνται κυρίως ὑπὸ τῆς ψυχῆς. Ἡ τάξις τῶν ἀξιών, ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Pascal, δὲν εἶναι «ordre de la raison» («τάξις τοῦ λογικοῦ»), ἀλλ' «ordre du coeur» («τάξις τῆς καρδίας»). Αἱ ἀξίαι δὲν γίνονται ἀντιληπτὰ διὰ διανοητικῶν ἐνεργειῶν, καθ' ὅσον ἡ νόησις εἶναι τόσον τυφλὴ διὰ τὰς ἀξίας, ὅσον τὸ οὖς διὰ τὰ χρώματα καὶ ὁ ὀφθαλμὸς διὰ τοὺς τόνους. Εἰς τὴν κατανόησιν καὶ σύλληψιν τῶν ἀξιών λαμβάνει μέρος ἡ ἀνθρωπίνη προσωπικότης ἐν τῇ ὁλότητι αὐτῆς. Τὸ κύριον ὄργανον, δι' οὗ συλλαμβάνομεν τὰς ἀξίας, εἶναι τὸ «ἀξιολογικὸν συναισθημα». Ἡ ὑφ' ἡμῶν ἀξιολόγησις ἐνός πράγματος δὲν εἶναι ὁ δημιουργὸς τῆς ἀξίας, ἀλλ' ἀντιθέτως ὁ ἐν ἡμῖν κατοπτρισμὸς τῆς ἀξίας καὶ ἡ ἀντίδρασις ἡμῶν πρὸς τὴν ἐπίδρασιν, ἣν ἀσκεῖ ἡ ἀξία ἐφ' ἡμᾶς. Διὰ τῆς ἀξιολογήσεως δίδομεν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἀξίαν. Ἡ ἀξιολογικὴ θεώρησις εἶναι ἀπλή ὑποδοχὴ καὶ οὐχὶ ἐπινόησις τῆς ἀξίας. Αἱ ἀξίαι γίνονται κατανοηταί, ὅταν ἐκεῖναι ἀναλάμπωσι καὶ ἀκτινοβολῶσιν ἐν ἡμῖν. Συλλαμβάνομεν ταύτας, ὅταν ἡμεῖς συναρπαζώμεθα καὶ κυριεύωμεθα ὑπ' αὐτῶν. Ἡ περὶ τῆς ἀξιολογικῆς γνώσεως διδασκαλία αὕτη ἀνεπτύχθη κυρίως ὑπὸ τῶν R. Lotze (1817—1881), F. Brentano (1838—1917), N. Hartmann (1882—1950), M. Scheler (1874—1928), D. v. Hildebrand (1881—1940) κ. ἄ. (1).

Ἀλλὰ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους δὲν ἀνέζησε μόνον ἡ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου υἰοθετηθεῖσα διδασκαλία περὶ τῆς ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἐμπειρίᾳ γνώσεως τοῦ «νοητοῦ κόσμου» τῶν ἀξιών, ἀλλὰ γίνεται ὡσαύτως εὐρέως δεκτὴ καὶ ἡ ἐπ' αὐτῆς στηριζομένη διδασκαλία

1. Περισσότερα περὶ τῆς φιλοσοφίας τῶν ἀξιών ἰδὲ ἐν τοῖς ἐξῆς: N. I. Λοῦβαρι, ἄρθρ. «Ἀξία» ἐν Μεγ. Ἑλλ. Ἑγκυκλοπαίδειᾳ. Γρηγ. Παπαμιχαήλ, Ἡ τριάς τῶν ὑψίστων ἀξιών τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀπὸ τῆς χριστιανικῆς σκοπιᾶς, Ἀθῆναι 1946, σελ. 14—15. Κωνστ. Σπετσιέρη, Αἱ ἀξίαι τῆς ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς, Ἀθῆναι 1939. Εὐαγγ. Θεοδώρου, Ἀπολογητικὴ Ἀξιολογία, περ. Ἀεκκλησία, ἔτος 1949, σελ. 307 ἐξ. Τοῦ αὐτοῦ, Χριστιανικὸς Ἀνθρωπισμὸς, σελ. 38 ἐξ. Joh. Hessen, Τὸ νόημα τῆς ζωῆς, μετφρ. Εὐαγγ. Θεοδώρου, Ἀθῆναι 1954, σελ. 31 ἐξ. Joh. Hessen, Die Geistesströmungen der Gegenwart, Freiburg in Breisgau 1937, σελ. 110 ἐξ. Τοῦ αὐτοῦ, Lehrbuch der Philosophie (τόμ. 2ος: Wertlehre), München 1948. Rudolf Eisler, Wörterbuch der philosophischen Begriffe, τόμ. 3 (1930), λέξις Wert. Edgar Brightman The spiritual life, New York 1942. Τοῦ αὐτοῦ, Nature and value, New York 1945. R. B. Perry, Realms of value, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts 1954. Περὶ ἐπίσης τὰ διάφορα ἄρθρα τῶν φιλοσοφικῶν λεξικῶν, ἐν οἷς σημειοῦται πλουσιωτάτη βιβλιογραφία.

του αυτού ἱεροῦ πατρὸς περὶ τῆς θρησκευτικῆς γνώσεως, περὶ τῆς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ θρησκευτικῷ βιώματι καὶ τῇ ἐσωτερικῇ θρησκευτικῇ ἐμπειρίᾳ ἀμέσου θεᾶς καὶ γνώσεως τοῦ Θεοῦ, ἥτις ὑπὸ τοῦ κυρίου ἐκπροσώπου τοῦ μεσαιωνικοῦ «Αὐγουστινισμοῦ», τοῦ μεγάλου φραγκισκανοῦ θεολόγου Bonaventura (1221—1274), ἐχαρακτηρίσθη ὡς «cognitio Dei experimentalis»⁽¹⁾.

Ἡ ἀναβίωσις τῆς διδασκαλίας τοῦ Αὐγουστίνου περὶ τοῦ ὅτι δυνάμεθα νὰ ἔλθωμεν εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ βιώματι εἶναι ὅλως ἐκδηλὸς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Bl. Pascal (1623—1662), καθ' ὃν, ἐκτὸς τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς διανοίας, ὑπάρχει καὶ ἐν τρίτον ὄργανον γνώσεως, ἡ καρδία. Ἡ ἐκ τῆς καρδίας ἀπορρέουσα γνώσις εἶναι ὅλως διάφορος τῶν διὰ τῆς διανοίας ἀποκτωμένων γνώσεων, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως ὑστερεῖ αὐτῶν κατ' ἀξίαν. Κατὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους τοῦ Pascal, «ἡ καρδία ἔχει τοὺς λόγους αὐτῆς, οὓς δὲν γνωρίζει ὁ λόγος (ἡ διάνοια)» («le coeur a ses raisons, que la raison ne connait pas»). Ἡ καρδία εἶναι τὸ ὄργανον τῆς γνώσεως τῶν ὑψίστων ἀληθειῶν. Καὶ ὁ Θεός, κατ' αὐτόν, δύναται νὰ συλληφθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου μόνον διαισθητικῶς διὰ τῆς καρδίας. «Ἡ καρδία καὶ οὐχὶ ἡ διάνοια αἰσθάνεται τὸν Θεόν. Ἡ πίστις εἶναι τὸ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι αἰσθητὸς εἰς τὴν καρδίαν, οὐχὶ εἰς τὴν διάνοιαν»⁽²⁾.

Καὶ ὁ N. Malebranche (1638—1715), ἐπικαλούμενος τὸν Αὐγουστίνον, διδάσκει, ὅτι γινώσκουμεν καὶ θεώμεθα τὸν Θεόν κατὰ τρόπον ἄμεσον. Ἡ μυστικὴ αὐτῆ θεὰ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ πηγὴ πάσης γνώσεως, διότι κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Malebranche θεώμεθα πάντα τὰ πράγματα ἐν τῇ πηγῇ αὐτῶν, ἐν τῷ Θεῷ («nous voyons toutes choses en Dieu»)⁽³⁾.

Παρομοίως ἰδέας ἀπαντῶμεν παρὰ τῷ καρδιναλίῳ John Henry Newman (1801—1890)⁽⁴⁾ καὶ ἰδίως παρὰ τοῖς ῥωμαιοκαθολικοῖς θεολόγοις A. Gratry († 1872) καὶ J. Kuhn († 1887). Ὁ γάλλος A. Gratry δέχεται, ὅτι ἡ ψυχὴ ἔχει εἰδικὴν θρησκευτικὴν προδιάθεσιν, τὴν «αἰσθησὶν τοῦ ἀπείρου» («sens de l'infini»), τὴν «αἰσθησὶν τοῦ θεοῦ» («sens du divin»), ἥτις εἶναι τὸ ὄργανον, δι' οὗ γινώσκουμεν τὸν Θεόν καὶ ἐρχόμεθα εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς θείαςπραγματικότητος⁽⁵⁾. Ὁ γερμανὸς J. Kuhn († 1887), μὴ ἱκανοποιούμενος ἐκ τῶν «θωμιστικῶν»

ἀποδείξεων τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, πιστεύει, ὅτι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει πηγαία τις αἰσθησὶς πρὸς γνῶσιν τοῦ θεοῦ, ἰδέα τις καὶ συνειδησὶς περὶ τοῦ Θεοῦ, ἐρριζωμένη ἐν τῷ μυχαϊτάτῳ βάθει τῆς ψυχῆς καὶ συνυφασμένη μετ' αὐτῆς. Πᾶσα γνῶσις ἡμῶν περὶ τοῦ Θεοῦ στηρίζεται κατ' οὐσίαν ἐπὶ τῆς ἰδέας ταύτης περὶ Θεοῦ, ἥτις εἶναι ὅλως διάφορος τῆς διανοητικῆς γνώσεως. Ἄνευ τῆς ἰδέας ταύτης δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ δημιουργηθῶσιν αἱ περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ ἐνδείξεις⁽¹⁾. Ὡσαύτως οἱ Schleiermacher (1768—1834)⁽²⁾ καὶ Fries (1773—1843)⁽³⁾ ἐδίδασκον, ὅτι ἡ θρησκεία συνίσταται εἰς μίαν συναίσθηματικὴν, διαισθητικὴν σύλληψιν τῆς αἰτίας τοῦ κόσμου.

Ἐπειτα ὑπομνηστὸν, ὅτι ἡ Ψυχολογία καὶ Φιλοσοφία τῆς Θρησκείας τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων οὐδόλας εἶναι νοητὴ ἄνευ τῆς ἐνοίας τῆς ἐσωτερικῆς «θρησκευτικῆς ἐμπειρίας». Οὕτως ὁ ἀπὸ τῆς Ψυχολογίας τῆς Θρησκείας ὀρμώμενος Oesterreich (1880—1949) ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Ἡ θρησκευτικὴ ἐμπειρία ὡς φιλοσοφικὸν πρόβλημα» παρατηρεῖ, ὅτι ἐν τῇ γνησίᾳ θρησκευτικῇ ζωῇ ὑπάρχει ἡ πίστις περὶ τῆς ἀμέσου ἐπαφῆς τῆς συνειδήσεως μετὰ τοῦ Θεοῦ. «Τὸ θεῖον... εἰσέρχεται εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ἐνδοκοσμικοῦ, βιοῦται καὶ γίνεται αἰσθητὸν ἐν ἀμέσῳ ἐμπειρίᾳ»⁽⁴⁾. Καὶ κατὰ τὸν J. Volkelt (1848—1930) τὸ ἰδιάζον γνώρισμα τοῦ θρησκευτικοῦ βίου ἐγκτεται εἰς μίαν διαισθητικὴν γνῶσιν, εἰς τὸ ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἀποκτᾷ κατ' ἄμεσον τρόπον τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἐρχεται εἰς ἐπαφὴν «μετὰ τοῦ Ἀπείρου, μετὰ τοῦ Ἀπολύτου, μετὰ τοῦ ἐσχάτου αἰτίου παντὸς εἶναι, μετὰ τοῦ Αἰωνίου»⁽⁵⁾.

Ὡσαύτως ὁ Max Scheler ἔχει τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ λεγομένη «φυσικὴ Θεολογία» δὲν δύναται νὰ καλλιεργηθῇ ἐπιτυχῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς φιλοσοφίας τοῦ Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτου ἢ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς φιλοσοφίας τῶν μετὰ τὸν Κάντ χρόνων. Ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Περὶ τοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ Αἰωνίου» («Vom Ewigen im Menschen») ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ Φιλοσοφία τῆς Θρησκείας θὰ ἔχη ἐπιτυχῆ ἀνάπτυξιν μόνον, «ὅταν θεμελιώσῃ ἐκ νέου τὸν βαθύτερον πυρῆνα τοῦ «Αὐγουστινισμοῦ» («Augustinismus») διὰ τῶν μέσων τῆς φαινομενολογικῆς φιλοσοφίας, τ. ἔ. τῆς Φιλοσοφίας, ἥτις διὰ κεκαθαμένων ὀφθαλμῶν ἐπιχειρεῖ νὰ ἴδῃ τὰ οὐσιώδη θεμέλια πάσης ὑπάρξεως». Μόνον οὕτως ἡ Φιλοσοφία τῆς Θρησκείας «θὰ ἀποδεικνύῃ ὄλον ἐν σαφέστερον ἐκείνην τὴν ἐπαφὴν τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἣν ὁ Αὐγουστίνος ἤσθάνετο ἐν τῇ ἐμπειρίᾳ τῆς μεγάλης αὐτοῦ καρδίας». Μόνον μίᾳ τοιαύτῃ στροφῇ τῆς Φιλοσοφίας τῆς Θρη-

1. In sent. III, d. 35, q. 1. Augustinus Magister... σελ. 414.

2. Πρβλ. Pascal, Pensées, ἐκδ. Brunshvicg, Paris-Garnier 1925, σελ. 144—145. A.-D. Sertillanges, Le Christianisme et les Philosophies, τόμ. 2, Paris 1941, σελ. 69 ἔξ.

3. Ἐνθ' ἄνωτ. Πρβλ. Joh. Hessen, Augustins Metaphysik der Erkenntnis, Berlin und Bonn 1931, σελ. 102 ἔξ. καὶ 262 ἔξ.

4. Joh. Hessen, Religionsphilosophie, τόμ. 2, σελ. 103.

5. Αἱ ἰδέαι αὐταὶ τοῦ Gratry ἀναπτύσσονται ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «De la connaissance de Dieu, τόμ. 1—2, Paris 1853. Πρβλ. A.-D. Sertillanges, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 340 ἔξ.

1. Ἰδὲ τὰ σχετικὰ κεφάλαια ἐν Joh. Kuhn, Dogmatik, τόμ. 2, Tübingen 1862.

2. Πρβλ. Joh. Hessen, Der deutsche Genius und sein Ringen um Gott, 2α ἐκδοσις, München 1937, σελ. 68 ἔξ.

3. Fries, Wissen, Glaube und Ahndung, Jena 1805.

4. K. Oesterreich, Die religiöse Erfahrung als philosophisches Problem (1915), σελ. 20.

5. J. Volkelt, Was ist Religion?, Leipzig 1913, σελ. 10 καὶ 12 ἔξ.

σκείας «δύναται νὰ ἀνοίξη ἐκ νέου τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τὰς ἀπολεσθείσας ἀληθείας τοῦ Αὐγουστίνου» (1). Κατὰ τὸν Max Scheler, οὐχὶ μόνον αἱ ἠθικαί, ἀλλὰ καὶ αἱ θρησκευτικαὶ ἀξίαι βιοῦνται ἀμέσως ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἐμπειρίᾳ (2).

Καὶ ὁ Rudolf Otto (1869-1937), ἕνα δηλώσῃ τὸ ἴδιον ὄργανον καὶ τὴν ἰδίαν πηγὴν τῆς θρησκευτικῆς γνώσεως, χρησιμοποιοῖ τὴν ὑπὸ τοῦ Zinzendorf δημιουργηθεῖσαν ἔκφρασιν «sensus numinis», ἥτις κατ' οὐσίαν σημαίνει ὅτι καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Gratry χρησιμοποιοῦμένη ἔκφρασις «sens du divin» (3). Κατὰ παρόμοιον τρόπον ὁ φιλόσοφος Johannes Hessen (4), — διακηρύττων ὅτι ἐμπνέεται ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Αὐγουστίνου κληροδοτηθείσης ἡμῖν παραδόσεως —, διδάσκει, ὅτι ἐν τῇ θρησκευτικῇ ἐμπειρίᾳ γινώσκουμεν τὸν Θεὸν κατὰ τρόπον οὐσιωδῶς διάφορον τῆς διανοητικῆς γνώσεως (5). Ὁ Rosenmüller ἐπίσης ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Ἡ Μεταφυσικὴ τῆς ψυχῆς» (1947) (6) διδάσκει, ὅτι «τὸ θεῖον φῶς» ἐνεργεῖ «ἀμέσως» εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν.

Πρὸς τούτοις σημειώτεον, ὅτι ὁ βενεδικτῖνος Al. Mager, ἐπικαλούμενος τὸ ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ ἡγουμένου τῶν βενεδικτῖνων Butler γραφέν ἔργον «Δυτικὸς Μυστικισμός» (7), τονίζει, ὅτι ἡ οὐσία τοῦ μυστικισμοῦ ἔγκειται εἰς τὴν ἄμεσον «ἐμπειρικὴν ἀντίληψιν τῆς παρουσίας καὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ» (8). Ἡ «cognitio Dei experimentalis», περὶ ἧς ὠμίλει ὁ Bonaventura, εἶναι καὶ κατὰ τὸν Al. Mager τὸ θεμέλιον, ἐφ' οὗ στηρίζεται ὁ μυστικισμὸς πασῶν τῶν ἐποχῶν (9).

Ἄλλ' οὐ μόνον ἡ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου περὶ τῆς ἀμέσου θέας καὶ γνώσεως τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ γινομένη ἀνάλυσις τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος ἀσκει πλείστας ἐπιδράσεις ἐπὶ τὴν νεωτέραν Φιλοσοφίαν τῆς Θρησκείας, ὡς δεκνύει ἡ καθ' ὅλου Φιλοσοφία τῆς Θρησκείας τῶν καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν μνημονευθέντων Max Scheler, Rudolf Otto καὶ Johannes Hessen, οἵτινες ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν, ἅτινα ἀναφέρομεν ἐν τῇ εὐσυνόπτῳ ταύτῃ μελέτῃ, τονίζουσιν, ὅτι ἐν τῇ θρησκευτικῇ

βιώματι τὸ ὑποκείμενον ἵσταται ἐναντι τοῦ Ἁγίου, ἐναντι μιᾶς ὑπερβατικῆς πραγματικότητος, ἥτις συγχρόνως εἶναι ἀφ' ἐνὸς τὸ «ens a se» ἢ τὸ «ens realissimum» καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ «summum bonum», καθ' ὅτι ἐν αὐτῇ συγχωνεύονται τὸ ἀπόλυτον εἶναι καὶ ἡ ἀπόλυτος ἀξία.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Αὐγουστίνου περὶ τῶν δύο πόλων, οὗς παρουσιάζει τὸ θεῖον ἐν τῇ θρησκευτικῇ βιώματι, ὑπομνηστέον, ὅτι αὕτη παραλαμβάνεται καὶ ἀναπτύσσεται περαιτέρω ὑπὸ τοῦ Rudolf Otto ἐν τῷ περιφώνῳ ἔργῳ αὐτοῦ «Τὸ Ἅγιον» («Das Heilige»), «τὸ ὅποῖον ἤσχησεν ἀνυπολόγιστον ἐπίδρασιν οὐχὶ μόνον ἐπὶ τῶν θεολογικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν φιλοσοφικῶν κύκλων» (1). Κατὰ τὸν Otto, ὡς καὶ κατὰ τὸν ἁγ. Αὐγουστίνον, τὸ θεῖον ἐν τῇ θρησκευτικῇ βιώματι παρουσιάζει συγχρόνως δύο στοιχεῖα ἀντίθετα πρὸς ἄλληλα. Ἀφ' ἐνὸς ἐμφανίζεται ὡς «mysterium tremendum», ὡς φρικτὸν δηλαδὴ μυστήριον, τὸ ὅποῖον δημιουργεῖ τὴν ἱερὰν φρίκην, τὸ εὐλαβικὸν δέος καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐμφανίζεται συγχρόνως, κατὰ παράδοξον ἀντίθεσιν, ὡς «mysterium fascinans», δηλαδὴ ὡς γοητευτικὸν μυστήριον, τὸ ὅποῖον θέλγει καὶ σαγηνεύει, δημιουργεῖ ἔξαρσιν καὶ πληροῖ μακαριότητος τὴν ψυχὴν. Ἄν ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ὁ ἄνθρωπος συναισθάνηται ἑαυτὸν ὡς κτίσμα, ὡς δημιουργήμα καὶ λαμβάνῃ συνείδησιν τῆς μικρότητος καὶ τῆς ἀπολύτου καὶ ὀλοσχεροῦς ἔξαρτήσεως αὐτοῦ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει οὗτος συναισθάνεται τὸ Ἅγιον ὡς φιλόστοργον πρόνοιαν, ὡς πανάγαθον πατέρα, ὡς πηγὴν ἀγάπης, εὐσπλαγγίας καὶ ἐλέους. Τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα δὲν ἀποκλείουσιν ἄλληλα, ἀλλὰ συναρτῶνται τόσον στενῶς, ὥστε τὸ θρησκευτικὸν βίωμα δὲν εἶναι γνήσιον, ἔταν λείπῃ τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο (2).

Ἐπειτα καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ ἁγ. Αὐγουστίνου περὶ τῆς ἀξιολογικῆς τυφλότητος οὐ μόνον προϋπήρχεν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἐπανελήφθη καὶ θὰ ἐπαναλαμβάνηται ὑπὸ πολλῶν, διότι, ὡς εἶναι γενικῶς παραδεκτόν, ἔταν ἡ ἀχλύς τῆς ἀμαρτίας σκοτίζῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, τότε οὔτε οἱ οὐρανοὶ διηγούνται εἰς αὐτὸν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, οὔτε ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ τὴν θείαν ἀγάπην καὶ εὐσπλαγγίαν (3).

Καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ ἱεροῦ πατρός, ἥτις τονίζει, ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι «ordo amoris», υἰοθετεῖται ὑπὸ πολλῶν νεωτέρων φιλοσόφων. Παρὰ τῷ Fr. Brentano (1838-1917) λ. χ. ἀπαντᾶται ἡ ἰδέα τῆς ἀξιολογικῆς ἐκλογῆς καὶ προτιμήσεως (4). Κατὰ τὸν

1. Max Scheler, Vom Ewigen im Menschen, Leipzig 1921, πρόλογος.

2. Joh. Hessen, Religionsphilosophie, τόμ. 2, σελ. 108.

3. Rudolf Otto, Das Heilige, 23. bis 25. Auflage, München 1936. Τοῦ αὐτοῦ, Das Gefühl des Überweltlichen, München 1932 (κεφ. 1ον: Zinzendorf als Entdecker des sensus numinis).

4. Ὁ Joh. Hessen ἐγεννήθη τῷ 1889. Οὗτος σήμερον εἶναι καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Κολωνίας.

5. Περὶ τῶν καθ' ὅλου γνωσιολογικῶν ἰδεῶν τοῦ Joh. Hessen ἰδὲ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ «Erkenntnistheorie» (Berlin u. Bonn 1926) καὶ «Lehrbuch der Philosophie, τόμ. 1 (Wissenschaftslehre), München-Basel 1950, σελ. 175 ἐξ.

6. B. Rosenmüller, Metaphysik der Seele, 1947.

7. Butler, Western Mysticism, 1922.

8. Al. Mager, Mystik als Lehre und Leben, Innsbruck o. J., σελ. 287.

9. Ἐνθ' ἄνωγ., σελ. 289.

1. N. Ἰ. Λούβαρι, Πίλκε, Ἀθήναι 1942, σελ. 13.

2. Rudolf Otto, Das Heilige, σελ. 14 ἐξ. καὶ 42 ἐξ. Πρβλ. N. Ἰ. Λούβαρι, Πίλκε, Ἀθήναι 1942, σελ. 13. Eivind Berggravn, Ἡ ψυχικὴ πηγὴ τῆς Θρησκείας, Μετάφρ. καὶ Εἰσαγωγή N. Ἰ. Λούβαρι, Ἀθήναι 1946, σελ. 13-14. Εὐαγγ. Θεοδώρου, Χριστιανικὸς Ἀνθρωπισμὸς, σελ. 111-112.

3. Πρβλ. Εὐαγγ. Θεοδώρου, Χριστιανικὴ Κοσμοθεωρία, Ἀθήναι 1950, σελ. 91-92.

4. Joh. Hessen, Ethik, Leiden 1954, σελ. 35.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1000/1954 ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ *

(Χαρακτήρ περιεχομένου τῆς Ἱερωσύνης.
Χαρακτήρ περιεχομένου τῆς Μοναχικῆς Ὁμολογίας) **

Τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τοῦ Κράτους ἐπὶ τεθέντος ἐνώπιον αὐτοῦ ἐρωτήματος περὶ τοῦ ἂν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ὑπ' ἀριθ. 5)1953 ἀπόφασις τοῦ κατὰ τὸν νόμον (ἄρθ. 7 ν. 5383)1932 «περὶ Ἐκκλησι. Δικαστηρίων κτλ.» συγκεκροτημένου Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, διὰ τῆς ὁποίας ἐπεβλήθη εἰς Μοναχὴν, αὐτοπροαιρέτως ἀποβαλοῦσαν τὸ Μοναχικὸν σχῆμα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1946 καὶ βιοῦσαν ἕκτοτε ἐν τῷ ποιμνίῳ τῆς Ἐκκλησίας ἐν ιδιότητι «λαϊκῆς», ἡ ποινὴ τοῦ σωματικοῦ περιορισμοῦ εἰς Ἱ. Μονήν, ἐπὶ ταῖς σκέψειςιν ὅτι ἡ ἐν λόγῳ Μοναχὴ νομίμως καὶ κανονικῶς, ἐξ οὐδενὸς νόμου ἢ ἐκκλησιαστικοῦ κανόνος κωλυομένη πρὸς τοῦτο, ἀπέβαλεν αὐτοπροαιρέτως τὸ Μοναχικὸν

* Ἐδημοσιεύθη ἐν περιοδικῷ «Νέον Δίκαιον», τόμ. Γ', σελ. 783 ἐπ., 1954.

** ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΑΙ

Α.Π. = Ἄρειος Πάγος.

Α.Ε.Κ.Δ. = Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου, (Τόμοι Α' - Θ', ἐκδ. Παν. Ἱ. Παναγιωτάκου, Ἀθῆναι, 1946-1954).

Ε = Ἐκκλησία, ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

J.G.R. = Jus Graeco-Romanum, ἐκδ. Zachariae von Lingenthal.

M.P.G. = Patrologiae Cursus Completus, Series Graecae, ἐκδ. J. P. Migne.

M.P.L. = Patrologiae Cursus Completus, Series Latinae, ἐκδ. J. P. Migne.

Σ. = Σύνταγμα τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων, τόμοι 1-6, ἐκδ. Γ. Ράλλη - Μ. Ποτλῆ.

Θ. = Θεμῖς.

ΘΕ. = Θεολογία.

Max Scheler ἠθικῶς ἀγαθὸν εἶναι ἢ προτίμησις («ὕψηλότερων») ἀξιών (1). Ὁ Nikolai Hartmann ὡσαύτως τονίζει, ὅτι ἐνῶ «τὸ ἠθικῶς ἀγαθὸν εἶναι ἢ κατεύθυνσις πρὸς τὴν ὑψηλότεραν ἀξίαν», ἀντιθέτως «τὸ ἠθικῶς κακὸν εἶναι ἢ κατεύθυνσις πρὸς τὴν κατωτέρα ἀξίαν. Τὸ νόημα τοῦ ἀγαθοῦ δὲν ἀπαιτεῖ βεβαίως τὴν ἄρνησιν τῆς κατωτέρας ἀξίας, ἀλλὰ τὴν θυσίαν τῆς κατωτέρας πρὸς χάριν τῆς ἀνωτέρας» (2).

Ὅθεν αἱ ἰδέαι τοῦ Αὐγουστίνου, αἵτινες ἀμέσως ἢ ἐμμέσως συνδέονται μετὰ τῆς πεποιθήσεως αὐτοῦ, ὅτι ἐν τῷ θρησκευτικῷ βιώματι ἐρχόμεθα εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἀποτελοῦσι τὴν ζωτικὴν ἐντελέχειαν, ἥτις ἐμψυχοῖ καὶ ζωοποιεῖ πολλὰ φιλοσοφικὰ συστήματα τῶν νεωτέρων χρόνων.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, δ. θ.

Καθηγητῆς τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν

1. Max Scheler, Ethik ἐν Jahrb. der Philosophie, II (1914), σελ. 92.

2. Nikolai Hartmann, Ethik (1926), σελ. 350.

σχῆμα καὶ ἐπέλεξε τὸν κοσμικὸν βίον διαβιοῦσα ἐντὸς τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ποιμνίου, ὡς «λαϊκῆ», ἅτε τοῦ διὰ τῆς χειροτονίας ἢ τῆς Μοναχικῆς κορυφῆς προσδοκούμενου εἰς Κληρικὸν ἢ Μοναχὸν χαρακτήρος μὴ θεωρουμένου ὡς «ἀνεξιτήλου», ἀπεφῆνατο γνώμην καθ' ἣν «ἡ προδιαληφθεῖσα ἀπόφασις, ὡς ἐκδοθεῖσα καθ' ὑπέρβασις δικαιοδοσίας καὶ ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τῆς δι' αὐτῆς καταγνωσθείσης ποινῆς οὐσα ἀνεπίδεκτος κατὰ «λαϊκοῦ», παρίσταται ὡς αὐτοδικαίως ἄκυρος καὶ συνεπῶς μὴ ἐκτελεστή, χωρὶς τὸ τοιοῦτο νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ διαπιστωθῇ δικαστικῶς».

I

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω σκέψεων καὶ συμπερασμάτων ἐπιτραπήτω νὰ παρατηρήσωμεν τὰ ἀκόλουθα.

1. Εὐλόγος ἀπορία προβάλλει πρωταρχικῶς, πῶς καὶ διὰ τίνα τάχα λόγον, ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον τὸ τεθὲν ἐνώπιον τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους ὡς ἄνω ἐρώτημα, ἀφορῶν περίπτωσιν Μοναχῆς, μηδεμίαν σχέσιν ἐχούσης μετὰ τὴν Ἱερωσύνην, νὰ ἐρευνηθῇ καὶ τὸ περὶ ἀνεξαλείπτου τοῦ Θείου Χαρίσματος τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης θεμελιώδες θέμα, ἀντικείμενον ὄν ἐρεῦνης, μελέτης καὶ ἀναπτύξεως τῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης ἀποκλειστικῶς, ἀσχολουμένης περὶ τοῦτου διὰ τῶν ἐν αὐτῇ κλάδων τῆς Δογματικῆς, τῆς Συμβολικῆς καὶ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ἐνῶ ἔδει νὰ περιορισθῇ ἢ ἐρευνα καὶ μόνον ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ χαρακτήρος τῆς Μοναχικῆς Ὁμολογίας καὶ τῶν ἐκ ταύτης ἐπέρχομένων κανονικῶν συνεπειῶν, περὶ τῶν ὁποίων πολλαχῶς ἀσχολεῖται καὶ πραγματεύεται καὶ ἡ Νομικὴ Ἐπιστήμη, διὰ τοῦ ἐν αὐτῇ κλάδου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου.

Διατυποῦμεν δὲ πρωταρχικῶς τὴν παρατήρησιν ταύτην, διότι ἀναγνόντες καὶ μελετήσαντες τὰς περὶ τοῦ χαρακτήρος τοῦ περιεχομένου τὸ μὲν τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης τὸ δὲ τῆς Μοναχικῆς Ὁμολογίας σκέψεις τῆς ἀνω Γνωμοδοτήσεως, τὰς ὁποίας διακρίνει, ἐκτὸς τοῦ ἐσφαλμένου, καὶ τὸ τελείως ῥηχὸν καὶ ἀβαθὲς τῆς ὅλης ἐρεῦνης, ἀρχῆς γινομένης ἀπὸ τῆς συγχύσεως τῶν ὄρων «μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης» καὶ «κανονικὴ πράξις Χειροτονία», ὧν ἡ ἀπόστασις τυγχάνει οὐ μικρὰ καὶ ἡ ἐννοια διάφορος, ἐδοκιμάσαμεν βαθυτάτην πικρίαν, διότι ζητήματα πίστεως, θεμελιώδους σημασίας καὶ περιεχομένου, ὡς τὰ περὶ μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, ἐν οἷς καὶ τὸ θεϊκότατον τοιοῦτο τῆς Ἱερωσύνης, ἀλλὰ καὶ ἀτέγκτου κανονικῆς ἀκριβείας καὶ τάξεως, ὡς τὸ τοιοῦτο τῆς Μοναχικῆς Ὁμολογίας, ἐγένοντο ἀντικείμενα μελέτης καὶ ἐρεῦνης ἄνευ τῆς ἐπιβεβλημένης πρὸς τοῦτο προσοχῆς καὶ σπουδῆς, με ἀποτέλεσμα ἄμεσον τὴν κατάληξιν εἰς συμπεράσματα ἕωλα καὶ ἀπαράδεκτα, τῶν ὁποίων ὁ ἀντίκτυπος προβάλλει ἐν τῇ πράξει διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ὀλόκληρον σοβαρὸς καὶ οὐχὶ ὁ συνήθης.

Καὶ ἰδοῦ, ἐν ὀλίγοις, διατί.

II

2. Εἶναι τοῖς πᾶσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Ἐπιστήμῃ γνωστόν, ὅτι οἱ Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς θείας καὶ ἀποκλειστικῆς ἐντολῆς ὀργανώ-

σεως τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Ἰδρυτοῦ οἰκοδομηθείσης Ἐκκλησίας¹, δίδουν ὡς πρώτην ἀπόδειξιν ἐφαρμογῆς τῆς ἐμπειστημένης εἰς αὐτοὺς τεραστίας εὐθύνης τὴν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος καταβαλλομένην προσπάθειαν πρὸς μίαν ἐκ τῶν πραγμάτων ἀρτίαν διοργανώσιν τοῦ νέου θρησκευτικοκοινωνικοῦ τούτου ὀργανισμοῦ².

Τὴν ἐπιβεβλημένην δ' ἀποδίδοντες σημασίαν, ἀπὸ τῶν πρώτων βημάτων, εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν θεμελιωδῶν βάσεων τῆς Ἐκκλησίας, ἐξ ἀρχῆς διαχωρίζουν τὰς εὐθύνας τοῦ ἀπαρτίζοντος αὐτὴν χριστεπωνύμου πληρώματος³. Δι' ὃ καθορίζουν πρωταρχικῶς τοῦτο ὡς ἀποτελούμενον ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῷ ἀρχόντων, τούτέστι τῶν ἐφεξῆς Ἁγίῳ Πνεύματι διαδόχων αὐτῶν ἐν τῇ διακονίᾳ, τῶν κληθέντων «κληρικῶν»⁴, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τῶν ἀρχομένων, τούτέστι τοῦ ἐν αὐτῷ λαϊκοῦ στοιχείου, ἦτοι τοῦ ὑπολοίπου ἐκ τοῦ συνόλου τῶν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Σωτῆρος πιστευόντων, τοῦ κληθέντος «ποιμνιον»⁵. Ἰδιαιτέραν, ὡσαύτως, καταβάλλουν προσπάθειαν εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ ὡς ἀμετάβλητον Καταστατικὸν Χάρτην ἔχον τοὺς ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος διατυπωθέντας θεμελιώδεις τῆς πίστεως νόμους καὶ τὴν ἐπὶ τούτων ἐρμηνείαν, Πνεύματι Ἁγίῳ, τῶν Μαθητῶν καὶ τῶν διαδόχων αὐτῶν, ἦτοι τοὺς Ὁρους τῆς Πίστεως, αἰωνίους ὄντας καὶ ἀκαταλύτους, γνωρίζει νῦν τοὺς ἰδιούτους διοικητικούς νόμους τῆς Ἐκκλησίας, ἦτοι τοὺς «κανόνες»⁶, οἵτινες πλέον πρόκειται ν' ἀποτελέσουν τὸ πρῶτον θεμέλιον τῆς ἐφεξῆς ἀναπτύχθησόμενης ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας, τιθέμενοι ἀρχικῶς ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων καὶ ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῶν διαδόχων αὐτῶν, ἰσχὺν ἔχοντες

εἴτε καθολικὴν ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε κεχωρισμένως ἐπὶ ἀρχόντων ἢ ἀρχομένων.

3. Ἡ πλέον σημαντικὴ πτυχὴ τῆς διοργανώσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος εἶναι ἐκείνη, ἣτις ἀφορᾷ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας, τούτέστι τῆς τῶν ἐν τῇ διακονίᾳ διαδόχων τῶν Ἀποστόλων, τῶν κληρικῶν.

Καὶ τοῦτο εἶναι ἐξ ἴσου φυσικὸν καὶ ὀρθόν, διότι εἰς αὐτοὺς πρόκειται νὰ ἐμπιστευθοῦν οἱ πρῶτοι ὀργανωταὶ τὴν συνέχειαν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας¹.

Οἱ Ἀπόστολοι, εἰς τὸ θεμελιώδες κεφάλαιον τοῦτο, ἐνισχυθέντες ὑπερφυσικῶς δι' ἐπιφοιτήσεως ἐπ' αὐτοὺς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθορίζουν ἔκτοτε παγίως καὶ ἀμεταβλήτως τὸ τέλειον καὶ μοναδικὸν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ τῶν κοινωνικῶν πολιτευμάτων σύστημα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, τὸ περιεχόμενον ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς ἱερατικῆς ἐξουσίας καὶ τῆς διὰ ταύτης θεμελιωμένης ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας.

Ἡ ὑπερφυσικὴ δύναμις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐφ' ἧς καὶ μόνης στηρίζεται ἡ ἔκτοτε καθιερωθεῖσα παγίως καὶ ἀμεταβλήτως τοιαύτη ἀσκήσις τῆς ἱερατικῆς ἐξουσίας², ὡς καὶ ἡ διὰ ταύτης ὀργάνωσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας, ἐξερχόμενη τῶν ἀνθρωπίνων νόμων, ὡς ὑπεράνω τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κατασκευασμάτων αὐτῶν ἱσταμένη, ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἐγγύησιν τοῦ ἀμεταβλήτου, ἀλλὰ καὶ τὴν τοιαύτην τοῦ σταθεροῦ καὶ ἀπαραβιάστου εἰς τοὺς αἰῶνας³. Ἐν ταύτῃ δ' ἐγκλείεται καὶ ἡ συνεχῆς νίκη καὶ ἀνάκτησις τῆς μόνης περὶ τοῦ Θεοῦ ἀληθοῦς θρησκείας εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Γῆς, τοῦ Χριστιανισμοῦ τούτέστι, διότι ἀφῆρηθῆ ἐκ τῶν ἀνθρώπων τὸ δικαίωμα τῆς συζητήσεως καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς διαθέσεως πρὸς μεταβολὴν ἐπὶ θεμάτων, ἀρχῆθεν δοθέντων ὑπερφυσικῶς εἰς αὐτοὺς, ἦτοι κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ἀνεξερουνητοῦ βουλῆς τοῦ Δημιουργοῦ⁴.

1. Μαθ. ΙΣΤ'. 18-19 «Οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν... καὶ πύλαι Ἄδου οὐ κατισχύσωσιν αὐτῆς».

2. Παράξ. Β'. 4, 38, Κ'. 28 «Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἔθετο αὐτοὺς Ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ», Τίτον, Α'. 3, Πέτρον Α'. Α'. 1-2, Ε'. 1-2. Ἰωάν. Α'. Ἐπιστ., Α'. 2-3, Ε'. 13-19, ἴδε καὶ L. Sallet, Les Réordinations, σ. 9 ἐπ., 1907. S. Many, Praelectiones de sacra ordinatione, σ. 12 ἐπ., 1905.

3. Κλήμεντος Ρώμης, Ἐπιστ. εἰς Α'. Κορινθ. 43-44 (Μ. Ρ. Γ. τ. 1 σ. 316-318) «Τῷ ἀρχιερεῖ ἴδια λειτουργία δεδομένη εἰσίν, καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἴδιος ὁ τόπος προστέτακται καὶ λευίταις ἴδια διακονία ἐπίκεινται· ὁ λαϊκὸς ἄνθρωπος τοῖς λαϊκοῖς προστάγμασι δέδεται».

4. Ὁ ἑλληνικὸς ὄρος «κληρικός» περιλαμβάνει εἰδικῶς τοὺς ἱερατικοὺς βαθμοὺς ἐν συνόλῳ καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπαντῶσαν φρασεολογίαν «ordo». Πρβλ. εἰδικώτερον L. Thomassinus, Vetus et Nova Ecclesiae Disciplina, Par. I. lib. II, c. 30 ἐπ., (τόμ. II. σελ. 240 ἐπ.), 1787, K. Οἰκονόμον, Περὶ τῶν τριῶν ἱερατικῶν τῆς Ἐκκλησίας βαθμῶν, σ. 11, 15 ἐπ., 1835, πλεῖον παρὰ Παν. Ι. Παναγιωτάκω, Ἡ Ἱερωσύνη καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς νομοκανονικαὶ συνέπειαι, σελ. 22 σημ. 1 (καὶ τὴν αὐτῆς μακρὰν βιβλιογραφίαν), 1951.

5. Ἐβρ. ΙΙ'. 17, «πέψθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπέεικατε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδόσοντες», Παράξ. Κ'. 28, ἴδε καὶ Χρ. Ἀνδροῦτσον, Δογματικὴ, σ. 282 ἐπ., 1907.

6. Ἴδε Χρυσόστομον Παπαδόπουλον, Τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, σελ. 5 ἐπ., 1936, Π. Παναγιωτάκω, Νόμοι καὶ Κανόνες ἐν τῷ δικαίῳ ἐν περ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμῆς», τόμ. ΚΣΤ'. σελ. 54 ἐπ., 1942, Δ. Πετρακάκω, Νομοκανονικαὶ Ἐνασχολήσεις, σ. 25 ἐπ., 1943.

1. Κατὰ τὸν Ἰγνάτιον, πρὸς Τραλλ. 3 (Μ. Ρ. Γ. τ. 5 σ. 667) «Ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων καὶ διακόνων χωρὶς, Ἐκκλησία οὐ καλεῖται». Εἰδικώτερον πρβλ. J. Morinus, Commentarius de sacris Ecclesiae ordinationibus secundum antiquos et recentiores Latinos, Graecos, Syros et Babylonios, P. III. σ. 106 ἐπ., 1655, L. Thomassinus, Vetus et Nova Ecclesiae disciplina, P. I. l. II. c. 40 ἐπ., K. Οἰκονόμον, Περὶ τῶν τριῶν ἱερατικῶν τῆς Ἐκκλησίας βαθμῶν, σ. 8 ἐπ., Ἰ. Εὐταξίαν, Περὶ Ἱερατικῆς Ἐξουσίας, τ. Ι. σ. 26 ἐπ., 1872, E. Friedberg, Kirchenrecht, § 5, 1908.

2. Κατὰ τὸν Ἰ. Εὐταξίαν Περὶ Ἱερατικῆς Ἐξουσίας, τ. Ι. σ. 11 «Δι' ἀπλῶν ἀνθρώπων ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται ν' ἀντιπροσωπευθῆ, διότι αἱ ἐνέργειαι αὐτῆς ἀπαιτοῦν ἐξοχὸν τινα καὶ ὑπερφυσικὴν δύναμιν, μὴ εὐρισκομένην ἢ μὴ δυναμένην νὰ εὐρεθῆ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Τὴν ἔλλειψιν ἐνεργοῦ θελήσεως καὶ δυνάμεως ἀναλόγου πρὸς τὸν προορισμὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀναπληροῦ εἰς αὐτὴν αὐτὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα». Σχετικῶς καὶ ὁ Χρ. Ἀνδροῦτσος, Δογματικὴ, σελ. 271 ἐπ.

3. Ὁρθὴ καὶ βέβαιος ἡ ad hoc διδασκαλία τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. κ. Χριστοφόρου, Ἡ ἐν ταῖς χειροτονίαις Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ, ἐν Η. τόμ. ΙΒ'. σ. 243 ἐπ. 1934, διδάσκοντος, ὅτι «εἰς τοὺς Ἐπισκόπους ἐδόθη τὸ δικαίωμα ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων νὰ χειροτονῶσι αὐτοὶ τοὺς διαδόχους τῶν ἐντεῦθεν ἀκριβῶς ἔχει τὴν βῆσιν καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἡ Ἀποστολικῆς διαδοχῆ». (loc. cit. σ. 245).

4. Ἴδε καὶ L. Sallet, Les Réordinations, σ. 4 ἐπ., G.

Δι' ὃ οἱ Ἀπόστολοι, διοργανοῦντες τὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ («κ λ ῆ ρ ο ν»), χορηγοῦν εἰς κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν ἱκανωτέρους ἐκ τῶν πιστῶν τῆν, ἣν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης μόνοι Αὐτοὶ εἶχον, Πνεύματι Ἁγίῳ, ἱερατικὴν ἐξουσίαν¹. Χορηγοῦντες ὁμῶς αὐτῆν, δὲν προσφέρουν ταύτην ὁμοιότροπως, ἀλλὰ διαχωρίζουν κατὰ περιεχόμενον ἐξουσίας, διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἰδρύοντες τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱεραρχίαν, πρᾶγμα ὅπερ εὐστόχως ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς τόσον ἐπιτυχούς καθιερώσεως τῶν ἐν τῷ κλήρῳ βαθμῶν ἱερατικῆς ἐξουσίας², ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν, ἄστινας ἐκτοτε οὗτοι διείδον, ὅτι πρόεβαλλον ἀπαραίτητοι διὰ τὴν κατὰ τὸ πρακτικὸν μέρος διοργανώσιν τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐνομάζουν οὕτω: α) Ἐπισκόπους, ἦτοι τοὺς πρώτους μόνοι καὶ σταθεροὺς διαδόχους αὐτῶν ἐν τῇ ἀποστολικῇ διακονίᾳ³, οἵτινες ἐφεξῆς μόνοι αὐτοὶ θὰ εἶναι τὸ κέντρον τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας καὶ ἡ ὁρατὴ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας⁴, ἐνιαίως ὡς

M. Card. van Rossum, De essentia sacramenti ordinis c. 63 ἐπ., 1914.

1. Κατὰ τὸν Θεόδωρον Μοῦσουσιᾶς, Ἐρμην. εἰς Α' Τιμ. 3, 8 (M. P. G. τ. 66 σ. 940), «ἐγένοντο δὲ καὶ πλείους διὰ μὲν τὴν χρεῖαν τὸ πρῶτον ὑστερον δὲ καὶ ὑπὸ φιλοτιμίας τῶν ποιούντων, ἐν ἀρχῇ μὲν δύο κατ' ἐπαρχίαν γινόμενων ἢ τριῶν τὸ πλείστον», ἴδε καὶ Ματθ. Γ'. 1, 4, Λουκᾶ, Γ'. 1. Ἰωάν. 5. 69-71, 1Ζ'. 1-19, Πράξ. Β'. 1 ἐπ.

2. Οἱ κατὰ τοὺς ἀποστολικούς χρόνους μετερχόμενοι τὴν ἱερατικὴν ἐξουσίαν ἐκαλοῦντο προϊστάμενοι (Α' Θεσσαλ. Ε'. 12, Ρωμ. ΙΒ'. 8), πρεσβύτεροι (Πράξ. ΙΑ'. 30. ΙΔ'. 23, ΙΕ'. 2, ΙΣΤ'. 4, Α' Πέτρον, Ε'. 1, Τίτον, Α'. 5, Α' Τιμόθ. Ε'. 17, 19), ἐπίσκοποι (Φιλιππο. Α'. 1), ποιμένες (Ἐφεσ. Δ'. 11), ἡγούμενοι (Ἐβρ. ΙΓ'. 7. 12. 24), μετὰ δὲ τὴν τελείωσιν τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακρίσεως μεταξὺ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, οἱ βαθμοὶ τοῦ ἱερατείου διακρίνονται εἰς ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους, διακόνους, ὑποδιακόνους, ἀναγνώστους καὶ ψάλτας, ὡς καὶ εἰς ἐξοριστάς, ἀκολουθούς καὶ πυλωρούς, ὧν πάντων μόνον οἱ τρεῖς πρώτοι ἀπετέλεσαν ἀνεκλάθεν τὸν ἀνώτερον ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ κλήρον, ὡς μόνον αὐτοὶ μεταλαμβάνοντες τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης διὰ τῆς χειροτονίας, «ἐντὸς θήματος» καλούμενοι (Πρβλ. Β', ΕΘ' καὶ ΜΙ' Ἀποστ. Κανόνας, (Σ. Β. 4, 88, 58) καν. ΚΔ' Λαοδικείας (Σ. Γ. 192), καν. ΙΣΤ' Καρθαγίνης (Σ. Γ. 342), C. 1. 3. 6, Νεαράν ΡΚΓ'. 19, ἴδε καὶ Ἐδσέβιον, Ἐκκλ. Ἰστ. VI. 43. 11 (M. P. G. τ. 20 σ. 619), Βαλααμῶνα, Σ. Β. 485, Ζωαράν, Σ. Γ. 210, Γαβριήλ, Συνταγματικόν, κεφ. 3, Conc. Tridentini, Sess. XXIII de sacr. ord. c. 1, 6, (Mansi, τ. 33 σ. 140-2), μετ' ἐξέλιξιν δὲ ἀνά τοὺς αἰῶνας ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ παρέμειναν κατ' οὐσίαν βαθμοὶ ἀνώτεροι οἱ τοῦ ἐπισκόπου, πρεσβυτέρου καὶ διακόνου, κατώτεροι δὲ οἱ τοῦ ὑποδιακόνου καὶ ἀναγνώστου, ὧν ὁμῶς ἡ ἀξία δὲν ὑφίσταται, ὡς ἀπολεσθέντος τελείως τοῦ χαρακτήρος τοῦ ἀξιώματος αὐτῶν πλείω παρὰ Παν. Ἰ. Παναγιατιάκη, Ἡ Ἱερωσύνη, σελ. 24 ἐπ.

3. Πράξ. Α'. 20, Α' Πέτρον, Β'. 25. Πρὸς δὲ ὁ Παῦλος ἐπίσκοπον καθίστησιν ἐν μὲν Κρήτῃ τὸν Τίτον (Τίτ. Α'. 5-7), ἐν δὲ Ἐφέσῳ τὸν Τιμόθεον (Α' Τιμ. Γ'. 1-8), ἐν ἐξουσίᾳ ὅπως καταστήσωσιν ἱερεῖς καὶ διακόνους, ὑπαγομένους ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν, καθοδηγῶν ὁμῶς ἀμφοτέρους περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιλογῆς, μεγίστην συνιστῶν προσοχὴν τόσον διὰ τοὺς ὑποψηφίους ἐπισκόπους (Α' Τιμ. Γ'. 2-3, «δεῖ οὖν τὸν Ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι», Ε' 22, Τίτ. Α' 7, ἴδε καὶ Θεοφύλακτον, Ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας (κατὰ μετάφρασιν Νικοδήμου Ἀγιορείτου), Παύλου αἰ ΙΔ'. Ἐπιστολαί, τ. Γ'. σελ. 111, 111 σχ., 1819).

4. Ἰγνάτιος πρὸς Σμυρναῖον, 8 (M. P. G. τ. 5 σ. 713), «Πάντες τῷ ἐπισκόπῳ ἀκολουθεῖτε ὡς Ἰησοῦς Χριστὸς τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ πρεσβυτέρῳ ὡς τοῖς ἀποστόλοις: τοὺς δὲ δια-

σύνολον καὶ κατὰ τόπους, μόνοι ἔχοντες τὸ θεῖον δικαίωμα τῆς μεταδόσεως τῆς ἱερατικῆς ἐξουσίας εἰς ἄλλους κατὰ τὸ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων καθιερωθὲν σύστημα¹. β) Πρεσβυτέρους, ἦτοι τοὺς διοικοῦντας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, οἵτινες λαμβάνοντες παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ λαϊκοῦ συνόλου τοῦ χριστεπωνύμου τῆς Ἐκκλησίας πληρώματος, ἦτοι τοῦ ποιμνίου, τελούσιν ὅ, τι καὶ αὐτὸς τελεῖ², ἐξαίρεσει τῆς ἀποστολικῆς δυνάμεως τοῦ χορηγεῖν τὴν ἱερατικὴν ἐξουσίαν³. γ) Διακόνους, ἦτοι βοηθοὺς ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει, οἵτινες διὰ τοῦ ἱερατικοῦ αὐτῶν λειτουργήματος ἴστανται ἀρωγοὶ τῶν ποιμένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τοῦ τριπλῆς κατὰ περιεχόμενον φύσεως καθήκοντος αὐτῶν⁴.

4. Ἡ τοιαύτη ἐκκλησιαστικὴ ιδιότης τῶν ἐν τῷ κλήρῳ, ἡ περιβάλλουσα αὐτοὺς, οὐσία καὶ τύποις, διὰ τοῦ ἀξιώματος τοῦ «ἀρχοντος» ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καλεῖται Ἱερωσύνη. Δι' αὐτῆς καὶ οἱ δι' αὐτῆς πεπληρωμένοι καλοῦνται ἱερωμένοι.

Ἐσαύτως διὰ τοῦ ὄρου ἱερωσύνη νοεῖται καὶ ἡ ὑπερφυσικοῦ περιεχομένου θεοσύστατος τελετή, ἐν τῇ ὁποίᾳ, δι' εὐχῆς καὶ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ Ἐπισκόπου, ἐπέρχεται ἡ Θεία Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, προχειριζομένη τὸν ὑποψήφιον εἰς ἓνα

κόνους ἐντρέπεσθε ὡς Θεοῦ ἐντολήν. Μηδεὶς χωρὶς τοῦ Ἐπισκόπου τι πρᾶσέτω τῶν ἀνηγκόντων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν... ὅπου ἂν φανῇ Ἐπίσκοπος ἐκεῖ τὸ πλῆθος ἔστω ὡς περὶ οὗτον ἂν ἦ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐκεῖ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία», Tertullianus, De bapt. c. 17 (M. P. L. τ. 1 c. 1326) «Dandi... habet jux summus sacerdos, qui est episcopus; dehinc presbyteri et diaconi, non tamen sine episcopi autoritate, propter ecclesiae honorem», Cyprianus, Ep. 66 (M. P. L. τ. 4 c. 408 ἐπ.), «Scire debes episcopum in Ecclesia esse et Ecclesiam in episcopo, et si quis cum episcopo non sit, in Ecclesia non esse». Ἴδε καὶ Ἐπιφάνιον, Κατὰ Αἰρ. 75, 5, (M. P. G. τ. 42 σ. 510), Θεοδόρητον, εἰς Α' Τιμ. ΣΤ'. 14, (M. P. G. τ. 28 σ. 828), Hieron. Ep. 146, 1 (M. P. L. τ. 22 σ. 1191 ἐπ.), Μ. Ἀθανάσιον. Ἀπολογ. κατ' Ἀρειαν. 12 (M. P. G. τ. 25 σ. 269), Ἰωάννην Χρυσόστομον, Α' Τιμ. Ὀμιλία ΙΑ' (M. P. G. τ. 62 σ. 553), Μ. Βασίλειον, Ἐπ. 188 (M. P. G. τ. 32 σ. 668), Ἰδίου, Καν. Α' (Σ. Δ. 89-90), Δοσίθεον, Ὁμολογία, Ὁρος Γ' (Kimmel, I. 437, 440), «Τὸ τοῦ Ἐπισκόπου ἀξίωμα οὕτως ἔστιν ἀναγκαῖον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὥστε χωρὶς αὐτοῦ μὴ δύνασθαι μῆτε Ἐκκλησίαν μῆτε Χριστιανὸν τινα ἢ εἶναι ἢ ὅλως λέγεσθαι...».

1. Οὕτω καὶ E. Friedberg, Kirchenrecht, § 5, Ἰ. Εὐταξίας, Περὶ Ἱερατικῆς Ἐξουσίας, τ. Ι. σ. 37, Χρ. Ἀνδροῦτος, Δογματικὴ, σ. 287, Θεσσαλονικῆς Παντιπλήμων, ἐν Ε. ΚΖ'. 83, Νουβίας Ἀνθίμος, Ἡ κυριαρχικὴ ἐξουσία ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, σελ. 27, 31-32, 1950.

2. Ρωμ. ΙΒ' 18, Α' Κορινθ. ΙΣΤ'. 15-16, Α' Θεσσαλ. Ε'. 12 ἐπ. Ἐβρ. ΙΓ'. 7, 24. Πράξ. ΙΔ'. 23, ΙΕ'. 22-23, Κ'. 17, ἴδε καὶ Χρ. Ἀνδροῦτος, Δογματικὴ, σ. 284 ἐπ.

10. Hieronymus, Ep. ad Evang. (M. P. L. τ. 22 σ. 1102 ἐπ.) «Quid enim facit exeptra ordinatione episcopus, quod presbyter non faciat?»

3. Φιλιππο. Α'. 1. Α'. Τιμόθ. Γ'. 8, 12, ὁπόθεν ἐξάγεται ὅτι ὁ βαθμὸς οὗτος εἶναι ὁ πρῶτος, ὃν οἱ ἀρχικοὶ τῆς Ἐκκλησίας Ἐπίσκοποι, οἱ Ἀπόστολοι, ἐθεσμοθέτησαν σταθερῶς: «καὶ ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας». Σχετικῶς, καὶ ὀρθότατα, ἐπιμένει ἐπὶ τούτου ὁ Κων. Οἰκονόμος, Περὶ τῶν τριῶν ἱερατικῶν τῆς Ἐκκλησίας βαθμῶν, σελ. 20 ἐπ.

τῶν τριῶν ιερατικῶν βαθμῶν¹. Τοῦτ' ἔστι τὸ μυστήριον τῆς ἱερωσύνης, ὅπερ ἀνάγον τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ ἐκ τῆς 'Αποστολικῆς διαδοχῆς² καὶ θεμελιωμένον ἐκ τῆς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ περιεχομένης διδασκαλίας τοῦ τε Θείου Λόγου καὶ τῆς 'Αποστολικῆς Διδαχῆς³ συνιστᾷ τὴν θείαν ἐκείνην κατάστασιν, ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδὲν ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ δύναται νὰ εἶναι ἅγιον⁴, οὐδὲν ἐν αὐτῇ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀλάθητον κήρυγμα Θείου λόγου, οὔτε ἱερουργία τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ μυστηρίων, οὔτε ἐν 'Αγίῳ Πνεύματι κυβέρνησις τῆς χριστιανικῆς Θεότητος⁵.

Οὕτως ἡ ἱερωσύνη προβάλλει ὡς τὸ θεμέλιον τῆς 'Ιερατικῆς 'Ἐξουσίας καὶ τῆς λειτουργίας αὐτῆς⁶. Μὲ ἀφετηρίαν θεμελιωδῆ τὴν ἀρχήν, ὅτι ἀποτελεῖ τὸ βασικὸν κριτήριον τῆς διακρίσεως τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς 'Εκκλησίας εἰς ἀρχοντας καὶ ἀρχομένους, τούτέστιν εἰς κληρικούς καὶ πιστούς, συνιστᾷ, ἐν τοσούτῳ, καὶ κατὰ τρόπον ἀνεμφίλεκτον, τὴν μόνην, τὴν κυριώδη καὶ ὑπερφυσικὴν ἐκείνην θεοσύστατον τελετὴν, δι' ἧς χορηγεῖται ἡ Θεία Χάρις τοῦ 'Αγίου Πνεύματος, τούτέστιν ἡ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἱερατικῶν καθηκόντων πνευματικὴ ἐξουσία, ἡ ἀντίληψις τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἱερατικῶν λειτουργιῶν καὶ τοῦ ἱεροπρεποῦς, μὴ κοινοῦ διὰ πάντας τοὺς χριστιανούς, βίου⁷, ἀξιοῦντος τὴν τήρησιν καθωρισμένων παραγγελιῶν καὶ πράξεων παρὰ τῶν μετεληφότων τοῦ Θ. Χαρίσματος αὐτῆς. Διὰ ταύτης δίδεται εἰς τὸν ἱερωμένον,

ἐπιφοιτήσῃ τοῦ 'Αγίου Πνεύματος, ἡ ἐσωτερικὴ ἱκανότης πρὸς ἔγκυρον ἐνέργειαν τῆς ἱερατικῆς ἐξουσίας, ἡ ἐσωτερικὴ ἐκείνη δύναμις διὰ τῆς ὁποίας παρέχεται εἰς αὐτὸν ἡ δυνατότης νὰ ἐκπληροῖ δεόντως τὸ ἀνατεθειμένον αὐτῷ ἱερατικὸν ἔργον καὶ καθῆκον, καὶ τὸ κανονικὸν δικαίωμα τοῦ τελεῖν καὶ ἀσκεῖν τὴν κατὰ τὸν βαθμὸν αὐτοῦ δοθεῖσαν ἱερατικὴν ἐξουσίαν ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ.

Ὡς ὁ χριστιανὸς διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος λαμβάνει δικαίωμα εἰσόδου εἰς τὴν 'Εκκλησίαν¹ καὶ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Χρίσματος εἰσάγεται εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς 'Εκκλησίας, τιθέμενος εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐν αὐτῷ κυριαρχούντος καὶ ἐνεργοῦντος, ὡς θεόθεν ἔχει ὀρισθῆ, 'Αγίου Πνεύματος, οὕτω καὶ ὁ ἱερωμένος διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς 'Ιερωσύνης, τοῦ καθιστάντος πάντα ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ², μετατιθέμενος ἐκ τῆς τάξεως τοῦ «ποιμνίου» εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ «κλήρου», ἅπαξ μετεληφώς τῆς διὰ τούτου χορηγουμένης Θ. Χάριτος τοῦ 'Αγίου Πνεύματος, κτᾶται αὐτομάτως τὰ δικαίωματα καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ ἐν τῷ Κλήρῳ. Διότι, τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης τελειομένου, ἀνατέλλουν εὐθὺς ἐπὶ τοῦ τελειωθέντος αἰ ἐκ τούτου ἐξουσίας, τὰ δικαίωματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις, τοῦ κύρους τῆς ἱερωσύνης θεωρουμένου τελείως ἀνεξαρτήτου ἀπὸ τοῦ ἡθικοῦ ποιοῦ τοῦ χειροτονοῦντος³, ὡς ἐνέχοντος τὴν ἄπρατον Θ. Χάριν, ἥτις, οὔσα ὑπερβάλλον ἀξίωμα καὶ ἐξουσία θεία, προικίζει τὸν ἱερωμένον διὰ τῶν χαρισμάτων τοῦ 'Αγίου Πνεύματος⁴.

Ἡ ἐκ τοῦ Θ. Χαρίσματος τῆς 'Ιερωσύνης πλήρωσις, οὔσα μεγίστη, κατακυριεῖ τὸν μετεληφότα αὐτῆς ὀλοκληρωτικῶς ἀσχετῶς τοῦ βαθμοῦ τῆς ἱερατικῆς ἐξουσίας ὃν περιβάλλεται οὗτος λαμβάνων τὸ χάρισμα, δι' ὃν λόγον ἡ μετάληψις καὶ μόνον αὐτῆς, ἀπλῶς, συνεπάγεται γενικοῦ περιεχομένου, εὐεργετικοῦ ἢ στερητικοῦ, συνεπειᾶς ἐπὶ παντός κληρικοῦ, μὴ ἐπηρεαζομένης ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἱερωσύνης⁵. Παρ-

1. 'Ο Χρ. 'Ανδρούτσος, Δογματικὴ, σ. 189 ἐπ. ἴδε καὶ *Marcos A. Siotis*, Die Klassische und die Christliche Cheirotonie in ihrem Verhältnis, ἐν περιοδικῷ ΘΕ. τόμ. Κ. σ. 730 ἐπ., 1949.

2. Πράξ. ΣΤ'. 5-6, Η'. 14-17, Θ'. 12, 17, 19, ΙΔ'. 23, Α'. Τιμ. Δ'. 14., Β'. Τιμ. Α'. 6.

3. Κατ' ὁδοὴν ἐκ τῆς 'Αγίας Γραφῆς ὑπόδειξιν, ὀριζούσης ἐν Πράξ. Κ'. 28: «τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα ἔθετο αὐτοὺς Ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ», διὰ δὲ τοῦ στόματος τοῦ οὐρανοβάμονος Παύλου διδάσκοντος εἰς Α'. Τιμ. Α'. 18 «... κατὰ τὰς προαγοῦσας ἐπὶ Σὲ προφητείας», καὶ Δ'. 14 «μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν Σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου», εἰς Β'. Τιμ. Α'. 6 «δι' ἣν αἰτίαν ἀναμνησθῶ σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν Σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου».

4. 'Ιερομόν. 'Απόκρισις Β'. ('Ι. Μεσολωρᾶς, Συμβολικὴ, Ια. 229 ἐπ.)

5. Ματθ. ΙΓ'. 10-14, Α'. Πέτρον, Ε'. 1-4, Πράξ. Κ'. 16-35, Β' Ἀποστ. Κανὼν (Σ. Β' 4), καν. 3 τῆς Sess. XXIII, de sacram. ord. τῆς Τριδεντινῆς Συνόδου (*Mansi*, τόμ. 33, σ. 140), *Γρηγορίου Νύσσης*, Ἐπιστ. πρὸς Λητότιον, (M. P. G. τόμ. 45 σ. 221), *Γρηγορίου Θεολόγου*, Λόγος Β' (M. P. G. τόμ. 35 σ. 408), *Ἰωάννου Χρυσόστομου*, Περὶ 'Ιερωσύνης, Λόγος Γ'. 4 (M. P. G. τόμ. 48 σ. 641), Πλείω παρὰ Παν. 'Ι. Παναγιωτάκη, Ἡ 'Ιερωσύνη, σελ. 27 σημ. 4. (καὶ τὰς αὐτῶν παραπομπάς).

6. Βαλαμῶν, εἰς Σ. Β. 87, ἴδε καὶ 'Ι. Εὐταξίαν, Περὶ 'Ιερατικῆς Ἐξουσίας, τ. Ι. σ. 38 ἐπ., Ν. Milasch - M. Ἀποστολοπόουλον, Ἐκκλησ. Δίκαιον, σ. 230 ἐπ.

7. Γρηγόριος ὁ Νύσσης, Περὶ τῶν νηπ. κλπ. (παρὰ M. P. G. τ. 46 σ. 181 ἐπ.), κατὰ δὲ *Ἰσιδώρον τὸν Πηλουσιώτην*, Ἐπιστ. ΝΣΤ', Παλαδίῳ Διακόνῳ (παρὰ M. P. G. τ. 78 σ. 900) «ἔργον ἐστὶ τὸ πρᾶγμα, οὐκ ἄνεσις, φροντίς οὐ τρωφὴ, λειτουργία ὑπεύθυνος, οὐκ ἀρχὴ ἀνεξέταστος, πατρικὴ κηδεμονία, οὐ τυραννικὴ αὐτονομία, οἰκονομικὴ προστασία, οὐκ ἀλογοθέτητος ἐξουσία».

1. *Hieronymus*, Ep. 61 adv. Vigil. c. 2 (M. P. L. τ. 22 c. 603). *Augustinus*, De bapt. contra Donat. Lib. 5 c. 28 (M. P. L. τ. 43 c. 198).

2. Κατὰ τὴν ἐπιτυχῆ διδασκαλίαν τοῦ Χρ. 'Ανδρούτσου, Δογματικὴ, σ. 390 ἐπ.

3. Ἴδε καὶ L. Sallet, Les Réordinations, σ. 46. M. Card. van Rossum, De essentia Sacramenti Ordinis, σελ. 72 ἐπ.

4. Καν. Β' Χαλκηδόνος (Σ. Β. 217) «εἰ τις ἐπίσκοπος καταγάγοι τὴν ἄπρατον Χάριν...», ἴδε καὶ ΚΘ' Ἀπ. Καν. (Σ. Β. 37), Καν. ΚΒ', ΚΓ', Τρούλλον (Σ. Β. 354), Ε' τῆς Β' Νικαίας (Σ. Β. 572-3), καὶ Βαλαμῶνα, Σ. Β. 219, *Ἰωάννου Χρυσόστομου*, Περὶ 'Ιερωσύνης, Λόγος Γ'. 4 (M. P. G. τ. 48 σ. 641) «οὐ γὰρ ἄνθρωπος, οὐκ ἄγγελος, οὐκ ἀρχάγγελος, οὐκ ἄλλη τις κτιστὴ δύναμις, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Παράκλητος ταύτην διέταξατο τὴν ἀκολουθίαν», ἴδιον, Ὁμιλία Α' εἰς Β' Τιμῶν, (M. P. G. τ. 62 c. 660 ἐπ.) *Κυρίλλου Ἀλεξ.*, Λόγος εἰς Ἰωάν. Κ'. 22-23, (M. P. G. τ. 73 c. 245), *Θεοδοσίου*, Ὁμιλία εἰς Α' Τιμῶν. Ε'. 22 (M. P. G. τ. 82 c. 828), ἴδιον, Ὁμιλ. εἰς Β' Τιμῶν. Α'. 6, (M. P. G. τ. 82 c. 840), ἴδιον, Ἐκκλ. Ἰστ. IV. 20 ἐπ. (M. P. G. τ. 82 c. 1181), *Συμεῶν Θεοσ.*, Περὶ ἰ. χειροτονιῶν, Κ. 203 (M. P. G. τ. 155 c. 412).

5. Κατὰ τὸν *Ἰωάννην Χρυσόστομον*, Εἰς Α'. Τιμ. Ὁμιλία ΙΑ'. (M. P. G. τ. 62 c. 553) «καὶ ἀπὸ ἐπισκόπων εἶπε, ταῦτα καὶ πρεσβυτέρους ἀρμόττει. Τῇ γὰρ χειροτονία μόνη ὑπερβεβήκασι, καὶ τούτῳ μόνον δοκοῦσι πλεονεκτεῖν τοῖς

έχεται όμως ή Θ. Χάρις του μυστηρίου της 'Ιερωσύνης, κατά την θεμελιώδη περί μυστηρίων δογματικήν διδασκαλίαν της 'Εκκλησίας, και προς άκριβή λειτουργίαν της υπό των 'Αποστόλων καθιερωθείσης άξιοματικής εκκλησιαστικής ιεραρχίας, κατά διάφορον ιερατικής έξουσίας βαθμόν εις τον 'Επίσκοπον, τον Πρεσβύτερον και τον Διάκονον, άνατελλουσών έντεϋθεν, και διαφόρως, των κανονικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων έν τῷ ιερατείῳ.

4. 'Η κτήσις της ιερωσύνης συντελείται διά της χειροτονίας'. Χειροτονία είναι ή κανονική πράξις, διά της όποίας ό εις την τάξιν του ποιμνίου της 'Εκκλησίας άνήκων μετατίθεται εκ τούτου εις την έν αυτή τοιαύτην των κληρικών, προχειριζόμενος δι' ευχής και επίθεσεως των χειρών του 'Επισκόπου εις ένα των έν τῷ Κλήρω τριών ιερατικών βαθμών².

Ὡς άφετηρία της χειροτονίας ιστορεείται ή προς τούτο πρώτη ενέργεια των 'Αποστόλων, ότινες έν τῇ προσπάθειά της καταρτίσεως του οργανωτικού συστήματος της 'Εκκλησίας, επέλεγον εκ του συνόλου των πιστών, του ποιμνίου, τους κατά την κρίσιν αυτών άξιους προς κατάταξιν εις τον Κλήρον και διά καθορισμένης τελετής³, ήτις συνίστατο εις προσευχήν και επίθεσιν επ' αυτών των χειρών αυτών⁴, έμμεσολάβουν μεταξύ των υποψηφίων και του Θεου και επήρχετο ή Θ. Χάρις⁵, προχειριζόμενη τους μεταλαμβάνοντας εις ένα των τριών έν τῇ 'Εκκλησία ιερατικών βαθμών, μεθ' ό έθεωροϋντο οϋτοι περιβληθέντες την ιερωσύνην⁶. 'Από δέ των 'Αποστόλων τó δικαίωμα πρό χειροτονίαν μεταδίδεται υπό τούτων εις τους διαδόχους αυτών έν τῇ άποστολικῇ διακονία άποκλειστικώς, ήτοι τους 'Επισκόπους⁷.

πρεσβύτεροις. Διακόνους ώσαύτως». 'Ιδε και 'Ιγνάτιον, προς Σμυρν. κ. 8 (M.P.G. τ. 5 c. 713), *Tertullianum*, De bapt. c. 17 (M.P.L. τ. 1 c. 1326) κ.ά.

1. Πράξ. Η' 14, 17, Θ' 12, 17, 19, 'Ιωάννου Χρυσόστομου, περί 'Ιερωσύνης, Λόγος Γ' κ. 4, (M.P.G. τ. c. 48 641), *ιδίου*, εις Α'. Τιμ. 'Ομιλία ΙΑ' (M.P.G. τ. 62 c. 553), *ιδίου*, 'Υπόμν. εις Πρ. 'Απ. 'Ομιλ. ΙΑ' (M.P.G. τ. 60 c. 118) «Τούτο γάρ ή χειροτονία έστιν' ή χειρ επίκειται του άνδρός, τó δέ πán ό Θεός εργάζεται».

2. Ειδικώτερον προβλ. Παν. 'Ι. Παναγιωτάκου, 'Η 'Ιερωσύνη, σελ. 30 σημ. 1, 31 επ.

3. Κατά την όρθην διδασκαλίαν του Παν. Τρεμπέλα, Τάξεις χειροθεσιών και χειροτονιών, έν ΘΕ. τ. ΙΘ' σ. 621 «πράγματι ό βρος χειροτονία κατ' άρχήν έχρησιμοποιείτο εις δήλωσιν της δι' άνατάσεως ή εκτάσεως της χειρός εκλογής, και τοι λαν ένωρίς άπαντώμεν αυτήν και εις την έννοιαν αυτής ταύτης της τελετής της προχειρίσεως».

4. Διά τον λόγον δέ τούτον ή χειροτονία άπαντá και εις τους βρους καθιέρωσις, τελεσιουργία, ιερατική τελείωσις, χειροθεσία. 'Επι τούτου ειδικώτερον ό Παν. Τρεμπέλας, Τάξεις χειροθεσιών και χειροτονιών, έν ΘΕ. τόμ. ΙΘ' σελ. 620 επ.

5. Πράξ. Η' 17 «και τότε επετίθουν τας χείρας επ' αυτούς, και έλάμβανον Πνεύμα 'Αγιον».

6. Πράξ. ΣΤ' 5-6, Θ' 15, 17, ΙΓ' 1-3, ΙΔ' 23, Β' Τιμ. Α' 6, Α' Τιμ. Δ' 14, Ε' 22.

7. Διά τον λόγον τούτον εξαίρεται υπό των Πατέρων της 'Εκκλησίας τó ουσιώδες πλεονέκτημα του βαθμού του 'Επισκόπου από του τοιούτου του Πρεσβυτέρου έν τῷ άποστολικῷ δικαίωμάτι της διά της χειροτονίας μεταδόσεως της ιερωσύνης καθ' οιονδήποτε ταύτης βαθμόν ούτως όί Μ. 'Αθανάσιος, 'Απολογ. κατ' 'Αρειαν., κ. 12 (M.P.G. τ. 26 c. 269), 'Ιγνάτιος, προς Σμυρν. κ. 8. (M.P.G. τ. 5 c. 713), *ιδίου* προς Τραλλ. κ. 3. (M.P.G.

Τελείωσιν νομικήν έχει ή χειροτονία την ενέργειαν της άρχιερατικής πράξεως της ευχής και επίθεσεως των χειρών επί τον υποψήφιον κληρικόν¹, μεθ' ήν και μόνην, γενομένην εγκύρως, θεωρείται ούτος κτησάμενος την ιερωσύνην. 'Εγκυρος δέ είναι ή χειροτονία, έφ' όσον τελείται συμφώνως προς τας επαγγελίας της 'Εκκλησίας περί του μυστηρίου της 'Ιερωσύνης, διεπομένας συμφώνως τῇ καθολικῇ περί μυστηρίων δογματικῇ διδασκαλίᾳ αυτής². Κατά συνέπειαν δέον όπως τó μυστήριον της 'Ιερωσύνης τελεσθῇ έν τóς της 'Εκκλησίας, τηρουμένων άπαρεγκλίτως των προς τούτο δογματικώς υπό ταύτης όριζομένων, ίνα ενεργήσῃ ή σωτηρία του 'Αγίου Πνεύματος Θ. Χάρις. 'Εφ' όσον τó μυστήριον τελεσθῇ εκ τóς της 'Εκκλησίας, είναι άνυπόστατον, άποδοκιμάζεται, ει και τύποις όρθώς έτελέσθῃ ή διεφυλάχῃ αλώβητον τó έξωτερικόν αυτου μέρος, κατά την όρθην άπόδοσιν της όήτρας του άγίου Ειρηναίου «ubi Ecclesia ibi et Spiritus Sanctus»³.

τ. 5 c. 677). *Tertullianus*, De bapt. c. 17 (M.P.L. τ. 1 c. 1326), *Cyprianns*, Ep. 66 (M. P. L. τ. 4 c. 408 επ.), *ιδίου*, Ep. 67, κ. 5 (M. P. L. τ. 4 c. 440), 'Επιφάνιος, Κατά Αίρ. κ. 75, 5 (M.P.G. τ. 42 c. 510), 'Θεοδώρητος. 'Ομιλ. εις Α', Τιμ. ΣΤ' 14 (M.P.G. τ. 82 c. 828), *Hieronymus*, Ep. 146, 1 (M.P.L. τ. 22 c. 1191 επ.), Μ. Βασίλειος, 'Επ. 188 (M.P.G. τ. 32 c. 668), *ιδίου*. Καν. Α' (Σ. Β. 89-90), 'Ιωάννης Χρυσόστομος, εις Α'. Τιμ. όμιλ. ΙΑ' (M.P.G. τ. 62 c. 553),

1. Προβλ. 'Αποστ. Διαρ. VII. 66, Α'. 'Απ. Καν. (Σ. Β. 4). καν. Α' της Α'. Νικαίας (Σ. Β. 123), 'Ιδε και Εϋσέβιον, 'Εκκλ. 'Ιστ. 2, κεφ. 1 (M.P.G. τ. 20 c. 134) «καθίστανται δέ δι' ευχής και χειρών επίθεσεως των 'Αποστόλων εις διακονίαν» 6, κεφ. 8, 23, 29 (M.P.G. τ. 20 c. 538, 575, 587), Κλήμεντα 'Αλεξ., Στωμί. 9, κεφ. 3, (M.P.G. τ. 9 c. 327), Κορνήλιον, 'Επ. προς Φάβιον 'Αντιοχ. (παρ. Εδσεβίω, 'Εκκλ. 'Ιστορ. 6, 43 (M.P.G. τ. 20 c. 619), *Cyprianum*, Ep. 68, M.P.L. τ. 4 c. 414 (τ. 3 c. 1056), *Hieronymum*, In Isaiam, I, XVI (M.P.L., τ. 24 c. 569), Μ. Βασίλειον, 'Επ. 53 (M.P.G. τ. 32 c. 397), *ιδίου*, 'Επ. 122 (M.P.G. τ. 32 c. 541), *ιδίου*, 'Επ. 188 (M.P.G. τ. 32 c. 668), *ιδίου*, Καν. Α' (Σ. Δ. 89-90), *Augustinum*, Ep. 78 (M.P.L. τ. 33 c. 268), *ιδίου*, De bapt. contra Donat. 1. 5 c. 20 (M.P.L. τ. 43 c. 190), και 1. 4 c. 24 (M.P.L. ρ. 13 c. 174, *ιδίου*, De Trinit. 1. 15 c. 26 (M.P.L. τ. 42 c. 1099), 'Θεοδώρητον Κόρου, 'Εκκλ. 'Ιστ. κ. 13 (M.P.G. τ. 82 c. 1402), 'Ισίδωρον Πηλοσιώτην, 'Επ. 1, 26 (M.P.G. τ. 78 c. 78, 190-200, 513 επ.), 'Αντιοχον Σαμοσάτων, 'Εκκλ. 'Ιστ. 4 κ. 13 (M.P.G. τ. 82 c. 1151) κ. ά.

2. Κατά την σοφήν του Ιεροϋ *Augustini*, De bapt. contra Donat. 1. 4 c. 24 (M.P.L. τ. 43 c. 174) διδασκαλίαν «Quod universa tenet Ecclesia, nec Concilii institutum sed semper retentum est, nonnisi auctoritate apostolica tradimus rectissime creditur».

3. Παγία επί του θέματος ή διδασκαλία των Πατέρων της 'Εκκλησίας, ός των Μ. 'Αθανασίου, 'Απολ. κατ' 'Αρειαν. κ. 12 (M.P.G. τ. 26 c. 269), Κυρίλλου 'Ιεροσολύμων, Προκατήχ. κ. 7 (M.P.G. τ. 33 c. 365), *Tertulliani*, De praescr. haeretic. c. 41 (M.P.L. τ. 2 c. 67), *ιδίου*, De baptismo, c. 6 (M.P.L. τ. 1 c. 1306), *Augustini*, Ep. 194, κ. 4 § 18 (M.P.L. τ. 33 c. 880) «Spiritus Sanctus aliter inhabitans; nam nondum inhabitans adjuvat, ut sint fideles, inhabitans adjuvat jam fideles», *ιδίου*, Contra Epist. Parmen. 1. II c. 13 § 28 (M.P.L. τ. 43 c. 33), *Cypriani*, Ep. 55 c. 24 (M.P.L. τ. 4 c. 358), *ιδίου*, Ep. 64 c. 1 (M.P.L. τ. 4 c. 401), Μ. Βασίλειον, 'Επ. 188, 199 (M.P.G. τ. 32 c. 668, 700 επ.), Γρηγοριον Νύσσης, προς Εϋνόμιον Λόγος ΙΑ'. (M.P.G. τ. 45 c. 881),

Δ^Ρ JOHN MOTT

Τηλεγράφημα ἐκ Νέας Ὑόρκης ἀνήγγειλε τὸν θάνατον τοῦ πολιοῦ γέροντος Δρος John Mott (ἐγεννήθη τῷ 1865), ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Παγκοσμίου «Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος τῶν Νέων» (X.A.N.).

Ὁ Δρ. John Mott ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς μεγαλύτερας παγκοσμίως γνωστὰς προσωπικότητας, διὰ τὴν ἐκ νεότητός του ἀφοσίωσίν του εἰς τὴν διαπαιδαγωγῆσιν καὶ χριστιανικὴν ἀνατροφὴν τῆς νεολαίας.

Ὑπῆρξεν ἐπὶ δεκαετηρίδας ἡ κυριαρχοῦσα προσωπικότης εἰς τὴν Παγκόσμιον X.A.N. ἔχι τόσον ὡς Πρόεδρος, ἀλλὰ κυρίως ὡς ἐμψυχωτὴς καὶ ἡγέτης. Περιῆλθεν ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου κατ' ἐπανάληψιν καὶ ἡ διάδοσις καὶ στερέωσις τῆς X.A.N. κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται εἰς τὴν ἀκούραστον φροντίδα καὶ τοὺς κόπους του. Ἡ προσπάθειά του διὰ τὴν ἔνωσιν ὅλου τοῦ σώματος τῶν χριστιανῶν φοιτητῶν τοῦ κόσμου ἀπέδωσε τὴν ἄλλην διεθνή Ὀργάνωσιν τῆς Παγκοσμίου Χριστιανικῆς Ἐνώσεως τῶν Φοιτητῶν, τῆς ὁποίας τὴν εὐεργετικὴν δράσιν ἀπολαμβάνουν ὅλα τὰ Πανεπιστήμια καὶ τὰ ἰδικὰ μας. Ὁ Mott ἦτο, ὡς νέος ἀκόμη, ὁ κύριος ὀργανωτὴς τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἱεραποστολῶν διὰ τὰς μὴ χριστιανικὰς χώρας καὶ δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολή, ἂν ἐλέγετο, ὅτι ἦτο ἰσαπόστολος ἡ δράσις του εἰς τὸ πεδίον τῆς διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξύ τῶν μὴ χριστιανικῶν λαῶν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πολέμων ἀκούρατος περιήρχετο τὰς ἐμπολέμους χώρας, ἔχων, διὰ τὴν προσωπικότητά του, ἐλευθέραν τὴν κυκλοφορίαν πανταχοῦ.

Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ τελευταίου πολέμου ἀνεκη-

5. Ἡ μετάληψις τοῦ διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης διδομένου Θ. Χαρίσματος, οὐσα ἀπόρροια ὑπερφυσικῆς δυνάμεως καὶ ἐνεργείας, ὡς ἐπερχομένη δι' ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἅμα τῇ τελειώσει αὐτῆς προσπορίζει εἰς τὸν μεταλαβόντα θεϊαν, πνευματικὸν περιεχομένον, πλήρωσιν, ὅπως ἀνεξάρτητον τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ ποιοῦ αὐτοῦ, περιέχουσιν εὐρυτάτης ἐκτάσεως συνεπίαις.

(Συνεχίζεται)

Δρ. ΠΑΝΑΓ. Ι. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΣ

Νομικὸς Σύμβουλος τῆς Ἐκκλησίας

Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος Μ., 126 (M.P.G. τ. 36 σ. 396), κ. ἀ. Ἴδε καὶ Card. van Rossum, De essentia Sacramenti Ordinis, σ. 69 ἐπ.

1. Συμφάνως πρὸς τὴν περὶ μυστηρίων θεμελιώδη διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, περὶ ἧς εἰδικώτερον καὶ ἀκριβέστερον πραγματεύονται κατὰ τὴν ὀρθόδοξον ἀντίληψιν οἱ Ἱ. Ἐνταξίας, Περὶ Ἱερατικῆς Ἐξουσίας, τ. I. σ. 16 ἐπ., Μακάριος - Φιλιππίδης, Δογματικῆς Θεολογίας, τ. I. σ. 312 ἐπ., Ἱ. Μεσολογᾶς, Συμβολικὴ, τ. Πα σ. 138, 163-165, Χρ. Ἀνδροῦτσος, Δογματικὴ, σ. 292 ἐπ., ἰδίου, Συμβολικὴ, σ. 281 ἐπ., Κ. Λυοβοννιώτης, Τὰ Μυστήρια τῆς Ἁγ. Ὁρθ. Ἐκκλησίας, σ. 20 ἐπ., Α. Αλιζατος, The ministry and the sacraments, σ. 66, 77, ἰδίου, Τὸ κῆρυξ τῆς ἱερωσύνης τῆς Ἁγγλικ. Ἐκκλησίας, σελ. 109 ἐπ., ἰδίου, Ἡ Οἰκονομία, σελ. 75 ἐπ., Π. Παναγιωτάκος, Περὶ τοῦ γάμου καὶ τῆς ἀγαμίας τῶν κληρικῶν, σ. 77 ἐπ. 1940.

ρούχθη διὰ βοῆς ἐπιτίμου Προέδρου τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου τῶν Ἱεραποστολῶν, τοῦ Συμβουλίου τῆς Παγκοσμίου X.A.N., εἰς ἐκ τῶν πέντε Προέδρων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ, τελευταίως, ἰσόβιος ἐπιτίμος αὐτοῦ Προέδρος.

Τὴν Ἑλλάδα, ὡς καὶ διαφόρους ὀρθοδόξους χώρας, τῶν ὁποίων ἐσέβετο ἰδιαιτέρως τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπεσκέφθη κατ' ἐπονάληψιν καὶ ἱστορικὴ ἔμεινεν ἡ Διαβαλκανικὴ Σύσκεψις τῆς X.A.N. εἰς Κηφισίαν τῷ 1930, ὑπὸ τὴν προεδρίαν του, μετὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀειμνήστων Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου καὶ Μητρόπολιτου Θεσσαλονίκης Γενναδίου καὶ πλειάδος ἄλλων διακεκριμένων Ἱεραρχῶν καὶ ἀντιπροσώπων τῆς X.A.N. ἀπὸ τὴν Ρουμανίαν, Βουλγαρίαν, Σερβίαν καὶ Τουρκίαν.

Ἀπόμαχος πλέον, κατευθυνόμενος διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς Ἰνδίας, διήλθε πρὸ ἐνός καὶ ἡμίσεως ἔτους ἐξ Ἀθηνῶν, ὅπου εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξάρῃ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὴν σημασίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τὸν ὑπεδέχθη, ὡς Πρόεδρος τῆς ἑλληνικῆς X.A.N., ὁ γράφων μετὰ τοῦ παρὰ τῇ X.A.N. Ἀθηνῶν Ἀμερικανοῦ Συμβούλου κ. Δαυτὶδ Κράϊτον. Αἱ πρῶται λέξεις τοῦ Δρος Mott, ἐνῶ εἰσήρχετο εἰς τὴν αἴθουσαν ὑποδοχῆς τοῦ ἀεροδρομίου, ἦσαν: «Ὁ κόσμος δὲν ἔπαυσε νὰ ἀτενίζῃ πρὸς τὰς Ἀθήνας. Εὐχαριστῶ τὸν Θεόν».

Εἰς δημοσιογράφος τὸν ἠρώτησε: «Δρ. Mott, ἔχετε κανένα μῆνυμα διὰ τὴν νεολαίαν τῆς Ἑλλάδος;» —(τὴν ὀρθόδοξον νεολαίαν;», ἠρώτησεν ὁ Mott καὶ προσέθεσε: «Ναί, ἔχω.—Πρὶν ἀπὸ κάθε μεγάλῃν εὐκαιρίαν ὁ Θεὸς στέλλει εἰδικὰς δοκιμασίας.—Ὑπάρχει κίνδυνος σήμερον νὰ χαθῇ ὁ δρόμος.—Ἡ Ἀλήθεια πρέπει νὰ θριαμβεύσῃ.—Τώρα εἶναι ὁ καιρὸς τῆς Κλήσεως.—Κάθε ἐμπόδιον πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς σκαλοπάτι».

Ὁ Mott εἶπεν ἔπειτα, ὅτι οὐδέποτε ἦτο τόσον αἰσιόδοξος διὰ τὰς ὀρθοδόξους χώρας, ὅσον σήμερον, καὶ προσέθεσε:

«Κρατήσατε τὸ δόγμα σας. Ὁ Προτεσταντισμὸς διεμελίσθη ἀπὸ τὰς διαιρέσεις. Σεῖς ἔχετε τὸ δόγμα σας, διὰ νὰ σᾶς κρατῇ ἡνωμένους. Μὴ τὸ ἀφήσετε νὰ χαθῇ».

Εἰς ἐκ τῶν νεαρῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἐταιρείας TWA ἦτο παρὼν εἰς τὴν αἴθουσαν. Οὐδέποτε ἤκουσε περὶ αὐτοῦ. Ἀλλὰ, καθὼς ὁ Δρ. Mott ἔφινε τὸ ἀεροδρόμιον καὶ ἀνέβαινε τὴν κλίμακα τοῦ ἀεροπλάνου του, αὐτὸς ὁ νεαρὸς ἐγύρισε καὶ εἶπε: «Τί εὐγένεια!».

Ὁ Δρ. Mott, διὰ τῆς μεγάλης χριστιανικῆς του προσωπικότητος, ἐξεπαίδευσεν ὀλοκλήρους γενεὰς χριστιανῶν νέων, εἰς τοὺς ὁποίους προσέφερε τὴν ὑπέροχον καὶ ἄδολον χριστιανικὴν του βοήθειαν. Εἶναι ἐκ τῶν ὀλίγων, οἱ ὁποῖοι κατ' ἀνθρωπίνην κρίσιν δύναται νὰ δι' ὑψιχρισθοῦν, ὅτι ἐπολλαπλασίασαν τὸ τάλαντον.

Αἰωνία του ἡμνήμη.

ΑΜΙΑΚΑΣ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὸ Τριῶδιον

Ἡ κατὰ τὴν ἕκτην τοῦ παρόντος μηνὸς ἀρξαμένη διὰ τὸ ἔτος τοῦτο λειτουργικὴ περίοδος τοῦ Τριῶδιου εἰσήγαγεν ἡμᾶς καὶ αἴθις εἰς τὴν πρὸς ὑποδοχὴν τῆς μεγάλης καὶ λαμπροφύρου τοῦ Ἁγίου Πάσχα ἑορτῆς ἀναγκαίαν πνευματικὴν ἐτοιμασίαν. Καλεῖ δὲ πάντας τοὺς εἰς τὴν ὑψίστην καὶ κοσμοσωτήριον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου πιστεύοντας πρὸς τὴν ἀνάλογον πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἀληθείας ταύτης ἀναδιοργάνωσιν τοῦ πνευματικοῦ βίου, εἴ ποῦ αὐτὴ ἔχει πως ἀμεληθῆ. Καὶ εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς ἐντατικωτέρας πνευματικῆς ζωῆς, εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε, σήμερον τὰ μάλιστα αἰσθητῆ, διότι καὶ ἐντατικώτερος ἀπέβη ὁ κατὰ τοῦ πνεύματος συστηματικὸς πόλεμος, καὶ δὴ καὶ πνευματικὸν, ἀτυχῶς, ἐνίοτε περιβαλλόμενος ἀπατηλὸν προσοπιεῖον! Δι' ὃ καὶ ἐπαγούνησις ἀπαιτεῖται ἀδιάκοπος καὶ ἀνύστακτος, τόσον ἐπὶ τῶν ἔξωθεν κατὰ τῆς ψυχῆς τεκταινομένων, ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν εἰς τὰ ἔνδον αὐτῆς συμβαινόντων. Σοφωτάτη δὲ εἶναι, ἐν προκειμένῳ, καὶ ὡς ἄριστα ψυχολογημένη ἡ ὄλη τοῦ Τριῶδιου, καὶ ἰδιαίτατα ἡ τῆς ἐν αὐτῷ περιλαμβανομένης Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, πνευματικὴ γυμνασία.

Τὸ χαροποιὸν ἐγχείρημα

Μετὰ πραγματικῆς ἀνακουφίσεως καὶ ἀνυποκρίτου ὄντως χαρᾶς ἐχαιρετίσθη πανταχόθεν ἡ ἐναγχος ἀνακοινωθείσα ἀπόφασις περὶ τῆς ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκδόσεως τῶν συγγραμμάτων τῶν Ἑλλήνων Πατέρων, περὶ ἧς καὶ ἡ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος φύλλον δημοσιευομένη Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος, Πολλασπλαῖ δ' εἶναι αἱ ἐκδηλώσεις τῶν συναισθημάτων τούτων καὶ ἀθροαὶ καταφάνουσι, ὡς πληροφοροῦμεθα, αἱ αἰτήσεις πρὸς ἀπόκτησιν ὀλοκλήρου τοῦ ἔργου, οὕτως ὁ πρῶτος τόμος, ὡς ἐσημειώθη καὶ ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ», θὰ κυκλοφορήσῃ ἐντός ἐλαχίστου. Καὶ εἶναι εὐλογωτάτη ἡ τοιαύτη ἀπήχησις καὶ ἡ θερμὴ ὑποδοχὴ, ἧς τυγχάνει ἡ τὸ πρῶτον νῦν ἐπιχειρουμένη ὑπ' αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐκδοσις τῶν Πατερικῶν θησαυρῶν.

Ὅθεν καὶ ἡ στήλη αὕτη, ἰδιαζόντως χαίρουσα ἐπὶ τῷ ὄντως χαρομοσύνῳ τούτῳ γεγονότι, καθήκον αὐτῆς νομίζει, ὅπως συγχαρῇ μὲν καὶ αὐτὴ τοὺς σχόντας τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ὠφελιμοτάτου καὶ θεαρέστου ἔργου, ὡς καὶ πάντας τοὺς ὀπωσθήποτε συντελοῦντας εἰς τὴν ἁγίαν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, ἐνώση δὲ τὰς εὐχὰς αὐτῆς πρὸς τὰς εὐχὰς πάντων τῶν κατ' ἀξίαν ἐκτιμώντων τὸ ἐγχείρημα, ὅπως ἐδοδωθῆ τοῦτο κατὰ πάντα καί, τῇ θεῷ συνάρσει, ἀχθῆ εἰς αἴσιον πέρας. Καὶ τοῦτο πρὸς δόξαν τοῦ διὰ τῶν θησαυρῶν τούτων τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος καταπλουτίσαντος τὸν κόσμον οὐρανόθεν Πατρός τῶν φώτων, παρ' Οὐ «πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον».

Ἡ «Ἡμέρα» τῶν Λεπρῶν

Ἡ «Παγκόσμιος Ἡμέρα προσευχῆς ὑπὲρ τῶν χανσενικῶν ἀσθενῶν», ἧτις καὶ παρ' ἡμῖν ἀπὸ τινοῦ

ἤρξατο τηρουμένη, χάριν τῶν ἐν τοῖς Ἀντιλεπρικοῖς Σταθμοῖς νοσηλευομένων, ἀπετέλεσε καὶ αἴθις εὐκαιρίαν πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς συμπαθείας καὶ συμπαραστάσεως τῶν πάσης τάξεως καὶ καταστάσεως χριστιανῶν πρὸς τοὺς πάσχοντας ἐκ τῆς, ὡς ἀνιάτου ἄλλοτε θεωρουμένης, ἀσθενείας ταύτης. Τοῦτο δ' ἀπετέλεσε συγχρόνως καὶ μίαν ἐπὶ πλέον ἐνθάρρυνσιν τῶν συμπαθεστάτων χανσενικῶν ἀσθενῶν, οἵτινες ἔπαυσαν πλέον νὰ νομίζονται «ἀποδιοπομπατοί», χάρις εἰς τὴν βαθμιαίαν διείσδυσιν καὶ ἐπικράτησιν τοῦ πνεύματος Ἐκείνου, «Ὅστις «ἦφατο» τοῦ πρὸς Αὐτὸν ἐμφανισθέντος λεπροῦ.

Ἄλλ' ἡ εὐκαιρία αὕτη δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρέλθῃ, χωρὶς νὰ γίνῃ καὶ ἡ πρόεπουσα εὐφημία καὶ εὐγνώμων μνεία πάντων ἐκεῖνων, ὅσοι καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἐχρησίμευσαν ὡς φορεῖς τοῦ πνεύματος τούτου, οἵτινες καὶ ὡς ἄγγελοι παρηγορίας ἔδρασαν πλησίον τῶν, ὡς ἀποκλήρων τοῦ κόσμου μέχρι πρότινος θεωρουμένων, θυμάτων τῆς λέπρας. Ἡ ἀγαθοποιὸς δ' αὕτη δράσις ἐσημειώθη εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν τηλικαύτη μὲν περὶ τῆς νόσου ἐκράτει ἐπιστημονικὴ ἀγνοία, τοσαῦται δ' ἦσαν αἱ, ἐνεκα τῆς ἀγνοίας ταύτης, κοινωνικαὶ προλήψεις καὶ αἱ ἐκ τούτων προερχόμεναι θετικαὶ καὶ ἀρνητικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς ὑποχρεωτικῆς νομιζομένης σκληρότητος ἀπέναντι τῶν ἀσθενῶν τούτων.

Ἡ Ἐκκλησία δύναται νὰ εὐλογῇ τὸν Ἀρχηγὸν αὐτῆς, διότι ἰδιόκοι τῆς ἐργάται καὶ ἰδικὰ τῆς μέλη εἶναι ὅσοι μετὰ τοσαύτης ἀγάπης ἐνδιεφρόθησαν ὑπὲρ τῶν λεπρῶν καὶ μετὰ παραδειγματικοῦ ζήλου συνεχίζουσι τὸ ὠραῖον ἔργον. Τὸ ἔργον δὲ τοῦτο —καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἐξόχως εὐχάριστον!— ἐδρίσκει ζωηροτάτην ἀπήχησιν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀσθενῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀξιοσημειώτως ἀναπτύσσεται πνευματικὴ ζωὴ καὶ δράσις, τὰ μάλιστα ἤδη συντελοῦσα καὶ εἰς τὴν καθ' ὄλον βελτίωσιν τῶν ὄρων τῆς διαβίσεως αὐτῶν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, μετὰ τὰς ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων διακοπὰς, ἐπανέλαβε τῇ 18ῃ παρελθόντος μηνός, τὰς ἐργασίας αὐτῆς, συνεχιζόμενος ἔκτοτε τακτικῶς κατὰ τὰς ὁρισμένας ἡμέρας συνεδριῶν, ἐπὶ διαφόρων ὑπηρεσιακῶν ζητημάτων.

—Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως περὶ κωδικοποιήσεως τῆς Διοικητικῆς Νομοθεσίας ἡ Ἱερά Σύνοδος κατήρτισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου καὶ Παροναξίας κ. Ἀμβροσίου καὶ ἐκ τῶν κ. κ. Κων. Τσάτσου καὶ Παν. Παναγιωτάκου, ἵνα ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τῆς κωδικοποιήσεως τῆς Ἐκκλ. Νομοθεσίας, συνεργαζομένη ἐπὶ τούτου μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

—Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 50)788 καὶ ὑπὸ χρονολογίαν 11-1-55 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου παρεσχέθησαν εἰς τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις ἀπαραίτητοί τινες διασαφῆσεις περὶ τοῦ τρόπου τῆς πληρεστέρως καταρτίσεως τῶν πρὸς τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον διαβιβαζομένων δικαστικῶν φακέλων.

—Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 153)789 καὶ ὑπὸ χρονολογίαν 20-1-55

Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου παρεκλήθησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται ὅπως ἀποφανθῶσι περὶ τῶν προτεινομένων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν διὰ τὴν Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων Ἀρχιμανδριτῶν.

—Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 418/792 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29-1-955 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου παρεκλήθησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται ὅπως συντρέξωσι τὸ ἔργον τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἑλλήνων Πατέρων. Ἡ Ἐγκύκλιος αὕτη δημοσιεύεται ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος φύλλου.

—Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1)791 καὶ ὑπὸ χρονολογίαν 29-1-55 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου διεβιβάσθη τοῖς Σεβ. Μητροπολίταις Ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, ἀναφερομένη εἰς τὸν ἐμπλουτισμὸν τοῦ φωτογραφικοῦ Ἀρχείου Δημοσιῶν Ἐργῶν Ἑλλάδος, παρακαλουμένης ὅπως ἐνεργήσωσιν ἀρμοδίως εἰς ἐνίσχυσιν τῆς προσπάθειας ταύτης.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Τὸ Κεντρ. Συμβούλιον, συνεδρίασαν τῇ 16ῃ παρελθ. μηνὸς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ἐψήφισε τὸν Ἀπολογισμὸν τῆς παρελθούσης οἰκονομικῆς χρήσεως καὶ τὸν Προϋπολογισμὸν τῆς ἐνεστώσης καὶ ἐλαβε διαφύρασις ἄλλας ὑπηρεσιακῆς φύσεως ἀποφάσεις.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς προσφάτου ἐκδόσεως τοῦ «Ἀποστόλου», ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, διὰ τοῦ ἀπὸ 13 παρελθ. μηνὸς Πατριαρχικοῦ Γράμματος πρὸς τὸν Γεν. Διευθυντὴν Καθηγητὴν κ. Βασίλ. Μ. Βέλλαν, ἐκφράζων τὰ ἐπὶ ταύτῃ συγχαρητήρια αὐτοῦ καὶ ἐπαινῶν τὸ ὅλον ἔργον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐπεδαψίλευσε πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ ἐργαζομένοις τὰς ἐυχὰς αὐτοῦ.

—Ἐξεδόθησαν καὶ ἐκυκλοφόρησαν: τὸ ὑπ' ἀριθ. 37 τεύχος τοῦ οἰκονομικοῦ Περιοδικοῦ «Τὸ Χαρὸν μὲν οὐ Σπίτι» τοῦ Ἰανουαρίου ἐ. ἐ. καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 38 τεύχος τοῦ Περιοδικοῦ τῶν Καθηγητικῶν Σχολείων «Τὰ Χαρὸν μὲν οὐ Παιδιά» τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ. ἐ. Ἐξετυπώθησαν δὲ καὶ ἀπεστάλησαν εἰς τὰς Ἐπαρχίας τὰ διὰ τὰς τέσσαρας Κυριακὰς τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Μαρτίου προοριζόμενα φύλλα τοῦ θρησκευτικοῦ δελτίου «Φωνὴ Κυρίου».

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῇ 17ῃ παρελθόντος μηνός, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Νεομάρτυρος ἁγίου Γεωργίου, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐτέλεσε τὴν θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ ἐν Ἀθῆναις ἱερῷ ναφῷ τῆς Χρυσοσηλαιωτίσης, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Θεοφιλ. βοηθῶν Ἐπισκόπων.

—Τῇ 21ῃ, ἡ Α. Μακαριότης παρέστη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ «Παρνασσῶ» εἰς τὸ ὄργανωθῆν ὑπὸ τοῦ «Θρακικοῦ Κέντρου» πολιτικῶν μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Θυατείρων Γερμανοῦ, καθ' ὃ ὠμίλησαν οἱ κ. κ. Μανουηλίδης καὶ Πάλλης.

—Τῇ 30ῃ, ἡ Α. Μακαριότης παρηκολούθησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ὁμιλίαν τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Γερασ. Κονιδάρη.

—Τῇ 11ῃ τοῦ παρόντος μηνός, ἡ Α. Μακαριότης παρηκολούθησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσὸς» διάλεξιν τοῦ κ. Θεοδοσίου Σπεράντζα, ὀργανωθεῖσαν ὑπὸ τῆς «Ἐταιρείας Προνοίας τοῦ Γῆρατος».

—Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, μεταβὰς τῇ 15ῃ παρελθ. μηνός εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, συνειργάσθη μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Γεροκωστοπούλου.

—Ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη τῇ 18ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως Στρατάρχου κ. Ἀλεξάνδρου Παπαίου, μετὰ τοῦ ὁποῦο συνειργάσθη ἐπὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

—Ἐπίσης, ἡ Α. Μακαριότης συνειργάσθη, τῇ 22α τοῦ ἰδίου μηνός, μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Εὐταξία καὶ τοῦ Ὑποδιοικητοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κ. Γρηγορίου, ἐπὶ ζητημάτων ἀφορώντων εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν.

—Ἡ Α. Μακαριότης μετέσχε, τῇ 27ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, τῆς πρώτης συνεδρίας τῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ὑπουργοῦ

κ. Γεροκωστοπούλου συσταθείσης ἐπιτροπῆς πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ.

—Τῇ 9ῃ τοῦ παρόντος μηνός, ἡ Α. Μακαριότης συνειργάσθη ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπείῳ μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Δημ. Ἐργῶν κ. Καραμανλῆ καὶ τοῦ Συμβούλου τοῦ ΟΔΕΠ κ. Πιπέρου, ἐπὶ ζητημάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

—Τῇ 14ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπείῳ τὸν Ἀγγλον Σερ Κένεθ Γκράμπ καὶ τὸν Ἀμερικανὸν κ. Φρέντερικ Νόλντε, ἀπεσταλμένους τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν μελέτην τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος.

—Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε συνεδριῶν: τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Ῥιζαίου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, τῇ 14ῃ Ἰανουαρίου τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Ἐπ. Διακονίας, τῇ 16ῃ Ἰανουαρίου τοῦ Κ. Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ, τῇ 19ῃ καὶ 26ῃ Ἰανουαρίου καὶ τῇ 9ῃ Φεβρουαρίου καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀχιλλοπούλειου Κληροδοτήματος, τῇ 22α Ἰανουαρίου.

—Ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη τὸν Ὑπουργὸν τοῦ Συντονισμοῦ κ. Παπαληγοῦραν, τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Γεροκωστόπουλον, τὸν Ὑπουργὸν τῆς Ἐργασίας κ. Στράτον, τὸν Ὑφυπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Καλαντζῆν, τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Θυατείρων κ. Ἀθηναγόραν, τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Περγάμου κ. Ἀδαμάντιον, Ρόδου κ. Σπυρίδωνα καὶ Κάσου καὶ Καρπάθου κ. Ἀπόστολον, τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Κυθωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Ἀγαθάγγελον, τὸν Καθηγητὴν κ. Χόνδρον, τοὺς Ἐκπαιδευτικοὺς Συμβούλους κ. κ. Καρύδην καὶ Ζομπανάκην, τοὺς βουλευτὰς Πειραιῶς κ. κ. Τζατζάνην καὶ Βοβολίνην, Ἰωαννίνων κ. κ. Παπαδόπουλον καὶ Ἰωάννου, Μυτιλήνης κ. Βιτούλιαν καὶ Εὐρυτανίας κ. Καραπιτέρην, τὸν Ὑπατον Ἀντιπρόεδρον τῆς ΓΚΑΠΑ κ. Σαμπάνην, τὸν πρῶτον Ὑπουργὸν κ. Μόδην, τὸν πρῶτον Ὑπουργὸν κ. Νόβαν, τοὺς Στρατηγούς ἐ. ἀ. κ.κ. Ντερὲν καὶ Δέαν, τὸν παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Ἐσωτερικῶν Διευθυντὴν Ἐκκλησιῶν κ. Γρίβαν, τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου Ναυτικοῦ Ναύαρχου κ. Λάππαν, τὸν καθηγητὴν κ. Ἀμαντον, τὸν ἐν Ν. Ζηλανδίας Ἑλληνα Πρόξενον κ. Γαλάνην, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Γεν. Λογιστηρίου κ. Βεναρδῆν, τὸν Γεν. Γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Γεωργούλην, τὸν Ἐκπαιδευτικὸν Σύμβουλον κ. Γεωργούντζον, τὸν Διευθυντὴν τῆς Ραλλεῖου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας κ. Κοροντζῆν, τὸν νέον ἐν Ἱεροσολύμοις Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος κ. Βλάχον, τὸν Δήμαρχον Ἀθηναίων κ. Νικολόπουλον κ. ἀ.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κίτρους

Ἐλήφθη ἐκ Κατερίνης τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁρθόδοξος Ἐπιστολὴ», προνοία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Βαρνάβα, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος μηνός ἀρξαμένου τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ, μηνιαίου Περιοδικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, περιέχον συναρξίας Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλων ἐγκρίτων Θεολόγων.

—Ἐκ τοῦ, ὡς ἀνωτέρω, Περιοδικοῦ πληροφορούμεθα, ὅτι πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀπόρων ὄρφανῶν ἀπεφασίσθη ἡ παρὰ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἀνεργεῖς Ὁρφανοτροφεῖον ἐν Κατερίνῃ, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἤρξαντο προσφερόμενα ὑπὸ τῶν χριστιανῶν τῆς Ἐπαρχίας διάφορα χρηματικὰ ποσά, ἅτινα κατατίθενται παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν εἰς ἐπὶ τούτῳ ἀνοιγέτω ἀπ' ἀρχῆς εἰδικὸν λογαριασμὸν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀπόστολος, ἦτοι Πράξεις καὶ Ἐπιστολαὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐπ' ἐκκλησιαστικῶν ἀναγνωστικῶν. Ἐκδόσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τύποις Ἀποστολ. Διακονίας, Ἀθῆναι 1954 (σελ. 414· ἐκδόσις καλαισθητὸς ἐπὶ ἀρίστου χάρτου).

Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος: «ΘΕΟΛΟΓΙΑ» ἐπιστημονικὸν θεολογικὸν περιοδικόν, ἐκδιδόμενον κατὰ τριμηνίαν. Τόμος ΚΕ', τεύχος Δ'

(Ὀκτώβριος—Δεκέμβριος 1954). Περιεχόμενα : Π. Ν. Τρεμπέλα, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Αἱ εὐχαὶ τοῦ Ὁρθρου καὶ τοῦ Ἑσπερινοῦ. Κ. Γ. Μαιώνη, Μάρκος ὁ Εὐγενικός. Ε. Δ. Θεοδώρου, Ἡ «χειροτονία» ἢ «χειροθεσία» τῶν διακονιστῶν. J. Meyendorff, L'origine de la controverse Palamite: La première lettre de Palamas à Akindynos. Β. Λαούρδα, Ὁ Ἀρέθας περὶ εἰκονομαχίας. Δ. Ι. Πάλλα, Ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀρχικοῦ Μινμπάρ τοῦ τεμένου τῆς Μεδίνας. Δ. Η. Κωνσταντινίδη, Τὸ ἐν τῇ νήσῳ Ἄνδρω ναῦδριον τῆς Ἀγ. Θέκλης, Π. Ι. Μπραταϊώτου, Ἰ. Καρμίρη, Κ. Μπόνη, Δ. Ι. Πάλλα καὶ Σ. Δ. Δώλη, Κριτικὸν καὶ βιβλιογραφικὸν δελτίον. Εὐρετήριον ὀνομάτων καὶ πραγμάτων τοῦ ΚΕ' τόμου, Περιεχόμενα τοῦ τόμου ΚΕ' (1954).

Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Δοξολογίαι καὶ ἱεραὶ Ἀκολουθίαι εἰς διαφόρους περιστάσεις, Ἀθήναι 1955, σελ. 26.

Σεβ. Μητροπολ. Κερκύρας Μεθοδίου Κοντοστάνου, Ἄνασκη τῆς νέας ἐμφανίσεως τῶν περὶ ἐξελίξεως ἀπόψεων καὶ καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ πηθήκου μετὰ συλλογῆς ἀντιρρητικῶν ἀποδείξεων ὑπὸ μεγάλων ἐπιστημόνων, Κέρκυρα 1954, (σελ. 239).

Μητροπολίτου Χίου Παντελεήμονος, Συναπαντήματα στὸ δρόμο τῆς ζωῆς. Βιβλιοθήκη Ἀποστολικῆς Διακονίας (ἀριθ. 44). Ἀθήναι, Τύποις Ἀποστολ. Διακονίας (σελ. 206).

Κ. Δουβονιώτου, Β' Αἰ ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Κυριλλίου τοῦ Πατρώου θρησκευτικαὶ γνώμαι καὶ κρίσεις αὐτοῦ περὶ διαφόρων προσώπων, ἐπιμελεία Ἰ. Καρμίρη, ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας» ΚΔ', 1953. (σελ. 43).

Νικολάου Βλησίδου, Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ βούλησις πρὸς αὐτοθυσίαν παρ' Ἑλλήσι. Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τὴν 28 Ὀκτωβρίου 1954.

Ἰ. Καρμίρη, Ὀμιλία περὶ προσευχῆς πρὸς τοὺς φοιτητάς, ἀνάτυπον ἐκ τοῦ «Γρηγ. Παλαμά», σελ. 137-146. Θεσσαλονίκη 1954.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἐπιστάσιαι τῶν ὁμιλιῶν Φωτίου Πατριάρχου ΚΠόλεως, ἀνάτυπον «Γρ. Παλαμά», Θεσσαλονίκη 1954.

Μιχαῆλ Α. Δένδια, Καθηγητοῦ τοῦ Διοικητικοῦ Διαικού ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, Πρυτανεία : Πρυτανικὸν λόγον καὶ Λογοδοσίαν. Ἀθήναι 1954.

Νικολάου Β. Γωμαδάκη, τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας τοῦ Ἀθηναίου Πανεπιστημίου. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ μὲς ποιήσις καὶ Ρωμανὸς ὁ μελωδός· ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας». Ἀθήναι 1954.

Τοῦ αὐτοῦ, Ὕμνοι εἰς τοὺς ἁγίους Δημήτριον καὶ Νικόλαον, ἐκ χειρογράφου ἐκδιδόμενοι. Ἀθήναι 1954 (σελ. 85).

Τοῦ αὐτοῦ, Οἱ Βυζαντινοὶ ἱστορικοὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἱστοριογραφικὴν παράδοσιν καὶ ἡ σημασία αὐτῶν· Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. «Ἀφιέρωμα εἰς Νικόλαον Ἐξαρχόπουλον». Ἀθήναι 1955.

Ἰωάννου Ν. Θεοδορακοπούλου, Νεκρολογία : Θεόφιλος Βορέας. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀθήναι 1954.

Κ. Βουρβένη, Ἰδρυμα ἀνθρωπιστικῶν σπουδῶν, Ἀθήναι 1955, (σελ. 27).

Τοῦ αὐτοῦ, Πλάτων καὶ Κρήτη, Ἀθήναι 1953, ἀνάτ. «Κρητικῶν Χρονικῶν» σελ. 323-336.

Γεωργίου Θ. Ζώρα, Ἄγνωστα κείμενα καὶ νέαι παραλλαγαὶ δημοτικῶν ἔργων. (Σπουδαστήριον Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν). Ἀθήναι 1954.

Τοῦ αὐτοῦ, Γεώργιος ὁ Τραπεζούντιος καὶ αἱ πρὸς ἐλληνοτουρκικὴν συνεννόησιν προσπάθειαι αὐτοῦ. Ἀθήναι 1954 (σελ. 165).

Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ἀκολουθία τῆς Ὁσίας Μητρὸς ἡμῶν Κλεοπάτρας. Ἐν Ἀθήναις 1954 (σελ. 16, ἐπὶ ἀρίστου χάρτου, μετὰ καλλιτεχνικοῦ ἐπιγράψου ἐξωφύλλου καὶ εἰκόνος τῆς Ἀγίας, ἔργου Φ. Κόντογλου).

Ἐλένης Χ. Ὀλιβιέρη, διπλωματοῦχος τῆς ψυχολογίας τοῦ Παιδιοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου J. J. Rousseau τῆς Γενεύης, Ἡ ψυχολογικὴ ἐξέτασις τοῦ παιδιοῦ, ἡ λειτουργία ἐνὸς ψυχοπαιδαγωγικοῦ Κέντρου. Ψυχολογία καὶ ζωὴ, μελέται τοῦ Ἰνστιτούτου Ἰατρικῆς Ψυχολογίας καὶ ψυχικῆς ὑγιεινῆς (ἀρ. 19). Ἀθήναι 1955 (σελ. 104).

Πολ. Παπαχριστοδοῦλου, Τὸ θρακικὸ τραγοῦδι, βυζαντινὸ τροπάρι. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Ἀρχείου τοῦ θρακικοῦ θησαυροῦ. Ἀθήναι 1955.

Archim. E. Timiades, Les causes du Schisme entre l'Eglise Orthodoxe et l'Eglise Romaine (1054-1954), 1954, (σελ. 52).

Ἀρχ. Χρ. Μουστία, Διδαχὰὶ ὁσίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1955, (σελ. 122).

Ἀρχιμ. Γαβριήλ Διονυσιάτου, Καθηγουμένου τῆς ἱ. Μονῆς ἁγ. Διονυσίου ἁγ. Ὁρους, Φωνὴ βοῶντος ἐκ τῆς ἐρήμου. Ἐκδοσις «Ἁγιορειτ. Βιβλιοθήκης», ἐκδότης Σωτ. Ν. Σχοινῆς, ἐκδοσις πρώτη. Βόλος, 1955.

«Φ θ ι ὦ τ ι σ» (παραγωγή, τουρισμός, ἔργα, γράμματα, τέχναι). Λαμία (σελ. 84 μετὰ Πίνακος τοῦ νομοῦ Βοιωτίας) Ἄθαν. Γ. Γεωργιάδου, Πανανθρώπινος Ὁμοσπονδία καὶ ἐνιαία διακυβέρνησις τοῦ κόσμου. Μυτιλήνη 1948.

Τοῦ αὐτοῦ, Πρὸς νέας σκέψεις. Μυτιλήνη 1953.

Β. Λαούρδα, Ὁ Ἀρέθας περὶ εἰκονομαχίας, (ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας» ΚΕ'), Ἀθήναι 1954, (σελ. 11).

Δ. Πάλλα, Ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀρχικοῦ Μινμπάρ τοῦ τεμένου τῆς Μεδίνας, (ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας» ΚΕ' 623-629), Ἀθήναι 1954.

Δ. Κωνσταντινίδη, Τὸ ἐν τῇ νήσῳ Ἄνδρω ναῦδριον τῆς ἁγίας Θέκλης, (ἀνάτυπον ΚΕ' «Θεολογίας») Ἀθήναι 1954, (σελ. 1-9).

Φιλαρέτου Α. Βιτάλη, Ὁ θρίαμβος τῆς πίστεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ, Ἀθήναι 1955, (σελ. 16).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἱερ. Μητρόπολιν Δημητριάδος· ἐλάβομεν τὰ ὑπ' ἀριθ. 88]21-1-55, 89]18-1-55, 67]17-1-55 καὶ 2245]31-12-54 ὑμέτερα ἔγγραφα καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν.—Ἱερ. Μητρόπολιν Αἰτωλίας· ἐλάβομεν τὰ ὑπ' ἀρ. 153, 170]24-1-55 ἔγγραφα ὑμῶν καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν.—Ἱερ. Μητρόπολιν Κορινθίας· ἐλάβομεν τὸ ὑπ. ἀρ. 107]18-1-55 ὑμέτερον ἔγγραφο καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν ἱερεὺς Ἀγγ. Βοζίκης ἐνεγράφη.— Αἰδ. Σιλιαγοδάκη Ματθ., Βουλισμένην, Μεραμβέλλου, Κρήτης· τὸ ὑπ' ἀρ. 23-24 φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» εἶναι τὸ τελευταῖον τοῦ ἔτους· κατὰ τὸν μῆνα Δεκεμβρίου δὲν ἐξεδόθη ἕτερον.— Αἰδ. Μπαΐκον Σπ., Λευκίμμην, Κερκύρας καὶ Γάκην Θ., Νεράϊδα, Φαρσάλων· περὶ τῆς χειροτονίας σας οὐδεὶς μᾶς εἰδοποίησεν· ἐνεγράφητε· σὰς ἀπεστάλησαν φύλλα ἀπὸ 1-1-54.—Κον Κακουλίδην Χρ., Θεσσαλονίκη· συνδρομὴ σας ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν.— Αἰδ. Ντεληθέον Γ., Ἀγ. Λαυρέντιον, Βόλου· ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη· ἐνεγράφητε.— Αἰδ. Γερανόη Ναπ., Σπαρτίλλαν· διεγράφητε· τὸν αἶδες. Κοσκινῶν Κ. ἐνεγράψαμεν ἀπὸ 1-1-55.— Αἰδ. Πρωτόπαπαν Ἄνδρ., Βαφέν, Χαλίων καὶ Ἀνδρεαδάκη Ἀντ., Ἐμπρόσπερον, Χαλίων· ἐνεγράφητε.— Αἰδ. Θεοφιλόπουλον Ἄλ., Ἰ. Μ. Βελανιδιάς, Καλάμας· ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.— Αἰδ. Γεωργόπουλον Ἀρ., Μούρσει, Βόλου· δυστυχῶς οὐδεὶς μᾶς εἰδοποίησεν· ἐκ τῶν ζητούμενων σὰς ἀποστέλλομεν ὅσα ὑπάρχον διαθέσιμα.— Αἰδες. Δερμάτην Δημ., Πειραιᾶ, Οἰκονομόπουλον Γεώργ., Μοσχάτον, Καρανικόλαν Δημ., Σύρον καὶ Πετρίδην Π., Πεντάλοφον—Γουμνίσσης· ἀλλαγὴ διευθύνσεως σας ἐγένετο.— Αἰδ. Βλάχον Δημ., Ποτιδάκειαν, Δαρίδος· ἐνεγράφητε· ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.— Ἐκκλ. Φροντιστήριον Πατρῶν· ζητηθέν ἀπεστάλη.—Κον Τζεδάκη Θεοδ., Ἡράκλειον, Κρήτης· ἀλλαγὴ διευθύνσεως σας ἐγένετο· ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν κ.κ. Συνδρομητῶν καθυστεροῦν εἰσεῖν τὴν συνδρομὴν των, ὅπως ἀποστείλωσι ταύτην πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», Φιλοθέης 19, Ἀθήναι—Κ—.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ, ὡς κατωτέρω ἐκτίθενται, κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ πιστοποιητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων Ἱερέων τῶν χηρευσουσῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων ἐν ταῖς Ἑνορίαις 1) Ἀγίου Ἀθανασίου Κουρτακίου 2) Ἀγίας Τριάδος Λυγουρίου καὶ 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἐξοχῆς. Κανονικά προσόντα ἀμειπτος βίος, ἥτοι ἀποφυγὴ σαρκικῶν παρεκτροπῶν, χαρτοπαιξίας, οἰνοποσίας, κλοπῆς κ. λ. π. Νομικά προσόντα ὅσα ὀρίζονται ἐν τοῖς ἀρθροῖς 47 καὶ 48 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200)40 «περὶ Ἱερώων Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν».

Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 18ῃ Νοεμβρίου 1954

† Ὁ Ἀργολίδος Χρυσόστομος

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200)40 «Περὶ Ἱερώων Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀναλήψεως Βόλου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνω ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά δικαιολογητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Προσόντα: Ἀπόφοιτοι Θεολογικῶν Σχολῶν Πανεπιστημίων καὶ διαγωγὴ ἀδιάβλητος.

Ἐν Βόλῳ τῆ 1ῃ Φεβρουαρίου 1955.

† Ὁ Δημητριάδος Ἰωακείμ.

Ἱερὰ Μητρόπολις Δράμας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 παράγρ. 2, ἐδάφιον 2 τοῦ Α. Ν. 2200)40 «Περὶ Ἱερώων Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα ὅπως καταλάβωσιν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς ἐνορίας: 1) Ἀγ. Δημητρίου Μυλοποτάμου, 2) Προφήτου Ἡλιοῦ Βώλακος, 3) Ἀγ. Ταξιάρχῶν Γρανίτου, 4) Ἀγ. Γεωργίου Παπάδες, 5) Προφήτου Ἡλιοῦ Σκαλωτῆς, 6) Γεννήσεως Θεοτόκου Ταξιάρχῶν, 7) Ἀγ. Ἰωάννου Προδρόμου Μαυροτόπου, 8) Ἀγ. Γεωργίου Ἀηδοκοκᾶστρου, 9) Πέτρου καὶ Παύλου Ἀμπελακίων, 10) Ἀγ. Γεωργίου Μαυροκορδάτου, 11) Ἀναλήψεως Δρυμοτόπου, 12) Ἀγ. Παντελεήμονος Τερψιθέας, 13) Ἀγ. Νικολάου Δενδρακίων, 14) Ἀγ. Δημητρίου Περιβλέπτου, 15) Ἀγ. Πολυκάρπου Βουνοπλαγιάς, 16) Ἀγ. Θεοδώρων Πρινολόφου, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων, πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω χηρευσουσῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Δράμῃ τῆ 1ῃ Φεβρουαρίου 1955

† Ὁ Δράμας Γεώργιος

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερώων Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἐλαίων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἐν λόγῳ θέσεως ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Πύργῳ τῆ 22ῃ Ἰανουαρίου 1955.

† Ὁ Ἡλείας Γερμανὸς.

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Στερουμένης τῆς ἐνορίας «Ἀγ. Τριάδος» Αἰγίου τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικά προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Αἶγιον τῆ 2ῃ Φεβρουαρίου 1955.

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Ἀγαθόνικος.

Στερουμένων τῶν ἐνοριῶν Καστριῶν, Ζαρούχλης καὶ Περιθωρίου τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὰς θέσεις ταύτας καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικά προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Αἶγιον τῆ 14ῃ Φεβρουαρίου 1955

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Ἀγαθόνικος

Ἱερὰ Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46-47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200) 40 «Περὶ Ἱερώων Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα ὅπως καταλάβωσιν τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ ἐν Στύροις Ἱεροῦ Ναοῦ Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω χηρευσούσης ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Κύμῃ τῆ 7ῃ Φεβρουαρίου 1955.

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Ἀνανίας.

Ἱερὰ Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Α. Ν. 2200) 1940 «περὶ Ἱερώων Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» ὡς αὐταῖ ἐτροποποιήθησαν μεταγενεστέρως, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ χωρίου Σβρωνάτα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρξέως εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἐιρημένου Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Ἀργοστολίῳ τῆ 3ῃ Φεβρουαρίου 1955

† Ὁ Κεφαλληνίας Ἰερόθεος

Ἱερὰ Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας

Προκειμένου νὰ πληρωθῶσιν αἱ κεναὶ θέσεις τακτικοῦ Ἐφημερίου τῶν Ἱερώων ἐνοριακῶν Ναῶν «Ἀγίου Δημητρίου» Σκάλας—Ναυπακτίας καὶ «Κοιμήσεως Θεοτόκου» Γιαννουσεϊκῶν—Εὐρυτανίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὰς θέσεις αὐτὰς ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ναυπάκτῳ τῆ 1ῃ Φεβρουαρίου 1955

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Χριστόφορος

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου Ἰκαρίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει 1ον) τὰ ἀρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α. Νόμου 2200)40 «Περὶ Ἱερώων Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη μεταγενεστέρως, 2ον) τὰς διατάξεις τοῦ Α. Νόμου 536)1945 «Περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος» κρι 3ον) τὸ ἀρθρον 28 τοῦ Α. Νόμου 540)1945 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους

νους νά καταλάβωσι τήν κενήν ἔφημεριακὴν θέσιν τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου» τῆς κοινότητος 'Ακαμάτρας 'Ικαρίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως εἰς τὸ περιοδικὸν «'Εκκλησία», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Α. Νόμου 2200)40 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ ἔφημερίων» ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

'Εν Λιμένι Βαθέος Σάμου τῇ 1ῃ Φεβρουαρίου 1955

† 'Ο Σάμου καὶ 'Ικαρίας Εἰρηναῖος

'Ιερὰ Μητρόπολις Σερρών καὶ Νιγρίτης

Προκειμένου νά προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἔφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Κάτω Λευκώσιν. Ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νά καταλάβωσιν αὐτήν, καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου 2200)40 «περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ 'Εφημερίων» προβλεπόμενα προσόντα (Πιστοποιητικά) ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυσιν ἔφημερίων.

'Εν Σέρραις τῇ 3ῃ Φεβρουαρίου 1955

† 'Ο Σερρών καὶ Νιγρίτης Κωνσταντῖνος

'Ιερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νά προβῶμεν εἰς ἀνακήρυσιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἔφημεριακῶν θέσεων τῶν 'Ιερῶν Ναῶν τῶν χωρίων: 1) Κοιμήσ. Θεοτόκου 'Αχελινάδος, 2) 'Αγίου 'Αθανασίου Βαθυρρεΐματος, 3) Προφ. 'Ηλιοῦ Δέσης, 4) Κοιμ. Θεοτόκου Δολιανῶν, 5) 'Αγ. 'Αθανασίου Χασάν Καλυβίων, 6) Κοιμ. Θεοτόκου Καλλιρρόης, 7) Τιμ. Προδρόμου Καλογρηανῆς, 8) 'Αγίου Γεωργίου Κορυφῆς, 9) 'Αγίου Νικολάου Κοθωνίου, 10) 'Αγ. Δημητρίου Κριστοτάδων, 11) 'Αγίου Νικολάου Λογγᾶς, 12) 'Αγ. 'Αποστόλων Λειβαδοχωρίου, 13) Μεταμ. Σωτήρος Λαφίνας, 14) 'Αγ. Παρασκευῆς Μουσιάρας, 15) Κοιμ. Θεοτόκου Ματονερίου, 16) 'Αγ. Νικολάου Μανδραβελίου, 17) 'Αγ. Γεωργίου Νεράιδας, 18) 'Αγ. Φανερωμένης Πετροχωρίου, 19) 'Αγ. Νικολάου Παρασκευῆς, 20) 'Αγ. Παρασκευῆς Στεφανίου, 21) 'Αγ. Τριάδος Τραχανιώτη, 22) 'Αγ. 'Αποστόλων Τυφλοσελίου, 23) 'Αγ. Παρασκευῆς Χαλικίου, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ 'Αναγκ. Νόμου 2200) 40 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ 'Εφημερίων», ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη διὰ τῶν 'Αναγκ. Νόμων 536)45 καὶ 540)45, ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά.

'Εν Τρικκάλοις τῇ 19ῃ 'Ιανουαρίου 1955.

† 'Ο Τρίκκης καὶ Σταγῶν Δωρόθεος.

'Ιερὰ Μητρόπολις Φθιώτιδος

Προσκαλεῖ τοὺς βουλομένους νά καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τακτικῆς 'Εφημερίου Σπερχειάδος καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Α. Ν. 2200)40 περὶ 'Ι. Ναῶν καὶ 'Εφημερίων, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Α. Ν. 807) 1945, ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Φθιώτιδος τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Α. Ν. 2200)40 προβλεπόμενα πιστοποιητικά.

'Εν Λαμίᾳ τῇ 4ῃ Φεβρουαρίου 1955

† 'Ο Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος

ΚΛΗΣΙΣ

Πρὸς τὸν Μοναχὸν Σωφρόνιον Χουρδάκη, ἀδελφὸν τῆς 'Ι. Μονῆς 'Αγάθωνος, ἀγνώστου διαμονῆς.

Προσκαλεῖσαι, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ἐφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν ἐν Λαμίᾳ καὶ τῷ Μητροπολιτικῷ Μεγάρῳ καὶ ἀπολογηθῆς, κατηγορούμενος ἐπὶ αὐτοβούλῳ ἐγκαταλείπει τῆς 'Ι. Μονῆς τῆς μετανοίας σου.

'Εν Λαμίᾳ τῇ 22ᾳ 'Ιανουαρίου 1955

† 'Ο Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣ. ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Κατ' αὐτὰς κυκλοφορεῖ ὁ πρῶτος τόμος, περιέχων τὸ πρῶτον τμήμα τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἐκ τῶν 'Αποστολικῶν Πατέρων

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΡΩΜΗΣ

'Εν συνεχείᾳ θὰ κυκλοφορήσουν καὶ τὰ λοιπὰ συγγράμματα τοῦ ἰδίου 'Αποστολικοῦ Πατρὸς καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐκδοσις τῶν ἔργων τῶν λοιπῶν 'Ελλήνων Πατέρων καὶ 'Εκκλησιαστικῶν Συγγραφέων

Εἰσαγωγὰ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ 'Ακαδημαϊκοῦ κ. Δημητρίου Σ. Μπαλάνου προηγούμενα τῶν ἔργων ἐκάστου τούτων

'Εκαστος τόμος καταλείεται διὰ πινάκων τῶν ἐν τοῖς ἐν αὐτῷ συγγράμμασιν ἀναφερομένων χωρίων τῆς 'Αγίας Γραφῆς καὶ τῶν ἐπὶ μέρους θεμάτων, ὀνομάτων καὶ πραγμάτων.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
'Εκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† 'Ο 'Αθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

+ 'Ο Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

† 'Ο Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΝΑ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου — 'Ακαδημαϊκός

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΕΜΜΑΝ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ

Πρωτοπρεσβύτερος — Καθηγητῆς

'Υπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΡΟΥΤΣΗΣ

'Εν 'Αθήναις. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας τῆς 'Εκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. 'Ιαίου 1.